

Dr. Hikmet Kıvılcımlı

Ekonomik Mücadele ve Sendikalar Üzerine

köXüz

Yayımları

Ekonomik Mücadele ve Sendikalar Üzerine

Dr. Hikmet Kıvılcımlı

köXüz

Dijital Yayınlar İndir - Oku - Okut - Çoğalt - Dağıt

**Bu kitap ilk defa: 2011 Yılında Sosyal İnsan Yayınları
tarafından yayınlanmıştır.**

Bu kitap KöXüz sitesinin dijital yayınıdır.

**Kar amacı olmadan, okumak ve okutmak için, indirmek, dijital olarak
basamak ve dağıtmak serbesttir.**

Alıntılarda kaynak gösterilmesi dilenir.

köXüz

Yayınları

İÇİNDEKİLER

Yayınevinin Notu.....	3
Karma Komisyonun Kabullediği Sendika Tasarısı Kanunu.....	9
İşçi ve İşveren Mesleki Teşekkülleri.....	9
Sendikalanmakta İşveren İmtiyazlı, İşçi Kısıtlı Olmamalıdır.....	18
Sendika İşçi Ceto'su [GETTO] Olmamalıdır.....	20
Her Çalışan Yurttaş Sendikalanmalıdır.....	21
Sendikalanma Yasakları Yersizdir.....	24
Yurt Gerçekleri Karşısında	
Bir Toplu İş Sözleşmesinin Düşündürdükleri.....	31
Genellikle Toplu İş Sözleşmesinin Görünüşü.....	32
Amaç Bakımından Sözleşme.....	33
İşverenin Faaliyetlerinde Örtü (A Listesi).....	34
İşçiler, Sendikalar.....	36
En Yüksek Randıman Palavrası Gizlenmek İstenen Gerçekler.....	37
Herşey İşveren İçin (Kar'da Gezmek İz Bırakmamak).....	38
İşverene Kalsa İşçinin Hayat Seviyesi Umurunda Değildir.....	42
İşçiyi Robotlaştırma Sistemi Hayır Emek Meta'dır Diyenler.....	43
Ücretler ve Sosyal Haklar Efsanesi.....	45
Sendikacılar ve Saltanatları.....	47
İlk Uyarı.....	51
İkinci Uyarı: Türk-İş'in Teşkilat İşleri.....	55
Üçüncü Uyarı: Türk-İş'in Para İşleri.....	63
I- Gelir Trajedisi.....	63
II- Eğitim Trajedisi.....	65
III- Bütçe Trajedisi.....	67
Sonuç	
Komisyoncu Ağalık ve Sendikacılık.....	73
Devlet Baba ve Özel Sermaye.....	78
Emperyalizm ve İşçi Sınıfı.....	87
İngiltere'de İşsizlik.....	87
İşçilerin Başında İşveren Demokles'in Kılıcı.....	87
İşçi Sendikaları O Kılıcın Kabzası.....	87
Sağ Sendikacı: Açık Bekçi Köpeği.....	88
Sol Sendika Ağası: Maskeli Fino.....	88
Emperyalist Canavarın Tek Dişi: Sendikalizm.....	89
DİSK (Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu).....	91
Grev Nedir?.....	95
Sınıf Zarureti.....	96
Genel Grev-Sendikalizm-Anarşizm.....	99
(Bir İşçi) Türkiye Birleşik İşçi Sendikaları Ana Tüzüğü.....	103

KARMA KOMİSYONUN KABULLENDİĞİ SENDİKA KANUNU TASARISI

İŞÇİ VE İŞVEREN MESLEKİ TEŞEKKÜLLERİ

Tasarının 9. madde 3. bendi pek açık olarak derki: "Sendikalı işverenlerin çoğunluğunu temsil eden İşveren Konfederasyonu"nın -Yok ise- Ticaret Odası, Sanayi Odası, Ticaret ve sanayi odaları ve Borsaları Birliğinin istişari mütealaları alınır."

Bu dil sürçmesi gibi araya sıkıştırılmış hükümcük, tasarının bütün maddeleri üzerine milyonlarca mumluk ampullerin veremeceği güçte çim çiy bir ışık sıklar. Tasarıyı hazırlayanlar o basit cümlecikle, Türkiye'de yüzyıllar boyu süre gelen işçi ve işveren münasebetlerindeki her türlü Sosyal Adalet ve Kanuncu Devlet kavramını karanlıklar içinde boğan her iki yüzü keser acıklı, sinsî, gerçek olay nihayet resmi ağızlarla ikrar ve itiraf edilmiş oluyor. Acı gerçek ve yaman olay şudur:

Türkiye'de işçi sınıfının sendika teşkilatlanması ile hak ve hukuk sahibi vatandaş arasına katılabilmesi ve Anayasanın emrettiği statü içinde kabul olunabilmesi, tasarının her satırında okunan ürkek, tereddütlü, karmakarışık bir sıra kayıtlamalarla kuşa çevrilmektedir. Buna karşılık işveren sınıfının da -sanki öyle bir şey si varmış gibi-, ayrıca sendikalaşması diye bir efsane ile bu masal, süsleme püsleme tasarıya ve Millet Meclisine kadar sokulmak istenmiştir. Kimin evi soruluyor? Hangi sendikadan konu açılıyor? Tasarının bütün ruhu bu ince soruyu cevapsız bırakmamak için, içinden çıkılmaz karışıklıklar kalabalığı ortasında mahşere çevirmek amacını güdüyor.

İşin doğrusuna bakılacak olursa, Tasarı ancak İşçi sendikaları düzeni için anlamlı olabilir. Çünkü, Türkiye'de yüzyıllardan beri Sendika denilen modern medeniyetin bir numaralı temel ihtiyacı yalnız çalışan yığınlarımız için ismi var cismi yok bir Hümâ kuşudur. Yalnız

işçi sendikalarıdır ki, kuyruğu, kanadı, ayakları, gagası iyice budandıktan sonra ortaya atılan bir Nasrettin Hocanın kuşuna çevrilmiştir. İşverenlerin Sendikasına gelince: Bu, hiçbir eksiği kalmamak, her türlü fazlasıyla en aşırıca imtiyazlara gittikçe daha çok kavuşturulmak üzere yüzyıllardan beri vardır; hem de yalnız demir gagası, ipek kanatları, ayrıca gizli, açık sosyal ve siyasi bin bir şebekesi, zehirli veya ateşli milyonluk aygıtları, avadanlıkları, araçları ile vardır.

Bu anlı şanlı, "her yerde hazır, nazır, karanlık gecede kara taşın üstünde gezen kara karıncayı görür," milletin tekmil iktisadi, siyasi, kültürel her türlü alını yazısını inanılmaz bir serinkanlılıkla yüzyıllardan beri yazan, bozan işveren sendikaları, Vatan sathını (Yurt yüzeyini) en ücra köşelerine kadar en sıkı, en amansız, en soluk aldırılmaz kontrolü altında kıskıvrak tutan ve tasarıda pek cana yakın, pek öz türkçe "ODA" sözcüğüyle yumuşacık, tastabii ortaya konuluveren "Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Ziraat Odaları, Sanayi ve Ticaret Odaları ve Borsaları Birliği" dir. Ve tasarının kendisi dahi, kargacık, burgacık, iğri, büğrü, Girit'teki mitolojik kutsal mağazanın labirentlerinden daha girintili çıkıntılı insan yitirmeye has hüküm kargaşalığı arasında -herhalde kendisini kaybedip, şaşkınlıkla ağzından farkına varmaksızın kaçırarak,- O Hazret-i Alilerin zaptedemeyeceği kadar güçlü, kuvvetli, hatta debdebeli ve tantanalı, şevketlü işverenler Kan Kalesini, Ezeli İşverenler Sendikasını, işveren odalarını, sürü sürü Ticaret-Sanayi-Ziraat-Borsa ODA ve BİRLİKlerini anmaktan kendini alamaz.

Hâl böyle ve gerçek bu iken Tasarıcı baylarımızın kırk yılda bir akıllarına gelen ve hamamın namusunu kurtarmak için ortaya sürmeye çalıştıkları Sendikalar Kanunu içine Türkiye nüfusumuzun 1000 kişisinden 999 kişisini teşkil eden geniş çalışan köylü, esnaf ve ilh. halk tabakalarından hiçbirisini, Sendika yolu ile İktisadi, sosyal ve kültürel yaşama güreşine çekmeyi aklından geçirmezken, böylece yıllar yılıdır övülen Milli kalkınma çabamızı geniş halk yığınlarımızın yaratıcı desteğinden mahrum edip, o kadar turturaklı gürlütüleriyle göklere çıkarılan Devlet Planlama işini de, içi boş, bir iğne ucu batırılınca tıslayıp sönuverecek narin şişkin balon durumuna sokarken, nasıl olup da basit sendika haklarının çok üstünde tepeden tırnağa silahlı ve cihazlı Odalara bol bol var olan ve harıl harıl cangâhımıza işleyen İşverenleri, yani nüfusumuzun 1000 kişide 1'ini bile teşkil etmeyen kutlu ve mutlu azınlığın illaki

bir de hiç lüzumu yokken bu sendika işinde başa geçirip, yeniden daha başka çeşitli inhisar ve imtiyazlara kavuşturmak istiyor?

İşte tasarının çabasına rağmen gizleyemediği püf noktası burada saklıdır.

Tasarının gerek ruhu, gerek maddeleri bir tek hedef gütmektedir: Türk milletini Sosyal Adalet sloganı altında en basit iktisadi, sosyal ve kültürel haklarında sınırlandırırken, sosyal adaletin ruhunu şekline kurban etmek; Türkiye halkını sendika adlı teşkilatla güya teşkilatlandırırken, bu teşkilatın hukuki yapısı içine işverenin burnunu fiilen sokup, parası, hüneri, tecrübesi, bilgisi, avukatı, savunucusu çok işverenlere sendika kanunu kontrolünü ve gerekince yaramaz hale getirilmesini sağlamaktır. İşverenin statüsü bir yol sendika kanunu içine girip çöreklenmiş mi, Ekonomik, Sosyal ve Politik her türlü imkanı elinde, daha doğrusu tekelinde tutan işverenin (söz yerinde ise) "Ruh'u habisi Sendikadan işçi sınıfı yararına çıkabilecek her kaypak ihtimali -şimdiye kadarki mali, idari, ilmi, ahlaki yollardan başka- bir de HUKUKİ yoldan hemen ve çarçabuk baltalayacaktır. Hem de bu baltalayışını, şimdi yedek kullanmadığı meşruiyet silahı ile Sosyal Adalet kılıcı ile başaracaktır. "Ne demek? diyecektir, mademki işçiye bir hak veriliyor, elbet işverene de verilmelidir. Sendika Kanunu, işletilen kişiler için olduğu kadar işleten kişiler için de yapılmıştır. Sosyal Adalet önünde işçi ile işverenin ayırda yapılamaz. Bütün yurttaşlar kanun huzurunda eşittirler! ve ilh, ve ilh."

İşveren bunu söyleyecek. Ve 2 milyon şehir işçisi ile 10 bin işvereni, Kanun huzurunda denk tutulduğu için, yani tasarı bin kişinin hakkı ve değeri ile eşit sayacağı için işveren, şimdiye kadar kanunsuzca yaptıklarını artık "Kanun yolundan" yapacaktır. O da sendikalıdır, işçi de sendikalıdır. Kanun iki tarafa da "Sosyal Adalet" gereğince bu "HAK"ı vermiştir. Adalet cihazının binlerce yıllık normal işleyişi bakımından ortada yadırganacak hiçbir hal yoktur. Hukukçası başka türlü olamaz. İsmet Paşanın ve Palapaşanın ve Alican beyin, Bölükbaşı beyin, daha nice "Beyler, Ağalar, en Yüce Kurultay: Bize Yol göstermiş Gümüş ile Ay!" hep birden, 27 Mayıs'tan beri elde iki bin beşyüz yıl önce fıçıda yaşayan "kelbiyyûndan" (İtsellerden) ünlü Diyojen'in feneri ile sokak sokak aradıkları ve bir türlü bulamadıkları "HUZUR" belki de bu olsa gerektir. Sendikalar Kanunu sırf bu çeşit bir "huzur" için yapılacaksa, bir diyecek olmaz.

Adalet yerini bulsun, sıra savulsun, "Kodesinler" bizde de, efendim Sendika adlı "Şah'ı İran'ın Bağı var, üzümü yok yaprağı var!" Bakın ne güzel, gürültüye bile değil, sessiz sedasız, aceleye getiriliyor Sendika Kanunu. İçindeki 23 sendika birden İsyân bayrağı kaldıran Türk-İş Konfederasyonu bile, pişirilmiş kotarılmış Sendikalar Kanun Tasarısını, ancak Millet Meclisine, çıkacağından beş on gün önce "üye" sendikalara suret gönderip "suret-i haktan görünüyor. Sözde, yıllar yılı "üzerinde durulmuş" (yıllar yılı hasır altı edilip üzerine oturulmuş) Sendika kanunu tasarısı, Konfederasyon (yani yüksek maaşlı 3 kişi) Bakanlarla tokalaşma toplantısından önce üye sendikalara danışılmıyor. İş bittikten, kılıç kuşandıktan sonra, şunca yıl işçilere ne idiği bilinmemiş, bilinmesi elde iken bildirilmemiş, işçilerle konuşulmadan, danışılmadan kendi başına gidip O İsmet Paşanın "açık rejim"inde "kapalı kutu" toplantısı ile, oturumlarında oldu bittiye getirilmiş Sendikalar Kanunu Tasarısı, bir hafta içinde işçilere sorulup, alınacak cevaplarla tartışma sağlanmaya gidiliyor. Bu tabakhaneyle taen yetiştirme usulü ile işçilerimiz kadar elden ayaktan kesilmiş, amanı kalmamış dermansız kişiler, ileride kanunun göstereceği bütün aksaklıklardan "sorumlu" düşürülecekler. "Size sormamış mıydık?" diyecekler. "Niye vakti ile gözünüzü açıp Sendikalar Kanunu eksiğini artırdığını bize söylemediniz?.. Şimdi artık atı alan Üsküdar'ı geçmiştir. Kanun çıkmadan aklınızı başınıza toplasaydınız!" Bizde "Demokrasi" buna diyorlar: Halka karşı yapılan oldu bitti haksızlıklardan gene halkın kendisini suçlu çıkarmak!" Menderes-Bayar çetesi başta C.H. Partisinin izini, müsadese, teşviki ve davranışı ile iktidara çıkarıldı, halka şirin gösterildi. Sonra, bütün "hatırı sayılır" Partilerin elbirliği, işbirliği ile çıkmaya sokulan işlerden "ayları alınmış" Halk sorumlu duruma, getirildi. Demokrasi suçlu imiş gibi, açık veya üstü kapalı diktatörlüklerden diktatörlük beğenisine özenildi.

Oysa, Demokrasi, hiç de Halkın oldu bitriye getirilmiş kanunlardan tiksinişi veya Sosyal Adaletle küsmesi için icat edilmemiştir. Hele 1963 yılında en üzüksüz bağları olan İran'da bile Acem Şah'ının dahi, halka yaprakdan başka şeyler verilmesini ciddiye almak zorunda, kalmıştır. Kanunlar, hele Sendika Kanunu gibi en modern ve en günü gününe yaşamaya mahkûm insan kümeleri için çıkarılacak bir kanun asla rafta kalamaz, mutlaka uygulanır. Uygunlarsak, hoşla gitsin gitmesin gerçek olaylarla yüz yüze gelir.

Gerçek olaylarla Sendika Kanununun pratik işleyişi eğer sahi- den iktisadi, sosyal ve kültürel sonuç almak için ayarlanacaksa, herşeyden önce ilk şart HAKİKATten ayrılmamak, DOĞRU düşün- nüp, doğru davranmaktır. Bunun ilk şartı söylenenin olanlara uy- gun düşmesidir. Örnek olarak Sendikalar Kanunu Tasarısında, iş- verenle işçinin eşit olup olamayacakları gözönüne getirilmeleridir. Maddeler arasında işveren yararına ve işçi zararına ne kadar çok kabaca yanlış ve haksız hükümler, yığıldığını, söz ve deyim kalaba- lığı ile örtülmeye çalışılan bütün o yanlışların ve haksızlıkların nasıl yer yer sırttıklarını, her madde, ve bentleri üzerinde ayrı ayrı ya- pılacak en üstünkörü araştırma kolayca gösterir. Burada bütün o sırttan yanlışlarla haksızlıkların hiçbirisi kalmasa dahi, İşçi Sendi- kaları Tasarısı içine İşveren Sendikalarının sadece karıştırılmasıyla Sosyal Adalet dengesinin şekilce eşitliğe karşı gerçek eşitsizliğini ne derece artırıldığını düşünelim. Buna Sendikaların amacı sayılan Ekonomik, Sosyal, Kültürel açıdan iki sözle, bakalım. Kanun teorik eşitliği, uygulamanın pratik eşitsizliğini giderir mi?

1- Ekonomi maddesi bakımından: İşçi: züğürt, İşveren: para- babasıdır. Hak aramak için para ister, Mahkeme parasız açılmaz, açılrsa parasız yürütülemez. Avukat parasız, gelmez, gelse de yıllar boyu parasız sürünemez. Bütün paralar sermaye olmuş, İşverenin emrinde. Her işin parayla döndüğü ÖZEL SERMAYE hegemonya- sı çağında savunmaya cidden muhtaç olan kimdir? Özel Sermaye Devlet babanın gözbebeği, bütün devlet sermayesinin uğrunda fe- dai olduğu gözde sevgilidir. O kadarla da kalmaz: Özel sermaye irili ufaklı ecnebi para-babası devletlerinin de açıkça arka verdikleri, uğrunda 1963 yılı 3 milyara yakın Türk lirası para verdikleri gözbe- beği ve gözleridir. Özel sermaye 1000 kişimiz içinde 1 kişidir ama Amerikalı uzman profesörün belirttiği gibi, o tek kişinin kazancı, 2 Tümen yurttaşın yani 20000 kişinin kazancı kadar olabilir. Demek madde gücü bakımından her tek işveren 2 Tümen asker kadar zor- lu bir kuvvete sahiptir. Başka deyimle işçi denilen züğürt kişilerden beherinin karşısına 20 bin misli güçlü bir işveren pehlivan çıkıyor.

Şimdi böyle bir durumda Sosyal Adalet 20 kat kuvvetli tek iş- veren kişiyi 20 kat zayıf 1000 işçi ile eşit tutarsa ne olur? Bin yurttaşı bir yurttaşa ezdirmiş olur. Buradaki kanunca eşitlik neye benzer? Beş liraya satılan zeytinyağının on liraya çıkarıldığı za- man, Devlet babanın işçiyi de işvereni de on liradan zeytinyağı

satın almakta eşit saymasına benzer. Günde 10 lira ücret alan işçinin 1 kilo zeytinyağı bir günlük kazancını toptan götürür; 1000 lira kâr eden işverenin ise bir günlük kazancının yüzde birini götürür. Yaratılan pahalılık, kanunca herkes için "eşit"tir; ama hayata uygulanınca gerçekte bu pahalılık işçiye işverenin 100 katı kadar aşırı fedakârlık yükler, işçi işverene nispetle 100 kere daha eşitsiz muameleye çarptırılmış olur. Sendika "eşitliği."

Ya bir de Sendika Kanunu ile işverene yeni üstünlükler sağlanmak istenirse? O zaman bin vatandaş için en parlak plan ve kalkınma edebiyatı, sempati uyandırmak şöyle dursun, kendi cenaze namazının ölüm talkını gibi gelir. O yurttaşın karşısına çıkıp hâlâ "Sosyal Adalet" yapıyoruz. Herkes hürdür: İşverenle işçi ise yerden göğe dek eşittir... Aksini söyleyen falan, filandır, bilemedin hâin-i vatandır! demek gayretullaha dokunur.

Sendika Kanunu herşeyden önce "Sosyal Adalet" terazimizin göklere dek yükselmiş işveren kefesini, hiç ihtiyacı yokken bir omuz vuruşla daha da arşûâlâya çıkarmak değil, yerin dibine batık işçi kefesini birazcık olsun yerin yüzüne çıkarmak, insanca yaşama ışığına kavuşturmak olmalıdır, "eşitliği", "denkliği" bırakalım; aradaki korkunç uçurum baş döndürmesin yeter.

2- Sosyal durum bakımından: İşveren bir kişidir. Ne yapacağını iyi bilir. İşçiler o tek büyük sermaye gibi müthiş sosyal kuvveti elinde tutan, bilmediği rızık kapısını parmağının ucuyla açıp kapayan, çoluğu, çocuğu, karısı, kızı, ırzı, namusu ile çalışan yurttaşın ölüm dirim nafakasını her dakika kesebilen işverenin karşısında yüzlerce, binlerce olmanın yükünü taşırlar. Çocukları aleyhlerine, zararlarına, işler, işçilerin bir tek üstünlükleri vardır; sayı üstünlükleri, en çok bellerini kıran da o olur. Yüzlerce işçi evinden binbir türlü duman yükselir, her işçi kafasından bir ses çıkar. Böylece, zaten madde gücü ile bir tanesi bir orduya bedel olan işverenin sayıca azlığı da sosyal davranış ve durumca sonsuz üstünlüğüne yol açar.

İşverenin işine öyle gelir ve kafası kızarsa zarar ediyorum diye işyeri kapar, yahut alacağını aldıktan sonra borçlarını silmek için bütün "Demokrasici" "Liberal" programlarının birinci maddeleriyle her altı ayda bir getirdikleri "Af! af! af!"ları tesbih çekerek dükkanını işletmeyiverir. Bütün işçileri çil yavrusu halinde sokaklara döker. Sokaklar açla dolar. Bir kişicik (işveren) köşesinde meşru zenginliğinin sefasını sürerken, herkes onu örnek uslu yurt-

taş olarak saygıdeğer bulur. İşveren, kaldırım işsizlerine maddi zifos, manevi çamur atarak arabasını sürer.

Sokağa dökülen işçiler ne olurlar? Açlığı yoksulluğu, "ecnebile-re" göstermekten utanmayan haylazlar mı? Sözü ayağa düşüren ne idüğü belirsiz serkeşler mi? Kimsesiz 14 yaşındaki işçi kızların, gazetede dün okuduğumuz gibi, üçü bir olup, namuslu ve kadıllaklı işveren Hacıağaları dağ başlarına kaçırıp soymaları mı? Karlı havada Bizans surlarının konukları ve esrarkeş yangın yerleri dururken, cezaevinde kışı geçirmeyi kirasız muhkem yapıda bedavadan çorba içmek diye benimseyen "mazannei sûşhas"tan tayıncılar mı? ve ilh ve ilh... İşverenlerini içerleten, hoş tutmayan veya işiyle hele bir de gücüyle, canıyla, güzelliğiyle, eti ile doymayan işçilerin en kaçınılmaz sonuçları, kimi "sosyalistlerimizin bile sohrandıkları "sokak adamı" olmak, önünde sonunda "âsayişi İhlal" etmektir.

Demek, ayrıca koç veya arslan işverenin ikiyüz polis memuru-nu can ciğer kuzu sarması her gün kuş sütüyle besleyerek işçiler üzerine kışkırtmasına hiç hacet yok. "Bırak sarhoşu kendi yıkılsın!" İşgücünü bir gün salamadı mı, o günkü kuru ekmeğini yitiren işçi için işsizlikten mükemmel işkence mi olur? Polis müdürünü, Kaymakamı, Valiyi, Bakanı, Hatta Büyük Millet Meclisini işverenin rahatsız etmesine değmez. İşinden atılan her işçi, er veya geç, kendiliğinden az çok bir "hukuk-u umumiye" sanığı olacak, "huzur bozucu" niteliği ile idari veya adli bir Devlet baba katının eşiğinde kendi boynunu kendisi kıracaktır.

Sosyal durumları bu kadar net olan iki sosyal sınıfımızdan işvereni Devlet babanın ayrıca daha fazla düşünüp silahlandırması, bin bir işveren teşkilat ağları, teşrifat ağları ve tahsisat ağları yetmezmiş gibi kılı kırk yaran sendika zırhlarıyla dokunulmaz kut-sallığa kavuşturması sosyal oldu bittilerde neyi değiştirecektir?

İşverenler oldu olasıya bir avuç adamdırlar. İktisadi açık "Oda"ları, gizli "sosyal" Formason "LOCA"ları olmasa bile geniş apartmanları, sırça köşkleri, bilimsel edepsel geniş rahat SALON-ları sağ olsun. Esasen, "üretimi" sevmedikleri için kıtlıklarına kıran girmiş her sanayi kolumuzun üç beş işvereni, kaşla göz arası bir işaretle, bir araya gelmeleri dahi boşuna yorgunluk. İki telefon vuruşu ile işçilere karşı dakikasında anlaşırırlar. Sizin anlayacağınız işverenlerimiz anadan doğma işveren sendikasının daniskasıdırlar. Çok merasimi heveslilerine ısmarlarlar. Bir avuç işverenimiz, her

akşam muntazaman ya, -İnönü Hazretlerinin öbür paşalarla "Plan" yorgunluğunu çıkarırken attığı gibi- bezik attıkları "sosyal" kumar kulüplerinde; yahut pek "ÖZEL" dışı "SERMAYE"lerini "İstiriptiz" yaptırıp göbek attırdıkları sayın bayan Cilâli Lüks Nermin hamfendilerin "Kültürel" batakhanelerinde daima "toplantı" halindedirler. İki viski "Parti"si arasında çakıştıracakları "Vat-en perverane" sürekli yarım cümle ile, leb demeden leblebiyi anlarlar ve işçi başıbozukluklarına karşı hemen oracıkta anlaşırırlar. İşleri güçleri, hele başka sıkıntıları, yok da, seksen türlü maşa dururken Sendika ateşiyile ellerini mi yacaklar?

İşte bu inceliği düşünmüş olacaklar ki. Tasarı Yaratıcıları işveren Konfederasyonu yerine "Odalar! Odalar!"ı ve Borsaları, yurdun bütün iktisadi mali, içtimai ve ilh kaynaklarına fiilen el koymuş, işveren "mevki-i müstahkem"lerini "istişari mutalea" paratoneri saymışlardır.

Sendikalar tasarısının haddine mi düşmüş işverenin bu gözle görülmediği ölçüde derin ve kıyasıya etkili üstünlük, insihar [tekel] ve sosyal imtiyazlarından alasını bulmak? Sendikalar kanununun bir tek amacı, sosyal adaletsizliği yanlarına yaklaşılmaz denirken kaleler gibi savunan işveren teşkilatlılığı önünde binlerce yıldır darmadağınık, iler tutar yeri bırakılmayarak kaderine terk edilmiş Türk milletinin çalış an halk tabakalarına, artık beşikteki çocuklarını -hatta Kavel Grevinde olduğu gibi- ana karnındaki çocukların uğrunda can verdikleri Sosyal Adalet savunabilecekleri bir can kurtaran simidi olsun verecek millet ve halk teşkilatlanmasına yüzyılların yığıp paslandırıldığı ağır zincirli, ateşten laleli korkunç derebeyi boyunduruklarından azıcık kurtarmak; Türkiye'de emek gücüyle yaşayanları modern kalkınma milli savaşına eli kolu bağlı köleler sürüsü halinde değil, alını açık, kaderinde söz sahibi modern, hür yurttaşlar olarak katılmalarını engellememektir. Teşkilatlanmakta işveren işçi "Eşitliği" "Denkliği" hurafesinden geçtik; aradaki eşitsizlik dengesizliği insafsızlığın ölüm kalım derecesine varmasının yeter.

Kültür maneviyatı bakımından uzun söze yer kaldı mı? En cin gibi zeki, işçi çocuğu ilkokulu güç bitirir. Orta okulu gözü alırsa, karanlık işyeri mağazasından daha geç verem olmaz. Yüksek tahsil -Birinci maddesi "parası olan düdüğü çalar!" anlamına gelen Üniversite Tüzüğü gereğince- işçiye ebediyen kapalı, işçi çocuğu için milli piyangonun hilesiz birinci mükafatı kadar tesadüfe, Allaha kalmıştır.

İşverenin en tembel çocuğu, hiç bilmezse saatine elli lira verilen öğretmenin, "ÖZEL" çabası ile her zaman, her sınıfı geçer. Yüksek tahsilde yüz defa çaksa, yüzbirincisinde punduna düşüremezse, işverenin "Kulüp"ten "Parti"den, "Oda"dan, "Loca"dan binbir ahbabı Fransa, İngiltere, Amerika yolları hep düz asfalttır. İşverenin "Öğrenim" kadillağı için işverenin oğlu gider, bütün "bilim" yüksekliklerinden, yabancılara mahsus bavullar dolusu parlak diplomalarla döner. Kızı gider, bütün "sanat" festivallerin kucaklar dolusu şiddetli alkış demetleriyle döner.

Bir onulmaz illete tutulan işçi için "döviz tasarrufu" ve "milli paranın korunması kanunu" gereğince, yerli yerinde sokulmayacak iğne, bulunmayacak bıçak kalmaz. İşveren için yılda kaç defa dilerse (en az iki defa) günlük masrafı ("tahtasına göre") yüzlerce lira hesabıyla en az bir aylık döviz (Bir dolar: karaborsada 1500 kuruş iken işverene 280 kuruştan) sunulur. İşveren: "Avrupa'da, Amerika'da, Asya'da, Afrika'da, canı çekmiş Avusturalya'da, bilimsel hevesi gelmiş Kuzey Kutbunda, Güney Kutbunda TETKİKATTA ("incelemelerde" öztürkçesi) bulunacaktır! "Milli âli menfaatler" (Ulusal yüce yararlıklar" denmez artık): "Vatani vazife, hizmetler" (Yurtsal görev ve işler" denmez artık) işvereni bekler. Hep Devlet babanın "tahsisatı" ile (Millet "kölenizin" dışından, tırnağından "arttırılmış" paralarla) ne Paris modaları, ne Holivut kültürleri, ne kürk mantolu ince kaçakçılık bilimleri, ne keyif veren zehir "güzel, sanat"ları taşıyamaz yurdumuza değerli işverenlerimiz?

Sanki bütün bu kültürel "Özel Girişkinlikler" (Hususi teşebbüsler) yalnız da artmazmış gibi, "Sendikalar Kanunu Tasarısı"cıları boylarına bakmadan kalkıyorlar, bir de "Şeytanın art bacağı"na ders verecek, yüce "kültürlü" işverenlerimize bunca "Oda", "Loca", "Hoca"ları gırla giderken, "Sendika" adlı acayip kuşla yeni yeni kültür yuvaları yapmayı tasarlıyorlar. Sırf o nâzik, nazenin işveren zavallıckları, şu ızbandut gibi allâme işçilerden aşağı kalmasınlar, Sosyal Adalet, "Kanun nazarında mutlak eşitlik" sakın bozulmasın diye!..

Kimdir bu "Sendikalar Kanunu Tasarısı"cıları allahaşkınıza? Acaba "onlardan" (işverenlerden) değiller mi? Kendileri "Kral" olmadıkları için mi bu denli "Kraldan ziyade kral taraftarı" kesiliyorlar? Bildiğimize göre Türkiye'de "Bakan"larla "Milletvekillerinden başka kimse kânun teklifi yapamaz (evet bizde milletin kendisi değil, ancak, "Vekili" kanun teklif edebilir. Millet sabi sübyan çocuk, sayılır zahir).

Kanun yapıcı Büyük Millet Meclisinde ise, en son demokratik seçimde, ilaç için olsun diye bile, bir tek "işçi mebus" sokulamadı. İşçi durumunda olan milyonlarca çalışanı, aydını, lonca azmanı, Abdulhamit ve Musolini zihniyetlerini katmerleştirmiş sözde "Cemiyet", "Dernek" ve benzeri dönme dolaplarda bencil nemelazımcı şaşkınlığa boğmak, hele çalışan köylü yığınlarını dağbaşının cöngül kanunları içinde perişan, kendinden geçmiş, namerde muhtaç bırakmak; hem Türk milletini gerici iratçılar nüfuzu altında sürüleştirmek olur; hem uyanmış dünya halkları ve medeniyet insanlığı önünde utanç verici bir durumu devam ettirmek olur; hem de iktisadi, sosyal ve kültürel alanda en yüksek milli menfaatlerimizi balralamak olur. Hele planlı ekonomi ve kalkınmadan o kadar çok bahsedilen, çok şeyler beklenen bir devirde şehir ve köy çalışanlarımızı sendikalaşma çabasından uzaklaştırıp, dokunulmazlar derecesinde kimsesizleştirmek, her şeyden önce teşkilâta, istatistiğe, hesaba dayanan milletçe elbirliği, toplulukla çabayı temelinden yıkmak demektir.

Planlı kalkınma istemekte ciddi isek, sendikayı tasarıda yazıldığı gibi iktisadi, sosyal ve kültürel gelişme avadanlığı biliyorsak, neden milli faaliyetlerimizin her daında sendikalaşmayı serbest bırakmıyoruz? Tasarının 17. maddesi işçi ve işveren münasebetlerinde iki tarafın birbirine maddi manevi nüfuz ve tesir yapmamaları için nazariyede, kalmaya mahkûm yasaklar sayıyor. 4. bendinde ise "Bu maddede hükümleri esnafılık kollarında işçi ve işveren durumunda olanların 5373 sayılı kanun gereğince kurulu teşekküller ile bu kanuna göre kurulan teşekküllere bir arada üye olmalarını önlemez" demekle, bütün o yasakları, işlemez duruma sokar ve lonca artığı teşekkülleri temizleyecek yerde sendikaların içine işletmeye çalışır gibidir.

SENDİKALANMAKTA İŞVEREN İMTİYAZLI, İŞÇİ KISITLI OLMAMALIDIR

Sendikalar kanununun yazılı görünür amacı: "İşçi ve işveren meslek teşekkülleri"dir. İşverenlerin buna hiç ihtiyaçları yokken niçin kanuna sokuyorlar? Sözde iki sosyal sınıf arasında hukuk eşitliği yaratmak için. Bunun ne kadar az kandırıcı bir hayal ürünü olduğunu işaret ettik. İşverenin sermayesi gibi müthiş bir atom bombası elinde. İşçiye, sermaye bombasına karşı canını korumak için incecik bir sendika zırhı verilecek: "İşverene de aynı zırh verilmese olmaz!" deniyor. Oysa işveren sermaye atomunu bomba

gibi kullanmasın yeter! Demek darmadağınık teşkilâtsiz işçinin sendikası karşısına hemen bir de işveren sendikası çıkarmaktan kasıt başkadır. Maksud, işçi sendikasının modern dünyadaki benzer teşekküllerdeki hak ve yetkilerini sınırlandırırken, yapılacak itirazlara karşı "canım o kısıntıyı yalnız işçilere değil, bakın işverenlere de yapıyoruz!" cevabını vermektedir. Türkiye'yi balık ağı gibi kuşatmış işveren odalarının imtiyazları yanında işçi sendikasına tanınan haklar nedir? Göstermelik bir umut.

Fakat hiç değilse bu umut olsun, her yurttaşın eşit durumda bulunması koşul sayılan Kanun metninde olsun işçi ile işveren eşit midirler? Tasarının işçilere ait 2. maddesiyle işverenlere ait 3. maddesinde belirtilen üyelik şartları, eşitsizliğin abidesi gibi dikiliyor.

3. maddeye göre herhangi bir işveren, hatta herhangi bir işveren sendikasını kuran, dilediği sendikaya üye olur.

2. maddeye göre ise, işçi sendikalarına üye olmak için kılı kırk yaran cahilane tarifler, sınırlamalardan sonra, nasılsa lütfen "işçi" sayılabilen bir yurttaşın: "Bir iş veya mesleği bir yıl süre ile yapmışsa, işçi sendikalarına üye olmak hakkına sahip" (mad, 2 Be.2) olmasına müsaade başlanılır! Seçim kanunlarında işçiyi vatandaşlık hakkından fiilen mahrum eden 6 ay aynı yerde "mukim" olmak şartı gibi ve ondan da aşırı bir gayretle, bir işçi, ancak bir işi bir yıl yapmışsa, işverenin her zaman "sahip" olduğu "hak"ka kavuşabilir. Böylece tasarı modern bir kanun olmak niteliğini kökünden yitiriyor. Çünkü o sözde eşitlik için "karma" biçimine sokulmuş bir kanunun tasarısı işverene kayıtsız şartsız fazladan verdiği hakkı, başka bir vatandaştan açıkça esirgiyor. Şimdiye kadar fiilen sürüp gelen ve yurdumuzu çöle çeviren kayırcı sosyal adaletsizliğin bu sefer bir hak veriliyormuş gösterisi ardında kanun kılığına sokulmasıdır. Çünkü zaten pek ilkel üstünkörü ve istikrarsız olan iş ve meslek kollarımızda, ortaçağ zihniyetle işveren ağalığının "hilei şerriyye" (kitabına uydurulmuş domuzluk) oyunlarında iblise taş çıkartan imtiyazlı ve teşkilâtlı Şark kurnazlığı ve zorbalığı gözönünde tutulursa, her gün kolayca kapı dışarı edilebilen, her gün bir başka kapıda her ne iş bulursa orada ekmeğini kazanma zorunda olan bir işçinin "bir iş veya mesleği bir yıl süre ile yapmış" olması ne kadar güçtür? Sırf bu kayıt milyonlarca işçiyi sendika hakkından yoksun eder. İşte tasarı, bugüne kadar akla gelmemiş bir sendika kısıtlılığını yeni "Sendika Hürriyeti" imiş gibi öne sürüyor.

Anlaşılmıyor, tasarımcılar Sendikayı hangi meslekte kurulursa kurulsun orada iktisadi, sosyal, kültürel yararlık için kuruyorlarsa, herhangi bir Türkiye vatandaşı, şu veya bu bahane ile iktisadi, sosyal ve kültürel işe katılmaktan nasıl, niçin ve ne hakla menedilecektir? Demek, 3. maddenin 2. ve 4. bentleriyle işverenin Vekiline dahi işveren sendikası kurma imtiyazı derhâl tanınırken; işçinin önce işçi sayılabilmesi için "hizmet akdi", "Nakliye mukavelesi" gibi anlaşılır anlaşılmaz, âlimâne, cahilane bir sürü turnikede engellenmesi ve taranıp atılması da az görülüyor. Ortaçağ loncalarında kalfa olabilmek için geçirilen esnaf çıraklığı gibi keyfi "Bir yıl süre" kaydı ile kanı helâl "kanun dışı" bir sendika dışı durumu ebedileştiriyor. Maksat, her türlü maddi manevi gücü tekeline tutan, her türlü teşkilâtla dışlerine tırnaklarına dek cihazlanmış ve silâhlanmış bulunan işvereni bir kere daha teşkilât ve imtiyazlar sahibi ederken, her nasılsa "müdafaai nefis" (canını savunma) gibi en meşru zaruretlerle teşkilânma çabasına girişi artık önlenemeyen işçileri, suret-i haktan görünerek Sendikalaşmakta bir kere daha kısıtlamak, işverenden alt etmek midir?

SENDİKA İŞÇİ CETO'SU [GETTO] OLMAMALIDIR

Tasarıyı hazırlayanların Osmanlı işgüdüleri öylesine kabarıktır ki, bazı maddelerin pratik sonuçlarını hiç umursamıyorlar, İşçilere, mahsus 2. Maddede karşılığı bulunmayan ve işverene mahsus 3. maddede katılan 4. Bent hayli tuhaftır-. *"Anonim şirketlerde herhangi bir suretle imtiyazlı olan hisseler dışındaki hisselerle sahip"olanlar "Kendi aralarında, kooperatif şirketi kuranlar" gibi "işveren sıfatını almış sayılmazlar."* *"İşletmenin yönetim kurullarında veya benzeri kurullarda işçi temsilcisi sıfatıyla bulunanlar işveren sıfatını almış sayılmazlar."*

İlk fıkra ile işçi vatandaşın biriktirdiği parası elinden alınacak, ama kendisi bu paranın kontrolünü yapamayacak, oradaki kaderi "imtiyazlı hisse" sahiplerinin tekeline bırakılacaktır.

İkinci fıkra acaba mutlak anlamda, bir işçi olanın bir daha işveren sıfatını alamayacağı mı demektir? Burada bir küçük şakanın yeri geliyor: Pek çok sendikamızın bilinen Amerikankâri mekanizma ve yollarla hikmeti huda çarçabuk "servet ve saman" sahibi olagelip işverenleşmektedirler. 4. bendin ikinci fıkrası kapsamı, o gibilere şâmil olacak, Hindistan'daki kast rejimi gibi (işveren fidediliği haline getirilmiş) "Sendika liderliği" mutlularına işverenlik Cennetine terfi kapılarını kapayacak mı?

Meseleyi ciddiye alalım: Sendika iddia edildiği gibi sahiden, bir iktisadi, sosyal, kültürel gelişme aygıtı ise, neden bu kadar çevresinde idarei örfiye (sıkı yönetim) ilan edilmiş bir "GETTO" (yasa dışı [Yahudi] bölgesi) durumuna sokuluyor? Vatandaşlarımız hür değil mi? Birakalım herkes, ister işçi sendikası, ister işveren sendikası olsun, haklı ve doğru bulduğu Sendika alanında insanlık haklarına göre milli görevini yapsın, her vatandaş kanunca Hacı altına alınmadıkça nasıl her dilediği teşkilatı kurar, Cemiyetler kanununa göre siyasi, iktisadi her cemiyete girerse, kendisi diledikten ve o yorgunluğu göze aldıktan sonra Sendikalara da girmeli. Sendikaların iktisadi, sosyal, kültürel kalkınmamızda o kadar arzulandığı iddia edilen çabalarına, satışı yapıldıktan sonra işgücünün kullanımı her gün işverenle işçi arasında sürekli düzenleme konusu olur. Bütün şu Sendika, TopIu sözleşme, Grev ve ilh. çekişmeleri, bir takım koşullarla, kanunlar, nizamlar, talimatlar, tüzüklerle ayarlamak modern medeniyet ve demokrasinin birinci meselesi olur. Pazar kanunu bunu emreder.

Şu halde kanunlar, o karmaşalı olayları bir de yapma ve uydurma teferruat ile büsbütün içinden çıkılmaz hale getirmemelidirler. Yoksa ya uygulanmaz hale gelirler, yahut birçok uygulama aksaklıkları ile millete acı arttırıcı olurlar. Tasarıda görülen gerçek dışı ve iğreti işçi tarifi, birçok işçileri işçilikten çıkarmış olmakla, işçi ve insan hakları dışında bırakır. Tasarının işçi saydıklarının hakları da tehlikeye girer, işverenler arasında istikrarsızlık başlar. Kimi teşkilatlı ve kanunun kapsadığı işçilerle az çok normal münasebetlidir. Kimi teşkilatsız kanun dışı işçi ile işi vurgunculuğa döker. Yalnız dürüst işveren okka altına gitmekle kalmaz, işçinin sonsuz sömürülüşü memlekette modern işletmeciliği, modern tekniğin gelişimini de baltalar. Türkiyemizin Batı ülkelerinden bu kadar geri kalışının baş sebebi, bu vurguncu, istikrarsız, geri işletme sisteminin ileri gelir. Ahlâkımızdan, öğretimimizden, davranışlarımızdan, Ortaçağ geriliğini atamayışımız, politikada, Devlet idaresinde bir türlü sahici demokrasiyi kökleştiremekliğimiz bundandır.

HER ÇALIŞAN YURTTAŞ SENDİKALANMALIDIR

Madde 2'nin 1. bendinde ikinci fıkrası derki: "*İşçi niteliğini taşımayan kamu hizmeti görevlileri sendika kurmak hakkına sahiptir.*"

Kamu görevlisi neden işçi değildir? Tasarı bunun üzerinde durmuyor. Kamu görevlisi de her gün Kamu hizmetine işgücünü har-

cayan kişi değil midir? Öyledir. Neden işçi olmasın? Osmanlı derebeyliği için memur "avam" sayılan halktan üstündür:

1- Menfaatçe: Memur halktan aşırı vergi, saldı, rüsum, haraç vs. topladıkça kendi yararlığını arttırırdı.

2- Durumca: Memur, alt ve düşman gördüğü halkın gözünü yıldırmaq, yurttaşını maddi, manevi baskı altında tutmakla görevli idi.

Acaba memur işveren vekili midir? Gerçi bir avuç büyük memur Devlet adlı işverenin vekili durumunda da olabilirler. Ama büyük çoğunluğu ile memurlar yığınını, o bir avuç işveren vekili emrinde çalışarak işgüçlerinin karşılığını maaş şeklinde alırlar. Memurlar içinde ustabaşı durumunda olanlar gibi, işçi ücret ve durumundan daha kötü şartlarda çalışanlar, hatta bir çeşit devlet paryaları sayılabilecek olanlar çoktur.

Acaba memur üretim (istihsal) yapmadığı için mi işçi değildir? Bildiğimiz gibi işçi sınıfının da büyücek bir kısmını "gayri müstahsil-dir." Hele bizde hadden aşırı üretmen olmayan (gayri müstahsil) işçiler kalabalığı vardır. İşçilerimizden büyük bir kısmının gayri müstahsil olmalarında nasıl kendi günahları yoksa, memurlarımızın da gayri müstahsil bir hazıryıyiciler kalabalığı durumuna sokulmaları kendi suçları değildir. Olsa olsa, bu bizde ilân edilmiş Cumhuriyet ve Demokrasi rejiminin modern anlama bir türlü kavuşturulamamış bulunmasından ileri gelir.

Demek bizdeki memur-işçi farkını, Türkiye'de Osmanlı artığı derebeyi zihniyet ve davranışlarına bağlıdır.

1- Memur maaşı, sıhhat, dinlenme, emeklilik gibi şimdiye kadar memurların imtiyazı gibi gösterilmiş daha sigortalı, daha sürekli ve istikrarlı bir ücrettir.

2- Memurun durumu: "Memurun muhakemet kanunu" gibi idare cihazını adalet cihazından üstün sayan bir sıra antidemokratik kanunlar ve maddelerle halâ halka karşı imtiyazlılık gibidir.

Fakat büyük işçi sınıfımızın medeniyet savaşı memlekette gerçek demokrasiyi geliştirdikçe, işçilerin çeşitli zümreleri arasında olduğu gibi, işçiler memurlar arasındaki derebeyice basamaklıkları azaltacaktır. İşçiler teşkilatlandıkça, grev; toplu sözleşme, sigorta, kooperatif ve ilh. mekanizmalarını ellerine geçirip geliştirmedikçe, maaşlı ve emekliliğe haklı memurdan farksızlaşacaklardır. Anti-demokratik kanunlar tasfiye edildikçe memuru halktan üst imtiyazlı bir kast durumunda tutmak imkansızlaşacak ve devlet

işçisi (Devlete işgücünü satan) memur ile, Patron işçisi (işgücünü özel veya genel işverene satan) ameleler arasındaki modern medeniyete sığmaz uçurumlar da sarplığını yitirecektir.

Ümit edelim ki, Sendikalar kanunu memurlar için de rafta kalan ölü maddeler olmasın. O zaman memurun "işçi niteliği taşımayan" kişi sayılmış olması gibi bir yanlış hesap Bağdat'tan dönmüş olur.

Türkiye gibi modern medeniyete geç gelmiş bir ülkenin geç kalmış olmaması için, milli plan ve kalkınma ihtiyacı, bütün çalışan halk tabakalarını sendikalaştırmakla giderilebilir, ister zihin ister beden işgücünü sınırlı süre için başkasına satan işçiler gibi, işgüçlerini maaşlı tüzel kişilere satan kamu hizmetlileri de, zihin ve beden işgüçlerinden başka bir geçim, yolları bulunmayan üretmen köylü, esnaf, serbest meslek adamı aydınlar da sendika kurabilirler ve kurmalıdırlar.

Batı medeniyetinin ileri gidişi, yüksek ekonomisi, en başta insan işgücünün teşkilatlandırılmasını ancak devlet ve ecnebi sadakasıyla vurgunculuk etmeyi becerebilen iktisadi, sosyal ve kültürel alanlarda ecnebi uzman ve yardımı gelmedikçe daha donunu bağlamasını bilemeyen işverenlerimizden beklemek hem çok beklemek, hem ateş üstünde beklemek, hem beyhude beklemek olur. Modern insanların (Büyük fabrika işçisi olsun, dağınık ziraat ameleleri olsun, mağaza, banka veya devlet memuru olsun; üretmen köylü, esnaf, aydın olsun) bir tek tip iktisadi, sosyal ve kültürel teşkilatları olabilir: SENDİKA. Vatandaşları, ayrı kılıklara ve bölüklere parçalayıp, ilke ve ülküce rengarenk tipli teşkilatlar içine dağıtmak, ancak Avrupa Orta Çağında ve Osmanlı derebeyliği içinde görülmüş kapalı loncalar içine bentetmektir. Milleti ayrıca kastlaşmalarla kurda kuşa, ecnebiye, yerli vurgunculuğa kolay yutulurlokma gibi koymaktır. Küçük ve geri üretim yokluklarından bir an önce kurtulup kalkındırması istenen Türkiye'de, gerçekten yükselmenin tek şartı: İnsan işgücünü ortaçağvari başıbozukluktan modern sendikacılığa köyde şehirde ulaştırmaktır. Sadece aylıklı veya ücretli müstahdem durumunda değil, üye sıfatı ve şerefiyle katılmalıdır. Yoksa iş paraya kalırsa, elbet parababası işverenler memleketin en değerli elemanlarını doyurarak kendi hizmetlerinde işçilere karşı çalışmaya kolayca ayartabilirler. Bu işte gene işçi sendikaları yaya kalır; hatta pek çok örneklerinde görüldüğü gibi, işçi kursağından ayrılmış işçi nafakası paracıklar, bir takım nere-

den nasıl çıktıkları bilinmeyen (yahut pek iyi bilinen) iyi niyetsiz, avantürnye, cahil köpekbalıklarına yem edilirler.

Tasarının sözde öne sürdüğü gerçekler işe uygulandı mı, sendika üyeliği çevresinde yapılmış bütün kayıtlama, şartlamalar, "Dalavere, malavere: İşçi Mehmet nöbete! halk sözüne varr-. İşveren sendikaları en gözde iktisatçıları, sosyologları, kültürcüleri kendi safları içinde meşru üye olarak toplar, işçi sendikasının içine sözde işçilere yaramaz kişileri sokmamak amacı mı güdülüyor? İşveren her gün doğrudan doğruya ve daima bin bir gizli açık iktisadi, siyasi, idari, içtimai, kültürel, hatta dini, ahlaki sıçan yollarından, işçi sendikalarının içine kendi ajanları, sabotajcıları, yobazları ile doldurabilir. O gibi kimselere "işçi" kıyafetini giydirmek, sendikacı niteliklerini kazandırmak işverenler için, işten bile değildir. Kanun hiçbir şekil ve delille o sıçan yollarını tıkayamaz. Ama işçi sendikalarına iyi niyetli, namuslu fakat hâlâ tasarının anlayışı ile "işçi niteliği bulunmayan" insanlı, ülkücü yurttaşların üye olmalarını bal gibi önleyebilir. Çünkü, işveren sendikalarında kolayca hazmedilebilen o gibi kişiler, işçi sendikalarında yüzüktaşı gibi ayrılıp seçilirler.

Böylece kanunun, belki iyi niyetle koyduğu yasaklamalar, döner, dolaşır bir kere daha işçilerin görüş açılarını örten veya daltan dolap beygirinin vizgerleri durumuna girer, dolayısı ile de kanun kendi niteliğini yitirir, tarafsız olmak taraflar arasında kanunca eşitlik yaratmamak, hiç değilse denge kurmak yerine, işverenleri yeniden üstün ve imtiyazlı durumlarında garantiler.

SENDİKALANMA YASAKLARI YERSİZDİR

Madde 4: Sendikalara üye olamayacak kimseler, ondan sonra gelen ve "Kanun teklifi aynen kabul edilmiştir" kaydıyla geçilen 5-6-7. (daha sonra II.) maddeler oldu bittiye getirilmiş, insan havsalasının alamayacağı tanrısal, kutsal bir Totem veya Tabu gibi gökten, "tepeden inme" hükümler sayılıyor.

Bizim bildiğimiz millet meclisinden geçmemiş hiçbir madde kanun olmaz ve kim kabul ederse etsin, tartışma dışı kanun esasen demokraside bulunamaz. Sendikalara danışılmak üzere gönderilmiş bir tasarıda böyle sendikalardan gizli tutulmuş gibi karakuşu hükümlerin bulunması, bilim objektifliği bir yana, en basit medeni edelere ve tartışma terbiyesine hiç sığmaz.

4. maddenin birinci bendinde sekize bölünmüş iki başlıca yasak vardır:

A- Silahsız siviller: "Devlet veya hükümeti temsil yetkisine sahip olan şahıslar" (mesleki teşekkül milletlerarası) "idare, teşekkül, müessese ve bankalarda çalışan müfettiş ve kontrolörler ile Umum müdür yardımcısı veya buna muadil ve üst kademedeki idari görevlerde çalışanlar Maliye hesap uzmanları ile bunların yardımcıları", "Din ve ibadet işlerinde ve mabetlerde hizmet görenler", "İşçi ve işveren sendikası kuramaz" deniyor. Hepimiz iyice biliyoruz ki, yukarıda silahsız sivil kişilerden herhangi birisi işveren sendikaları olan Ticaret-Sanayi-Ziraat Odaları ile Borsalar ve birliklerinde pekâlâ üye olmakla şeref duyarlar ve şeref verirler. Demek Tasarının bütün amacı ve sonucu sırf ve yalnız işçi sendikalarını o şeref ile hizmetten yoksul etmektir. O sayın silahsız kişiler işveren sendikasına girmeseler de Odalar-Loncalar kanalıyla işveren hizmetinde bol bol bulunabilirler. Ancak içlerinden birisi, kazara işçi sendikasının iktisadi, sosyal, kültürel çalışmalarına şeref ve hizmet sunmak isterse, işçi sendikaları dışında bir işçi Odaları-Loncaları bulunmadığından kanuni yasakla oturduğu yerde oturtulacaktır.

Ne çıkarmış bir işçi sendikası Devlet veya Hükümeti temsil etse dışişlerinde çalışsa? Şurası daha komiktir ki, Banka gibi mali müesseselerin Umum müdürü için konmayan sendikalılık yasağı, umum müdür yardımcısı ile, banka müfettiş ve temsilciliklerine karşı konmuştur. İnsan elinde olmayarak: "Umum müdür koda-mandır nasıl olsa işveren sendikasından başkasına girmez, ko girsin, öteki küçükler, akıllarına eser de işçi sendikasına üye olursa?" gibi bir telaş önünde bulunduğunu hissediyor. Hele hesap uzmanları ile yardımcılarını sendikalara sokmamak, tatbikatta bunların işveren hesaplarını kotardıklarına göre, yalnız işçi sendikalarını hesaplarında yokuşa sürmek için para ve menfaat dışı ilgi gösterilerek uzmanlardan yoksul bırakılmaktan başka neye yarar, dersiniz?

Tasarı ince yerden güdülmüş: Devlet ve Hükümet memurlarını bile sendikalara soktuğu halde, Allahûazümüşşan'ın memurlarını, bir de Banka hizmetlerini Kanun ötesinde, Sendika üstünde sayıyor. Tasarının hükümet üstüneliğine "lâiklik" diyelim: Ya devletten üstün banka nüfuzuna inanalım mı?

B- Silahlı güçler: "ASKERİ ŞAHISLAR" "silah taşımaya yahut zor kullanmaya yetkili şahıslar içine Ordu, Donanma, Hava kuvvetleri, Jandarma, Polis gibi gardiyan ve Tımarhane güllabiyecisinden köy bekçisine kadar ne zümreler ve teşkilatlar ve kimseler girmez? Bizde "Kanuna göre zor" yetkisi epey geniş yer tutar.

Bu konuda iki nokta daha unutulmamalıdır:

1- Kemmiyetçe: Bütün öteki zor kullanma yetkilileri bir yana, ordu nüfusu 1955 yılı istatistiklerine göre 537.557 kişisi bilinmeyen, 167.942 kişisi bilinen ücretli olmak üzere 705.499 insandır, ve bunlar eli silah tutar vatandaşlarımız olduklarına göre taşı sıkıcalar suyunu çıkarırlar. Sayıca faal şehir nüfusumuzun yüzde 25 kişisinden fazlasıdır. Aynı yıl irili ufaklı işverenlerin topu 27.094 kişidir. İşçilerin sayısı 1.393.076'dır: yarım milyonu aşkın memurları da katarsak 2 Milyon kişi sendikalanacak.

2- Keyfiyetçe: Bu büyük kalabalık, canlı nüfusumuz sendikalaşır mı ne olur? Başka türlü sorulur: Sendika nedir? Kanun tasarısının tarifine göre: "Müşterek iktisadi, sosyal ve kültürel menfaatleri korumak. Durumlarını geliştirmek için mesleki teşekkül." (Madde, b I)

Silahlı kuvvetler de bir meslektir. Onun da müşterek menfaati geliştirecek durumu vardır. İktisadi, sosyal ve kültürel bakımdan o menfaat ve durumunu savunma ve geliştirmesinden millet bir şey kaybeder mi? Böyle bir şeye düşmek bile affedilmemelidir. Silahlı kuvvetlerimiz kadar yurt sevgisini, millet saygısını, şeref ve feragat duygusunu ülküleştirmiş ikinci bir teşkilatımız gösterilemez. Küçük bir örneğini seçimlerde gördük. Askerler oylarını kullanırlarsa dünya batır sanılıyordu: Subaylar kullandılar. Bir tüy yerinden oynamadı. Cesaretle söyleyebiliriz ki, silahlı kuvvetlerimizin sendikalanması, milli kalkınma çabamızda en verimli gidişi sağlayabilir.

Silahlı kuvvetlerin sendikalanmasında ne mahzur akla gelir? Olsa olsa şu: Bu kuvvetler bir haksızlık görürlerse, dayanamazlar; ellerinde silahları da var; karışırlar. Böyle bir korku ancak sosyal adaletsizliği devam ettirmekten fayda umanlar için umacıdır. Fakat, hatta onların açısından: bile silahlı kuvvetlerimizin iktisadi, sosyal ve kültürel kanunlarla teşkilatlıca ilgilenmeleri, sosyal adalet ayarlamalarında ifrat tefriti önleyici bir denge yaratır.

Aksini düşünelim. Silahlı kuvvetler ne kendilerinin ve ne de memleketin (iktisadi, sosyal, kültürel) kanunları ile ilgilendirilmediler diyelim. Ordu milletin bir parçası olmaktan çıkar mı? Hiç değilse, 27 Mayıs'tan beri artık bu soru kafalardan çıkmamalıdır. 2 Milyon işçiyi 27 bin işveren tanımış bir hak 700 bin kişilik insanımızdan esirgense, korkulan şey başa gelmekte gecikiyor mu? 27 Mayıs bu sorunun karşılığını pek açık verdi. Bugün birkaç bin geri bir yana

birakılırsa, insafli hiç kimse, Ordunun 27 Mayıs davranışını ne ondan önceki, ne ondan sonraki "sivil" idareden daha kötü saymıyor. Memlekete daha canlı yeni görüşler getirdiği herkesçe biliniyor. Ordunun getirdiklerinde bir eksik veya fazla varsa, onun günahı Ordu da değildir, tam tersine, eğer ordu sendikalanmış bulunsaydı, belki öyle zorlu baskın ve sıkıyönetim yollarına başvurmadan, daha sivil ne insancıl biçimde sosyal, adalet gerçekleşirdi.

Demek ilk bakışta ağıza alınması "iri günah" gibi gelen bu konu daha gerçekçi ve uzun vadeli bir düşünüş için hiç totem ve tabu olmamalıdır. Milli kalkınmamızda o kadar dinamik gücümüz (iktisadi, sosyal, kültürel) problemlerimizi çözmekte, en serinkanlı geçinen acizlerden pek çok, daha itidalli, insafli davranışlar gösterebilir.

Madde 10- Milletlerarası Teşekküllere katılma şartı olarak, anayasa 19. madde son fıkrası ile, 57. madde I. fıkrasına uymayı öne sürer. 57. madde Siyasi Partiler için: *"İnsan, hak ne hürriyetlerine dayanan demokratik ne laik Cumhuriyet ülkelerine ve Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmezliği temel hükmüne uygun olarak"* şartını koşar.

- 19. maddeye göre: *"Kimse devletin sosyal, iktisadi, siyasi veya hukuki temel düzenini, kısmen de olsa, din kurallarına dayanarak veya siyasi ve şahsi çıkar veya nüfuz amacıyla her ne surette olursa olsun, dini veya din duygularını yahut dince kutsal sayılan şeyleri istismar edemez ve kötüye kullanamaz."*

Sendikalar Kanunu tasarısı 10. maddesinin son fıkrası der ki *"Sendikaların, yukarıki ilkelere aykırı olan veya bu ilkelere aykırı hareket eden Milletlerarası teşekküllere katılma kararları, bakanlar kurulu kararları ile iptal olunur."*

Bu son hükmün kendisi, birdenbire sendika gibi bir tüzel kişiliğin varlığını Bakanlar Kurulu gibi yargı yetkisi bulunmayan icra kuvvetinin günlük siyaset emrine vermekle, Anayasaya aykırı düşer. Çünkü, 57. maddenin I. fıkrası "Siyasi Partilerin tüzükleri ve programları ve faaliyetleri" içindir. Sendikaları bu Anayasa maddesiyle kayıtlamak, kayıtlanınca haklı olarak sendika, parti seviyesinde önemli bir sosyal kurum sayılmış demek olur. Siyasi Partileri kapatma yetkisi nasıl Bakanlar kurulundan alınmış ise, tıpkı öyle sendika kapatma yetkisi de Bakanlar kuruluna verilemez. Bu gibi eyİemler Anayasamızca Anayasa Mahkemesine verilmiştir.

Nitekim 19. Maddenin son fıkrası da, din istismarcılığını yasak ederken, şöyle emreder: *"Bu yasak dışına çıkan veya başkasını bu yolda kışkırtanlar kanuna göre cezalandırılır; Dernekler yetkili mahkemece ve siyasi partiler Anayasa Mahkemesince temelli kapatılır."*

Demek her durumda hüküm ve karar gündelik politikacılardan alınarak yargı organlarına verilmiştir. Anayasamızın bu açık metni dururken, tasarıcıların geri gidip, sendikayı icra kuvvetinin basıncı altına vermesi en başta Anayasamızı çiğnemesi olur. Ayrıca sendika alelade bir dernek değildir. Tasarıcıların kendileri de bunu düşünerek siyasi partilere ait Anayasa 57. Maddesini sendikaya da teşmil etmiştir. Sendika en az siyasi parti kadar derin köklü, sosyal bir kurumdur. Hakkında uygulanacak hükümleri ancak Anayasa Mahkemesi verebilir.

İcra kuvvetine adli yetki tanımak Anayasaya aykırıdır.

Madde 12, Sendika kurulunca beşinci bend gereğiyle, haysiyet divanı ile denetçilerin de sicillerinin ilan edilmesini ister. Cemiyetler kanunu siyasi partiler için bile, yalnız idare heyetinin sicilinin ilânını yeterli bulur. Sendikaya fazla külfet, yük olur.

Madde 18, İşveren sendikası ile işçi sendikası arasında yeniden bir adaletsizlik hükmü koyar. Kapanan bir cemiyetin malları, cemiyetler kanuna göre tüzüğünde yazılı şekilde muamele görür. Sendikalar kanun tasarısı sendikalardan bu malına sahip olma hürriyetini kaldırır. Verilecek yeri kendi gösterir: *"Malların bunlardan gayri hakiki veya hükmi herhangi bir şahsa veya teşekküle veya müesseseye devri, paylaşımı yasaktır."* Bu yasak önce Anayasamızın tasarruf hürriyetine aykırıdır. Sosyal bir iyilik için yapılıyorsa o zaman da hiç değilse kanun eşitliği güdülerek işverenlere tanınan hak işçilere de tanınmalıdır. 18. Maddeye göre kapatılan:

"İşveren teşekkülü ise, mallarını yalnız bu kanun veya sair kanunlar gereğince kurulmuş başka bir işveren teşekkülüne verebilir." Bir işçi teşekkülü ise, bu kanuna göre kurulmuş diğer bir işçi teşekkülüne devredilebilir.

İşveren dilediği işveren teşekkülüne mal bırakabiliyor, ister bu kanunla, ister başka kanunla kurulmuş olsun, İşçiye gelince o hak yok. İle "bu kanunla kurulmuş" teşekküle vermeye mecbur.

Madde 23, işçinin sendika aidatını, sendikaların liste vererek patrona kestirmesi, iptidailiğimizin acı tecellisidir. Fakat 3. Bent derki: *"Sendika bu hizmeti mukabilinde işverenin masraflarını, talebi üzerine ödemeye mecburdur."*

Bu mecburiyet, patrona işçi parasıyla kırtasiye ve müstahdem sağlamaya varabilir. Bu işe bir sendika memuru yahut her işletmede bulunan işçi temsilcisi görevlendirilmelidir.

Madde 26- Yukarıki maddeyi biliyoruz, profesyonel sendikacılarımız dikte ettirdiler. İşçimizin aidat ödemede güç oluşunu sebep gösteriyorlar. Burada, gene iptidailiğimizin acı tecellisi olarak, Sendikacılarımıza karşı da alacakları ödenek ve yolluk içinde bir tedbir gerekiyor. Gerçi bunu işçilerimiz kendileri yapmalılar, kanun koyucuyu araya katmamalıdır. Ne çare ki olmuyor. Bizim işçilerimiz gibi sendikalarımız da fakirdirler, işveren sendikaları gibi bol keseden ödenek yolluk veremezler, verememelidirler de. Her sendikacının mensup olduğu iş kolundaki orta bir işçinin ücretinden üstün olmamalıdır. (Anayasa Maddesi, Madde 42, ücrette adalet) Şöyle olmalıdır: Sendika idareci ve temsilcilerine verilecek ücret, o iş kolunda çalışan işçilerin aldıkları ücret ortalamasından yukarı olamaz. Yolluklar ise, halkın çoğunlukla oturduğu 3., yoksa 2. mevkiye uyar. Toplantıların yerleri de bu açıdan seçilir. Zaruri yiyecek içecek dışında masraf açılmaz. İçki yasaktır.

Madde 30 bent 5: *"Soruşturma ve yargılamanın her safhasında hükümden önce dahi, işbu kanuna göre kapatmayı veya faaliyetten menetmeyi gerektiren fiilin işlendiğine dair kuvvetli emareler mevcut olmak şartıyla bu gibi teşekküller, savcının talebi üzerine hakem veya mahkeme kararıyla faaliyetten menedilebilir."*

Bir cemiyet olan Parti gibi, bir cemiyet olan Sendika da, ancak mahkeme kararıyla faaliyetten menedilir ve kapatılabilir. Hükümden önce mahkum etmek, hele "savcı" talebi üzerine "hakem" gibi bir tek kişinin kararıyla sendika kapatmak en kahredici faşist metodudur. (Anayasa Madde 42, Bent: ve madde 14'ün 2. fıkrasına aykırıdır.)

Şöyle olmalı: Yargılama sonucunda mahkeme kararı kesinleşmedikçe hiçbir sendika faaliyetten men edilemez, kapatılamaz.

Madde 31, 32'de uzun uzun sayılan ceza sağanakları işverenler için gülünç bir para cezasına karşılık işçileri kara bir terör altında tutmaktadır. Anayasa ve insan haklarına zıttır. Vatandaş eşitliğini yıkar.

Madde 31 ve 32 şöyle olmalı: *"Sendikalara karşı uygulanacak bütün hukuki ve cezai eylemler, mutlak surette Medeni Kanun, Cemiyetler Kanunu ve T.C.K.'nunun genel hükümlerine uyar. İşçileri öteki yurttaşlardan ayrı ve aşağı duruma sokan bütün tatbikat yasaktır."*

Madde 33 "Milli güvenlik veya kamu düzeni bakımından gecikmede sakınca bulunan hallerde de Mahallin en yüksek Amirinin yazılı emri" ile zabitanın sendika basması Anayasanın II. Maddesindeki şu hükme aykırıdır. *"Kanun, Kamu yasası, genel güvenlik gibi sebeplerle de olsa, bir hakkın ve hürriyetin özüne dokunamaz."*

Madde 33: *"Bir nahiye müdürüne vekâlet edecek onbaşının emriyle de sendikaların ezeli sıkıyönetim altında tutulmasıdır."*

Şöyle olmalı: *"Milli güvenlik veya kamu düzeni iddiasıyla da olsa sendikalara idari ve icrai müdahalede, mahkeme muhkem kaziyesi [kesin hükmü] olmadıkça yapılamaz."*

YURT GERÇEKLERİ KARŞISINDA BİR TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNİN DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ

Mensucat Santral T.A.Ş. ile Türkiye Tekstil, örme ve Giyim Sanayii İşçileri Sendikası (arasında 25 Ocak 1964 tarihinde akdedilen Toplu İş Sözleşmesi münasebeti ile)...

"Yılda bir milyar liranın üstünde vergi kaçırılıyor. Bu böyle devam edemez, memleketin her tarafı sosyal sefaletle kaynayıp gitmektedir." (Başbakan İsmet İnönü'nün 30 Ocak 1964 tarihinde yayınlanan konuşmasından...)

"İmzalanan her toplu iş sözleşmesi bize huzur veriyor." (Çalışma Bakanı Bülent Ecevit'in Mensucat Santral Fabrikasındaki konuşmasından... 26 Ocak 1964)

"Sendikamız pazarlıkta hak kazanabilmek için çok evvelden teşkil ettiği ilim heyetleri marifetiyle hazırlıklarını tamamlamış ve müzakerelere başlamıştır... " (Teksif Sendikasının Bozkurt işçilerine yayınladığı bildiriden... tarihsiz.)

"Yaşasın İçtimai Adalet..." (Mensucat Santral T.A.Ş. adına Nazım Bezmen'in toplu iş sözleşmesi merasimindeki bağıışı. 24 Ocak 1964)

"Sakin beni (devlet düşmanı), bir anarşist sanmayın. O zaman size, hiçbir şey anlatamamış olurum. O zaman siz Ağır Ceza Mahkemesinde yapılan bütün savunmaları kulağının ardı ile dinleyen, iddianamesi çoktan yazılmış Savcı olursunuz... Ceza kanununun Mussolini'den devletçi maddelerini, Mecelle ülül'emrinin fermanı sahanalarıyla kokteyl etmişe dönersiniz.

Kirtasiyeciliğimize, idareyi maslahatçılığımıza bir çare gösterebiliyormusunuz?..

Ama kuru lâfla, yaş lâfla, yazılı lâfla, okunmuş lâfla değil..." (Sedat Erbil 1961)

Toplu İş Sözleşmelerinden beklediğimiz; Yurdumuzda Sosyal Güvenlik esaslarının kurulması, çalışmada ve çalıştıranda bir emniyet hissinin yaratılması, bu emniyeti sarsıcı her tehlikeyi ve sebebi yok ederek bu tehlikeleri tesirli surette önleyecek tedbirler sisteminin kurulması, 275 sayılı kanunun Hükümet gerekçesinde belirtildiği gibi, sanayicilerimizin işçi ücretleri üzerinde baskı yaparak kötü bir rekabet kurmalarına engel olmak, hizmet akdinin yapılması, uygulanması ve denetlenmesi suretiyle bir toplu iş sözleşmeleri sisteminin kurulmasını temin ve dolayısıyla ticari rekabetin işletmeler dışındaki faaliyetlere yöneltilmesidir:

Bu itibarla yapılacak toplu iş sözleşmeleriyle işçi sınıfımızın, toplumumuzun ve memleketimizin yararına bir anlaşmaya varabilmek için;

A) Tarafların kuruluş statüleri.

B) İşyerinde mevcut üretim ve üretime yardımcı vasıtaların işyerinde tertiplenmesine ve dağılışına ait plan, kroki ve projeleri.

C) İşyerindeki üretim ve üretime yardımcı vasıtaların emek ve randıman kapasiteleri.

D) Toplu İş Sözleşmesi oturumundan geriye doğru üç vergi dönemine ait kâr ve zarar cetvelleriyle anılan yıllara ait ticari bilançoları.

E) Aynı devrelere ait maliyet bilançoları ve maliyet unsurları.

F) İşyerinin içinde bulunduğu çalışma yılına ait ham ve mamul madde stoklarıyla işyeri imalat programları hususlarının bilinmesi lüzumludur. Aksi taktirde sözleşmede taraf olanların kendi çıkarlarından başka bir maksatlarının bulunmadığının kabulü gerekecektir.

Belirtilen gerçekler karşısında yetkililerin ve sorumluların "örnek" olarak gösterdikleri Toplu İş Sözleşmesinin amacından başlayarak kimlere fayda sağladığını, işçilere, toplumumuza ve memleketimize yararlı olup olmadığının araştırılması incelememizin konusunu teşkil edecektir...

GENELLİKLE TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNİN GÖRÜNÜŞÜ

Yurdumuzda Sosyal Güvenlik esaslarının kurulmasında ve Sosyal Adaletin gerçekleşmesindeki ehemmiyeti bakımından Toplu iş sözleşmesinin düzenleyeceği çalışma şartlarını, gerçekte her satırının birer madde olarak düşünülmesi gerekirken en mühim problemlerin üç beşini bir arada geçiştiriveren halde olması ister

istememez kuşku uyandırmaktadır. "Umumi Hükümler" adıyla isimlendirilen bölümde, çelişik menfaatlerin telifi mümkünmüş gibi gösterilerek tümünün bir arada düşünülmesi ve hükümlendirilmesi bir düzen kurulmasında çok açık bir düzenden kaçınıldığını göstermektedir.

Çalışma şekil ve şartlarının tamamının düzenlenmesinin işverene terk edilmiş, binlerle ifade edilmesi gereken işçi sayısı bakımından şekil itibarıyla bile toplu iş sözleşmesi kavramına uymayan bir tertiplenmiş, taraflar bütün çabalarını kendi çıkarlarına harcamış olduklarından toplum için zararlı bir uygulanış...

AMAÇ BAKIMINDAN SÖZLEŞME

Sözleşmenin amacı; *"İşverenle işçiler ve Sendika arasındaki beşeri münasebetleri düzenleyip iş ahengi ile çalışma barışını sağlamaktır"* şeklinde belirtiliyor. Taraflar sözleşmenin amacını sınırlamakta ve beşeri münasebetlerin düzenlenmesini, kimlerin yararına olup olmadığını belirtmeksizin yeterli bulmaktadır. Bu suretle kişisel münasebetler dışında kalan sosyal, ekonomik ve işletme ile ilgili diğer benzer münasebetlerin düzenlenmesini ve bu düzenin de toplum ve memleket yararına olması gerektiğini sözleşme konusu edilmesinden kasıtlı veya kasıtsız taraflar sanki kaçınılmışlar.

Sözleşmedeki bu amaç esas itibarıyla 275 sayılı kanunun Hükümet gerekçesinde belirtilmiş olan amaçtan ayrılmakla işverenin işçi ücretlerinde baskı yaparak kötü ticari rekabeti işletmenin bünyesinin dışına çıkarıcı bir karakter taşımamaktadır. Bu sebeple çalışanlarda işinden emin olma hissi doğmasına engel olunmuştur. Bu karakteriyle toplu iş sözleşmesi, işyerindeki çalışma hayatını bir düzene sokamayacağı gibi, kendisinden beklenen ve Milli gelirin bölüşülmesindeki nispetsizliği azaltıcı etki yapamayacağı gibi Milli kalkınmamıza da yararlı olmayacak ve bir özenti olmaktan da kurtulamayacaktır.

Modern toplulukta hiçbir sınıf, yalnız kendisini görmek ve düşünmekle meselelerini çözemez. Toplumsal sınıflar, milletin ve memleketin en geniş münasebetleri içinde, tesirli olabilecek davranış ve düşüncelerle rol oynayabilirler ancak... İşveren sınıfı, toplumumuza ileri gidişi sağlamada başarı kazandığı ölçüde millet ve memleket kaderine hakim olmuştur. İşçi sınıfımız da, ister istemez kendi bencilliğinden sıyrılıp millet ve memleket ölçüsünde

ilerlemeyi ve yararlığı sağlayacağına inanır ve halkımızı inandırır-
sa milletçe tutulur... İşte; bu gün toplu iş sözleşmeleri sisteminin
kuruluşu sırasında Sendikacılığımızın tek amacı, Türkiye işçi sınıfı-
nı ve onun temsilcilerini, Millet ve memleket ölçüsünde ilerlemeyi
ve yararlığı sağlayıcı olduğuna, halkımızı inandırmaktır-.

Binanaleyh milletin ve memleketin en geniş münasebetleri içinde,
tesirli olabilecek davranış ve düşüncelerle bezendirilmemiş, yalnız
ve sözün gelişi beşeri münasebetlerin düzenlenmesini amaç bilen
bir toplu iş sözleşmesi, amacı bakımından bile yeterli sayılamaz.

İŞVERENİN FAALİYETLERİNDE ÖRTÜ (A LİSTESİ):

274 sayılı Sendikalar kanununun 2. maddesinin birinci bendinde
işçinin tanımı yapılırken; *"Esas itibarıyla fiziki veya fikri emek arzı
suretiyle bir işyerinde çalışanlar bu kanun bakımından işçi sayı-
lır..."* demektedir. Ve bu kimselerin dahi işçi sendikası kurabile-
cekleri gibi üye de olabileceklerini kabul etmiş bulunmaktadır. Bu
itibarla kanun nazarında işçi sayılan, üstelik taraf işçi sendikasının
da üyesi bulunan kimselerden kurulu, sözleşmenin amacının da
işyerinde çalışanlar ve sendika arasındaki beşeri münasebetlerin
düzenlenmesine hasır ve tahsis edilmiş iken, şimdilik 122 kişilik bir
imtiyazlılar veya gözdeler grubunun sözleşme hükümleri dışında
bırakılmasında ve bu grubu teşkil edenlere işverenin dilediği men-
faat, hak, ücret ve ikramiye verebileceğinin kabul ettirilmesinde
veya kabulünde saklı bir maksadın bulunduğunu sezmek ve üye-
lerinde ehemmiyetle durmak gerektiğini açıklamak zorundayız.

*"Sendikaya üye olsun veya olmasın ekli, A listesinde sıfatları ya-
zılı hizmet ve iş mevkiinde çalışanlara işbu toplu iş sözleşmesi dışın-
da hak, menfaat, ücret ve ikramiye ödemekte işveren serbestir..."*

İşveren bu serbestliği niçin istemiştir?.. İşçi Sendikası işverene
bu hakkı neden tanımıştır?..

Bu guruba dahil olanların bilinen bir ücret ve ikramiye düzeni-
ne bağlanmamasından işverenin menfaatinin mahiyeti neler olabi-
lecektir?..

Hiç şüphe yok, bu soruların nedenlerinin aydınlığa çıkarılması,
saklanmak istenen maksatların mahiyetlerini gösterecektir. Mak-
satlar anlaşıldıktan sonra da yapılan toplu iş sözleşmesinin işçile-
re, sendikalılara ve topluma ne derece zarar vereceği veya fayda
sağlayacağı da belli olacaktır-.

İşveren, A listesinde yazılı hizmet ve iş mevkilerinde bulunanları, işyerinde çalışanlar arasında imtiyazlı veya gözde kimseler olarak kabul etmesindeki gerçek sebep, kendilerine dilediği ücreti ve ikramiyeyi vermek arzusundan çok, toplu iş sözleşmesinin işyerindeki para münasebetlerini düzenlemesi yönünden açıklık prensibine pek taraftar olmadığı sanısını uyandırmaktadır. Ücret ve ikramiyelerde açıklık prensibinden kaçınma isteğinin ise, A listesindeki hizmet ve iş mevkilerinde bulunanların aldıkları ücret ve ikramiyelerin yaptıkları hizmet ve işlerle oranlı olmasının diğer hizmet ve iş mevkilerinde bulunanlar üzerinde uyandıracığı heves kırıcı tesir olabileceği gibi, gerçekte A listesinde bulunan hizmet ve iş mevkilerinde bulunanlara ödenen ücret ve ikramiyelerin muhasebeleştirilmesinde işverenin özel bir maksadının mevcudiyetini de hatıra getirmektedir. Bu ihtimallerin ikisinin de gerek işçiler ve gerekse toplum bakımlarından huzur verici olduğu kolay, kolay savunulamaz. Kaldıkı belli prensipleri açık bir ücret ve ikramiye sisteminin bu şekildeki tertiplerle karıştırılması, örtülmesi işverenin mali mevzularda hareket kabiliyetini muhafaza etmek arzusundan da ileri gelebilir. Kanaatimiz odur ki, toplu iş sözleşmesi sisteminin, bu kabil muğlak işleri bertaraf edici, açıklıkla kolay hesap verilebilir bir düzen kurması gerekirdi. Bu itibarla işçi sendikasının işverene bu imkânı bırakan tutumu, ne işçiler, ne sendikalılar ve ne de toplumumuz için faydalı olarak kabul ve tasvip olunamaz.

İşçi ile işveren arasında hak, menfaat, ücret ve ikramiye bakımlarından, adedinin işverenin isteğine uygun bir şekilde arttırıp azaltabileceği şimdilik 122, daha ilerde 152 ve belki de 222 olabilecek bir imtiyazlılar veya gözdeler kadrosunun kurulması, işçiler arasına nifak sokabilecek, iş ahengi ile çalışma barışını yok edecek bir haldir. Çünkü toplu iş sözleşmesine bağlı olmaksızın hak, menfaat, ücret ve ikramiye almak isteyen her hizmet ve iş sahibi işverenin iltifatına ve itimadına kavuşabilmenin fırsatını arayacak, bu suretle işverenin hangi özel maksadına hizmet ettireceğini anlamadan, bilmeden A listesine girebilmenin yolunu arayacaktır. Bu suretle Sendika da işyerinde gerçek ödevini yapamaz duruma girecek, netice itibarıyla namuslu, ödevini bilen ve yapan, işinin ehli ve yükselmeye hak kazanan işçilerin haklarını arayamayacak, işyerinde iş ahengi ve çalışma barışı kurulamayacaktır.

İŞÇİLER, SENDİKALILAR:

Sözleşmede, taraf sendikanın üyeleri kadar çalışsalar bile aynı ücretin işçilere verilemeyeceği, aynı ücreti alabilmeleri için daha fazla randıman vermeleri şartı, kanunsuzluğuna rağmen ileri sürülmüş. Bir sendikaya üye olan işçilerle o sendikaya üye olmayan işçiler arasında aynı emek ve randımanı vermeleri şartıyla ücret ayırımı yapılamayacağını 274 sayılı kanunun 19. maddesi yasaklamış olduğu gibi aynı kanunun 31. maddesi de bu suçu işleyenlere 500 liradan 2000 liraya kadar para cezası verileceğini belirtmiş bulunmaktadır.

Sözleşmede deniliyor ki: *"Sendikaya üye olmayan bir işçiye, üye olan işçilere ödenen ücretlerle bağlı olmaksızın bir ücret verilebilmesi ancak bu işçinin emsali sendika üyesinden daha liyakatli olması veya daha yüksek verimli bir çalışma göstermesine bağlıdır."*... Sendika, sözleşmenin bu hükmüyle kendi üyelerine, sendikaya üye olmamış işçilere nazaran bir üstünlük sağlamış olduğu sanısına kapılmış veya bu şekilde gözükmek istiyorsa da, işveren aynı hükmün içinde (aynı maddenin diğer fıkrasında) bir elden vermiş gözüktüğünü öbür elden almasını bilmıştır. Nitekim; *"Sendikaya üye olsun veya olmasın hizmetlilere verilecek ücretlerin veya ikramiyelerin takdiri ve bunların terfi işverenin kararına bağlıdır."* İşte bu kadar... Demek oluyor ki, Sendikanın işyerindeki beşeri münasebetlerin düzenlenmesinde söz hakkı yoktur... Ama bir taraftan işçiler, Sendikaya üye olmadıkları takdirde emek ve randımanı bakımlarından sendikaya üye olanlarla aynı ücrete muhakkak olamayacakları belirtilmiş, işçilerin sendikaya yazılmaları sağlanmak istenmiş, diğer taraftan işçilere verilecek ücret ile ikramiyeler ve terfilerinin takdirinin işverenin kararına bağlı olduğu kesin olarak ifade edilmiş... Bu çelişmezliğin sonunda işçiler sendikaya yazılmakla aynı emek ve randımanla çalışmalarına rağmen ücretlerinin artacağı zehabına katılacaklar ve sendikanın aidat geliri artacak, beride işveren işçilerin bu zehabından faydalanarak takatlarının üstünde emek ve randıman vermelerinin yolunu bulmuş olacak. Üstelik işçiler arasında aynı emek ve randımanı vermeleri halinde sendikalı diye değişik ücret ödenmesinin cezai sorumluluğundan da kurtulmuş bulunacak... Bu suretle toplu iş sözleşmesi işçilerden, sendikacılarından ve toplumdan yana değil, işverenin ve işçi sendikasının özel çıkarlarını düzenleme vasıtası olmaktan başka işe yaramayacak...

EN YÜKSEK RANDIMAN PALAVRASI GİZLENMEK İSTENEN GERÇEKLER

*"En iyi çalışma şartlarının, işyerinin mümkün olan en yüksek randımanla, en iyi kalitede mal imal edilmesiyle sağlanacağı hususunda Sendika mutabıktır..."*Sözleşmede böyle söyleniyor. Demek oluyor ki, işçiye en çok para kazandıran, halinden memnun olmasını gerektiren çalışma şartlarının sağlanması için işyerinde en yüksek randıman ve en iyi kalitede mal imâl etmek lazım. Bu hususta sendika da mutabık. Ama ötesi ne olacak?..

İşçinin verimi kuru telkinlerle, sendikanın mutabakatıyla, sayın ilim heyetlerinin tavsiyeleriyle çoğalamaz. Hatta ve hatta işçilerin teker teker fizik ve moral seviyelerinin yükseltilmesiyle de netice alınmaz. Bunu en kara cahil patron bile denemeleriyle bilir. Yani üretim en iyi alet ve araçlarla ve en ileri usullerle yürütülmedikçe, işçi ne seviyede olursa olsun verimi arpa boyu artmaz. Modern verimin kökü "Bilimsel Metotlar"la "Teknik"e dayanır. Demek işçinin en iyi çalışma şartlarının sağlanmasında veya hayat seviyesinin yükselmesinde verim bir şart gerçektir. Ama sebep gerçek değildir. Bu gerçeğin içinde saklanan öz gerçek şudur: Verimi artırmak işçinin elinde olmadığı gibi şahsı ve ferdi çabasıyla da yaratılamaz. Üretimde kullanılan metotların ve tekniğin gelişmiş olmasını ister. Avrupa işçisinin Türk işçisinden iki veya üç kat verimli olması, iki veya üç kat çaba sarfetmesinden değil, Avrupa üretiminin bizimkinden iki veya üç kat daha iyi aletler ve usullerle yapılmasındandır. Böyle olmasa deli midir Alman işvereni Türkiyemizden on binlerce ucuz işçiye verimsiz, başına belâ etsin?... Türkiyemizi yakan birinci öz gerçek budur.

Demek ki Sözleşmede Sendikanın "En iyi çalışma şartları" hakkında işverenle vardığı mutabakat bir şart gerçektir, ama sebep gerçek değildir... Sendika için gerçek problem, bu şart gerçek için mutabakata varmak değil, sebep gerçek için çalışmak ve mutabakata varmaktır.

En iyi çalışma şartları veya işçinin hayat seviyesi, mümkün olan en yüksek randımanla ve en iyi kalitede mal imâl etmek kendiliğinden düzelmemiştir. Bilakis tersine; Avrupa'da işçiler, iyice arttırdıktan sonra bile, uzun yıllar yaşama seviyelerini yükseltmek için çetin mücadelelere girişmişler ve kan ter dökmüşlerdir. Dünyanın neresinde olursa olsun işverenler, işçinin verimini, onu kıyasıya sömürmekle elde ederler. İşverenlerin yüzde doksan dokuzu

melek olsalar, ierlerinden biri milyonda bir sömürme sağladı mı, hepsi sömürücü olmak zorunda kalırlar. Rekabet kanununun sn-gs onları bu yola zorlar. Bu hal işvereni büyük sermaye bulma kaygusundan kurtarmakla kalmaz, hatta ölümden kurtarır. Çünkü işletmede, makinalar gibi değişmez değerli tesislere yatırılan para ne kadar büyükse, kr normu o kadar küçük olur. Bu yol gittik-e daha büyük sermaye bulmaya zorlar. Türkiyemizde on beş yıl önce 1000.- liralık işverenler vardı. Şimdi ise 100.000.- lirasız özel teşebbüs verimsizlikten ve krsızlıktan batmaya mahkum oluyor.

işverenler başlarına bela olan ağır ve pahalı makinaları, yurdu-muzda sanayi ilerlesin diye oğaltmazlar, işçilerin yaşama seviyesi de kendilerinin umurunda değildir. Avrupa işverenlerini her gün daha ileri sanayi kurmaya zorlayan ana sebep, Avrupa işçilerinin, kendi yaşama seviyelerini yükseltmek için giriştikleri mücadele-dir. Serbest rekabet bu ana düzenin ikinci derecede mahsulüdür. Demek Avrupa'nın hayran olduğumuz kalkınışı ve bu günkü sevi-yeye ulaşması, işverenlerinin aıkgznlğnden değil, işçi sınıfının insanca yaşama mücadelesini göze almasından doğmuştur.

Gözümüzden kaçan ve boyuna kaçırılmak istenen ikinci öz ger-ek budur.

Sendika, imzaladığı sözleşmede "en yüksek randıman" başlık-lı maddesinde bu ikinci öz gerçekten habersiz olarak işverenle mutabakatını koskoca laflarla beyan etmiş ne çıkar? Görülüyor ki işçilerle işverenlerin menfaatleri müşterek (ortak) olmadığından, sendika sözleşmede mahiyetini bilmediği, hatta kavrayamadığı, ilim heyetleri marifetiyle pazarlıkta hak kazanabilmek için çok ev-velden hazırlıklarını tamamlamış olmasına rağmen işverenle mu-tabakata varmış, karanlıkta göz kırpmış, işçiler yararına olmadığı gibi toplumumuza da fayda sağlayacak bir çaba göstermekten de aciz kalmış bulunmaktadır.

HERŞEY İŞVEREN İÇİN (KAR'DA GEZMEK İZ BIRAKMAMAK):

"alışma, istihsal metotları, istihsal ölçüleri ve çalışma zaman ve kalite standartlarının, işçi kadrolarının tespiti ve uygulanması, iş programlarının tanzim ve tadili, makina ve teçhizatın tadil ve tevsi ve bunların yerlerinin değiştirilmesi, imalat nevi ve usul projeleriyle stok seviyesini ve işyerinde prodüktif çalışma için iş

gücünü tespit ve tadil etme, randıman ve verimliliği kendi gayesine uygun bir tarzda ayarlayıp bu hususlarda gereken tedbirleri almak, işin icabettirdiği miktar ve nitelikte işçi istihdam etmek, prodüktiviteyi arttıracak tedbir ve imkanları kullanmak gibi işin ve işyerine ait selahiyetler sadece işverene aittir."...

İlk akla gelen soru, taraf Sendikanın ve birlikte çalıştığını iddia ettiği ilim heyetinin işçiye ve toplumumuza kastının sebebinin ne olmasıdır? Sözleşmenin bu maddesinin ilk akla getirdiği de; *"Bir hakkın sırf gayri izrar eden suistimalini kanun himaye etmez."* [?] olmakla iş bu yeter gerekçe ile batıl olduğu ve ölü doğduğudur.

Pazarlıkta hak kazanabilmek için, çok evvelden ilim heyetleri marifetiyle hazırlıklarını tamamlayarak müzakerelere başladığını iddia eden işçi sendikasının, toplu iş sözleşmesi kavramı hakkında en iyi ilkel bilgilerden bile yoksun olduğunu kabul etmezsek, tarafların kötü niyetli olduklarına inanmak zorunda kalırız.

İşverenin kendisine aidiyetini taraf sendikaya kabul ve tasdik ettirdiği yetkiler tek taraflı olarak işveren tarafında uygulandıkça gerçek anlamıyla ortada bir toplu iş sözleşmesinin var olduğu söylenemez. Bu anlayışla ve tek taraflı hareketle işyerinde çalışan işçiler, sendikalılar kendi hal ve mukadderatlarına terk edilmiş, işveren, sendikayı bütün fonksiyonlarından tecrit ederek; "Sen alaçağın aidatlarına bak, üst tarafına karışma, ortadan çekil" deyip işi bitirmiş... Herkes kör, âlem sersem olmuş.

İşveren işyerindeki makina ve teçhizatı dilediği gibi yerleştirecek, yerlerini değiştirecek, tadil ve tevsi edecek hiç kimse karışamayacak. Haydi Sendika hak ve selahiyetlerinden vazgeçiyor, kendi bilir diyelim, halen yürürlükte bulunan işçi sağlığı ve iş emniyeti nizamnamesinin işverenin bu yetkilerini kısıtlayan hükümlerini taraflar kendi aralarında nasıl yok edebilecekler?..

İşyerindeki makina ve teçhizatın emek kapasiteleri açıklanmayarak üç işçinin yapabileceği bir işi işveren bir işçiye yaptırmaya kalkar veya devam edecek olursa o üç kişilik işi yapan işçinin hakkını, o işi yapabilecek iki işçinin aç sokaklarda gezisinin mesuliyetini kim kimden soracak, emek kaçakçılığının sorumlusu kim olacak?..

İşçilerin de birer insan oldukları birer hususi hayatları bulunduğu, kendilerince düzenlendiği düşünülmeden işverenin veya imtiyazlı ve gözdelelerinin keyfince bir vardiyadan diğerine, vardiyasız iken vardiyalıya pamuk çuvalı gibi itilip kakılmalarına imkân ve

fırsat verilmekle bozulacak aile düzenlerinin doğuracağı toplum facialarının hesabını kim kimden sorabilecek?..

"Fiyatlar düşüyor, stoklar fazlaştı, uygun fiyat bulununcaya kadar istihsal programını değiştiriyor, iş gücünü azaltıp işçi çıkaracağı" diye işçi tensikatına başlayan işverenin işten çıkardığı işçilerin çoluk ve çocuklarına kim ekmek verecek, aç ve işsiz kalanların içine düşecekleri sefaletin mesulu kim ve kimler olacak?..

İş ve imalât programlarının düzenlenmesi Aşir efendi cadde-sindeki bezirganların hesaplarına uygun olarak hazırlandığında, standart maliyet unsurlarının "değişiklikler göstermesi halinde kan ter içinde çalışan işçilerin ücretlerinin değerlendirilmesini kim kontrol edecek?..

İşverenin dilediği gibi kadro yaparak, istediği gibi prodüktivite ve işgücünü hesaplama yaptığında, maliyet unsurlarının dışında kendi bendelerine ödenenecek ücret ve ikramiyelerin hesap dışı tutulabilmesi imkânını kim, nasıl önleyecek, ücret ve prim eksilmelerine kim engel olabilecek?..

Pazarlıkta hak kazanabilmek için çok evvelden ilim heyetleri marifetiyle hazırlıklarını tamamlayarak müzâkerelere başlamış olduğunu iddia eden işçi sendikasının pek sayın ilim heyetlerinin pek sayın ilim adamları neden bu hususlarda sustukları veya susturulduklarını korkmadan, çekinmeden, sıkılmadan açıklayabilecekler mi?..

Yoksa; "Düşünemedik, bizi aldatmışlar, bir daha gözümüzü açar ve böyle toplu iş sözleşmesine imza koymayız." diye mertçe yanıldıklarını itiraf edebilecekler mi?..

Sözleşmede işverene terk edilen salâhiyetlerin mahiyetlerini daha yakından inceleyecek olursak, gerçeklere daha çok yaklaşabiliriz.

İşçi kadrolarının tespitine ve tadiline Sendika karışmayacak olursa, Toplu iş sözleşmesiyle de bir düzene sokulmayacak, işveren standart maliyet sistemini uygularken standartların tayininde, değil işçi kadrosunda, idare ve hizmet kadrosunda bile dilediği gibi tasarrufta bulunmak suretiyle gerçek maliyetlerin toplum yararına belli olmasına engel olabilir.

Satış servisinin vereceği programlara göre, maliyet standartını tespit ederken, işçilik standart fiyatları ve skort işçilikte kalite standart fiyatları bakımlarından, fiyat ve maliyet tespitinde beşeri unsuru ticari meta olarak telâkki mutalea edilecektir.

Standart maliyet masraf unsurları meyanında sayılması gereken direkt işçilik masrafını bir unsur telakki ve kabul ederek işyeri bütçesinde değişen kıymet olarak, işyerinde çalışan işçilerin kadrosunda istikrar tanınmayacak, bir senelik çıraklık var diyerek büyük sayıda işçi almak ve çıkarmak imkanını elinde bulundurmakla işveren, kendi iç, iş ve ticari politikasında işçileri bir emtia gibi kullanmaktan çekinmeyecektir.

İşveren ticari programında yaptığı hataları, iş programına intikal ettirebileceğinden, stoklarını bahane ederek işçi kadrosundaki değişikliklerini istediği şart ve zamanlarda yaparak işçinin işyerindeki işte çalışma emniyetini hiçe indirebilecektir. Yıllarca emek vermiş işçilere "git" diyebilecektir.

İşgücü kapasitesini hesaba katmaksızın, makina ve teçhizatın emek kapasitesini riayet edilmesi gereken bir unsur telâkki etmeyeceğinden, üç beş işçinin yapacağı bir işi, bir veya iki işçiye yaptırmak suretiyle emek maliyetini daima ucuzlatacak, üretim dışındaki kadrosunu dilediği gibi düzenleyerek aynı maliyet yüksekliliği yapabilecektir.

Randıman ve verimin mahiyetini kendisi ve tek taraflı ölçümlereyerek, işçinin gerçek kazancının miktarının kontrolünü imkansızlaştırabilecektir.

Çalışma ve istihsal metodlarının uygulanmasında dilediği şekilde hareket edebilme imkanını elinde bulundurmakla, standart maliyet unsurlarının kendi kusurlarından dolayı vaki standart değişikliklerinden doğacak hataları işçilere yüklemekten kaçınmayabilecektir.

İşverenler arası koordine bir çalışmanın lüzumunu düşünmeyen işçi sendikası, işverenin sanayici olarak değil, işyerini manifatura taciri sıfatıyla ve anlayışıyla yönetmesi yüzünden işçilerin moral ve insanlık haysiyetiyle ahenkli bir iş ve çalışma düzenine kavuşmalarına engel olacaktır.

Taraf işverene ait işyeri, mahiyeti itibarıyla mahdut ve inkişafa elverişli olmayan bir sahada kurulmuştur. Bu itibarla fabrika işverenin istediği bilimsel metodlar tekniğiyle bezendirilemeyeceğinden, münhasıran kâr peşinde koşan bir zihniyetle tertiplenecektir. Bu sebeptendir ki, orada çalışacakların birer insan oldukları, çalışma yer ve şartlarının belli bir nizama uyması gerektiğini düşünmeksizin, makina ve teçhizatın yerleştirilmesi ve yer değiştirmesi işverenin kendi çıkarına göre terk edilmiştir. Kaldı ki, işyerinde mütamadiyen yapılagelmekte olan değişikliklerin, inşaatların teknik zaruret ve ihti-

yaçtan çok, masraf arttırmak suretiyle, topluma karşı olan borçların hafifletilmesi kadar, daha sıkışık bir işletme kurulması suretiyle randımanda vukua gelecek azalmayı, işçiyi daha fazla emek sarfına zorlamak suretiyle telâfi etmek endişesine müncer olacaktır.

Makina ve teçhizatı yapılacak değiştirmelere ve değişikliklere gelince, amortisman hesapları itibarıyla çoktan amorti edilmiş bulunmalarına, aynı makinalarda yıllarca emek vererek ustalaşmış, kalifiye olmuş işçilerin müktesep hakları düşünülmemesinin elden çıkarılmasının, eski makinaların piyasaya dağılmasıyla Mahmutpaşa atölyelerinin ve ucuz işçi piyasasının doğması, ihbar ve kıdem hakkını ödemekteyiz gerekçesiyle işçilerin yıllarca alıştıkları ve çalıştıkları işten uzaklaştırılmaları ve bunlara benzer, toplumumuza zarar veren neticelerin düşünülmemesi toplu iş sözleşmesinin kavramıyla bağdaşmaz.

Birbirinden mühim işletme problemlerini ve neticelerini tek bir sözleşme maddesiyle geçiştirivermek maliyet hesaplarını, vergilendirmekte esas olacak bilgileri, stok durumlarını, emek ve randıman kapasitelerini işverenin titizlikle saklamak arzusunun toplumumuz yararına yorumlamaklığımızı güçleştirmekle kalmayıp, hatta imkânsızlaştırmaktadır.

İŞVERENE KALSA

İŞÇİNİN HAYAT SEVİYESİ UMURUNDA DEĞİLDİR:

"İş veya iş gücünü azaltma" diye isimlendirilen madde, gerçekten tarafların ortak bir anlayışının ifadesi olarak belirtilebilir. Demek oluyor ki, işveren ve işçi sendikası iş ile işçi arasında bir fark gözetmemektedir. Taraflar bu bakımdan da mutabıktırlar. Bir evvelki izahatımızla tamamıyla işverenin takdirine ve telâkkisine bırakıldığı anlatılmış iken, yetişmiyormuş gibi bu madde ile işçinin her an için işsiz kalması teminat altına alınmış bulunmuyor mu?

"İş veya işgücünü azaltmak icap ettiği taktirde, işveren sebepleri ile birlikte, taraf olan sendikaya on gün evvel bildirir ve bu sürenin sonunda tensikati resen yapar..." Pek tabii bir önceki maddelerden bütün yetkileri, işçinin çalışmasına ve özüne ait tekml hakları işverene teslim eden bir zihniyetin, elbetteki Aşir efendi caddesindeki fiyatlarda ufak bir kıpırdanma olunca işveren "tensikat" diyecek, tek kuruluş zarar etmemeyi manifaturacılığın şanından bilecektir. Ama maddenin sonuna doğru "Sendika işverenin tatbikatını uygun bulmazsa" imiş... Lâf ola padişahım...

Gerçekten gülünç, alttan alan bir zihniyetin sakil örneğiyle karşı karşıyayız. Sendika, İşverenin tatbikatını uygun bulmazsa Hakem kuruluna gitmekte serbest imiş... Daha önce *"işçi kadrolarının tespiti ve uygulanması, iş programlarının tanzim ve tadili, randıman ve verimliliği gayesine kendi uygun bir tarzda ayarlayıp, bu hususta gereken tedbirleri almak, işin icap ettirdiği miktar ve nitelikte işçi istihdam etmek gibi selahiyetler sadece işverene aittir.."* diyen maddeyi kabul ve tasdik eden Sendika, işverenin bu hükmü uygulaması karşısında Hakeme gidecekmış... Cin olmandan adam çarpma hevesine kapılan bu halin biçarelikten başka bir manası olabilir mi?... Hani Sendika kendi üyelerini kurtarabilseydi bari!.. O basit hakkı dahi kurtaramamış ki, *"Çıkarılacak işçilerin sendikalı olup olmadıklarına bakılmaz. Ancak verimlilik veya kıdemine musavi olduğu hallerde evvela toplu iş sözleşmesinin kapsamına girmeyen işçiler çıkarılır"*denmiş... Olur mu bu hiç?..

Neylersiniz ki işçiyi bir kilogram pamuk veya 50 gram boya telâkki eden zihniyetin düzenlediği toplu iş sözleşmesinden, memleketin ve milletin yararlarına merhem çıkmıyor işte!..

Toplu iş sözleşmesinin bu şekilde tertiplenmesi, işverenin sanayici olarak değil, manifatura taciri sıfatıyla yalnız kendisini düşünmesindedir. Halbuki modern toplumlarda hiçbir sınıf, yalnız kendisini görmek ve düşünmekle meselelerini çözemez. Toplumsal sınıflar, milletin ve memleketin en geniş münasebetleri içinde tesirli olabilecek davranış ve düşüncelerle rol oynayabilirler ancak. İşverenler, toplumumuza ileri gidişi sağlama gösterilerinde başarı kazandığı ölçüde, Millet ve memleket kaderine hakim olmuşlardır. İşçi sınıfımız da ister istemez kendi bencilliğinden sıyrılıp, millet ve memleket ölçüsünde ilerlemeyi ve yararlılığı sağlayacağına inanır ve halkımızı inandırırorsa milletçe tutulur. İşte bugün sendikacılığımızın tek amacı bu olması gerekirken, sözleşmede taraf sendikanın bu amacın tamamıyla tersinden bir tutum ve anlayışla davrandığı anlaşılıyor.

İŞÇİYİ ROBOTLAŞTIRMA SİSTEMİ HAYIR EMEK META'DIR DİYENLER

"Hizmete alınırken vasıfsız olduğu işveren tarafından beyan ve kabul edilen çırak işçilerin çıraklık süresi, işyerinde yapılan işlerin niteliğine göre azami bir senedir. Taraflar bu süre içinde çıraklık mukavelesini ihbarsız, tazminatsız feshedebilirler."...

Bir defa taraflardan kasıt nedir?.. Sözleşmede taraf olanlar mı? Yoksa çıraklık mukavelesinde, diğer deyimle iş aktinde taraf olan işçi ile işveren mi? Belli değil. Zira hangisini isterlerse onu kullanacaklar da ondan. Sözleşmede taraf olan Sendikadan sormak lazım.

Sözleşme işveren ile işçi sendikası arasında yapıldığına göre, işçinin vasıfsızlığını beyan ve tayin etmek hakkı neden işverene terk ediliyor? Sendikanın üyesinin vasıflı olup olmadığını bilmesi gerekmez mi?

Mademki işçi vasıfsızdır, işçiliği de henüz meslek edinmemiş olması gerekir, bu kimseye meslek kazandırmak için tarafların düşündükleri nedir? İşçinin vasıfsızlığını beyan ve tayin hakkı işverene terk edildiğine göre, sendikaya bu hususta söz hakkı tanınmadığına nazaran, işyerindeki vasıfsız işçi sayısının miktarı ne olacaktır? Bu hususta sözleşmede bir kayıt bulunmadığına göre, teminatsız çırak unvanı ile çalıştırılacak işçilerin yaşlarının en az ve en çok haddi ne olacaktır?

Bu vasıfsız denilen işçilerden sendika şu veya bu unvanla aidat alacak mıdır?

Kanunlarımız işçinin kim olduğunu, hangi haklardan faydalanacağını bir bir saydığına göre, mevzuatımızın işçilere tanıdığı hakların, aralarında anlaşarak toplu iş sözleşmesi dedikleri bir yazılı anlaşma ile yok edilmesi iyi niyet ve ahlak kaideleriyle bağdaşabilir mi?..

"Disiplin hükümleri ve cezalar" diye başlayan ve sıralanan cezalar... Fakat işin iç yüzünü ortaya çıkarması gereken hususlardan hiç bahis yok. Unutulmuş gösterilen veya alakasının olduğundan çekinilen hususa gelince, işyerinde uygulanmakta olan maliyet sisteminin uygulanacak olan ceza sisteminde lâfının edilmemesidir.

Halbuki bu kısımda işyerinde uygulanmakta olan maliyet sisteminin mahiyetinden başlamak icabeder. Standart maliyet sisteminin uygulanmasında gözönünde tutulması gereken en önemli unsur, işçilerin çalışmaları dışında, işverenden, işverenin işçi saymadığı imtiyazlı veya gözdelelerin bulunduğu A listesinde bulunanların da dahil olduğu işveren tüzel kişiliğinin faaliyetlerine iştirak edenlerin bütünüdür çalışmasıdır.

O halde, standartların uygulanmasındaki değişikliklerin meydana çıkabilmesi için ilk önce sorumlularının ortaya çıkarılmasına bağlıdır. Binaenaleyh toplu iş sözleşmesinin ceza sisteminin düzenlenmesi sırasında gözetilmesi gereken prensipler iki halde mütalaa etmek gerekirdi.

I. Beşeri suçlar, (3008 sayılı kanununun 16. maddesi)

II. Standart maliyet sisteminin uygulanması neticesinde verilmesi gereken cezalar,

Bu hale göre, "Disiplin hükümleri ve cezalar" diye hüküm koyarken, 3008 sayılı kanun hükümlerine göre verilecek cezaları ayrı, işyerinde uygulanmakta olan standart maliyet sisteminin gerektireceği cezaları ayrı mütalaa etmek icabederdi. Bu şekilde bir ayırım yapıldıktan sonra, maddeye ekli cetvelin mahiyetinin de bambaşka olması gerekecekti. Zira bilinen bir gerçektir ki, standart maliyet sisteminin uygulanmasında başarıya ulaşabilmek için üç kategori prim düşünülmesi gerekir.

a) İşçiler için prim,

b) Ustalar ve postabaşılar için prim,

c) Şefler için prim.

Primleri bu şekilde bölümledikten sonra da:

aa) Standartları bozucu harekete ceza primi,

bb) Standartlarda ayrılıklar gösterildiğinde ortaya çıkacak neticeler için ceza primi,

cc) İşverenin programına uymamaktan mütevellit ceza primi.

Bu sınıflandırmalarda işçiler dışında kalanların hatalarının, yanlış hesaplarının ceremesini işçilere yükletilmesinin hakkaniyeti telif edilmesine imkân yoktur. Binaenaleyh kurulmak istenen ceza sistemi esastan bozuktur, tek taraflıdır. İşyerindeki çalışma sistemine aykırıdır.

ÜCRETLER VE SOSYAL HAKLAR EFSANESİ

İşletmenin, sözleşmede ayrı ayrı bölümlerde düzenlenmesi gereken problemlerinin hemen tamamı "Umumi Hükümler" adıyla tek bir bölümde toplandığından, ücretler ve sosyal yardımlara ait gerçekleri ortaya çıkarabilecek ölçüler örtbas edilmiş bulunmaktadır. Kaldı ki işyerinde uygulanmakta olan maliyet sisteminin mahiyeti hakkında ön bilgiye sahip olmaksızın "Ücretler ve Sosyal haklar" bölümünü değerlendirmek mümkün değildir.

Standart maliyet sisteminin uygulanması ve başarıya ulaşması için "Doğru Bilgi" şarttır. Bu sistemin uygulanmasında üretim vasıtalarının bünyelerine, kapasitelerine, hatta modellerine göre sınıflandırılması, bunların standartlarının tayininden sonra sistemin uygulanmasında iş masraflarının, hammadde, değişen imalat

masraflarının, sabit masrafların ve işçilik masraflarının ayrı ayrı bölümlenmesi en azından şart olduğuna göre, işçi ücretlerinin istikrarını sağlayabilmek, işyeri programının mahiyetine ve doğruluğuna bağlı kalacaktır. Piyasa hareketlerine göre izlenecek ve düzenlenecek bir standart maliyet sisteminin uygulanması esnasında, işçi ücretlerinin ve primlerin miktar bakımından kontrolünün tek taraflı kalması inandırıcı olamaz. Üretimin değerlendirilmesi yalnız işçilerin kıyasıya çalışmalarına da bağlı değildir. O kadar ki işveren tüzel kişiliğinden başlamak üzere işçilere gelinceye kadar diğer katlarda, hatta iş programının hazırlanmasında esas olması gereken satış programının hazırlayıcısı olması lazım gelen satış servisinin dahi bunda rolü olacaktır. Bütün bunlar nazarı itibara alınmaksızın veya alınsa bile sebebiyet verdikleri standart değişmelerinin sonucundaki maliyet artışlarının sorumluluğunun işçilere yükletilmesini uygun gören bir zihniyetle hazırlanmış olan ücret sisteminin sosyal adalet ve sosyal güvenlik esaslarına uymayacağı bellidir. Üretimin başlangıcı işçinin makinasının başında çalışması ile değerlendirilecek değildir. Ambarından, ham maddesinin mubayasından da önce ve daha satış programının doğru ve toplum yararına hazırlanması ve hepsinin bir bütün olarak mutalaasıyla mümkündür. Aksi takdirde satış memurunun hatasını bile sezdirmeden işçilere intikal ettirmek bu sistemin içinde işten bile değildir...

Bu itibarla işyerindeki stok ve maliyet sisteminin hususiyetleri açıklanmadan, açıklıktan uzak bir ücret ve prim sistemini ciddiye almamak gerektir. İşçiye elbette ki bir ücret ödenecektir, şu kadar ki bu ücretin yeterliğine ve işyerinin kazancına göre düzenlenmesi gerekirdi. Hale, sözleşmeye tekaddüm eden devrelerde uygulanan ücret sistemiyle sözleşmede düzenlenen ücret sistemini karşılaştırmadan işçilerin bu münasebetle fayda sağlayıp sağlamadıkları anlaşılabilir. Bilhassa A listesinde bulunan imtiyazlı veya gözde kişilere ödenen ücret ve ikramiyelerin sözleşme dışında mütalaa edilmesi, işletmenin gerçek durumunu ortaya çıkaracak belgeler üzerinde inceleme yapılmaksızın, stoklar, maliyet muhasebesi, tüzel kişiliğin kâr ve zarar cetvelleri, amortisman hesapları incelenmeksizin saat ücretlerine yapılan ancak kuruşla ifade edilebilen ilave ücretleri başarı diye ilan etmek doğru olamaz.

Evinden veya gecekondusundan, yeter kazanç sahibi olmayan işçilerin, maliyet standartların bozulması ihtimalini önleyebilmek için işyerinde karınlarının doyurulması sadedindeki sözde fedakâr-

lıkları maliyetlere intikal ettirmekten başka ayrıca kâr miktarını düşürücü unsur olarak kullanmak imkânını da kazanan işveren için bir fedakârlık olarak kabul edilmesi düşünülemez. İşçinin evine, ailesine intikal eden unsurların gösterilmesi başarının başlangıcı olarak kabul edilebilir ancak...

SENDİKACILAR VE SALTANATLARI:

Toplu iş sözleşmesi, başından sonuna kadar iş akdinin yapılması, uygulanması ve denetlenmesi suretiyle işvereni işçi ücretlerinde baskı yapmak veya vasıta kılmakla, kötü bir rekabeti işletmenin dışına yöneltmeye ait hükümlerle bezendirilmesi dururken, bütün hak ve selâhiyetleri tamamıyla işverene bırakan işçi sendikası; işçilerin ve üyelerinin işlerinde devamlı, yeter ücretle çalışmalarını sağlayamamış iken, Sendikaya gelir, sendikacılara menfaat ve seyahat elde edebilmek için gerçekten çok evvelden ilim heyetleri marifetiyle pazarlıktan haklı çıkmanın, kazanç sağlamanın yollarını aramışlar ve sağlama bağlamışlar. Bunu kabul etmek gerek.

Sendikaya her nasılsa girmiş olanın bir daha çıkmaması için tedbir almakla işe başlamışlar. "Sendika üyeleri istifa ettiklerini Sendikadan alacakları bir vesika ile ispat etmedikçe aidatları kesilmekte devam edecek." Tasavvur edilsinki, sendikalı bir işçi noter marifetiyle istifa ediyor ve muhatap sendikaya da istifası tebliğ ettiriyor. Bu hususta sendikaya istifasını tebliğ ettirdiğini tebellüğ ilmühaberiyile işverene ispat ve ibraz ettiğinde işverenin "Hayır olmaz, sözleşme var. Git sendikadan da vesika getir." cevabı ile karşılaşacaktır-. İşçi bu vesikayı getirene kadar da istifa ettiği sendikaya aidat ödemekte devam edip duracak. Ama diyecekler ki, "Her ayın 20'sinde sendikadan istifa edenlerin listesi işverene sendika tarafından bildirilecek, işveren de aidatları artık kesmeyecek."... Halbuki tatbikatta nice imzaların ne gibi maksatlarla toplanıp nelerde kullandığını bilenler için buna inanmak mümkün mü hiç?..

Eğer zerre kadar iyi niyetleri olsaydı; "istifa eden işçi, istifa ettiği sendikasına tebliğ ettirdiğini yazılı olarak bildiren işçiden sendika aidatı kesilmez." demeleri yeter de artardı bile. Ayrıca Sendikadan vesika getirmesi gibi tatbiki imkansız bir şartı işçiye koşmazlardı.

"Temsilcilerle işveren arasındaki toplantılar sekiz saatlik normal mesai dışında her iki tarafın rızasıyla devam edecek olursa, temsilcilerin fazla mesai yaptıkları kabul edilerek fazla mesai

ücreti ödenir." İşyeri belli, işveren belli, sendikanın işyerindeki temsilcisi A. listesinde adı, soyadı yazılı olan kimse belli... İşverenin bu mutemed adamı, her zamanın ve devrenin adamı, öteden beri işverenin lütuflarını dağıttığı el olabilmeyen yolunu bulabilen imtiyazlı veya gözde eski işçi baş mümessili A listesinde olmakla zaten menfaat, hak, ücret ve ikramiye bakımlarından toplu iş sözleşmesi dışında bulunmaktan sağladığı yetişmiyormuş gibi bu sefer de, "müzakareler devam ediyor, sizin haklarınızı korumak için iş saatlerinin dışında da çalışıyorum" gerekçesiyle fazla menfaat sağlamanın yolunu Sendika marifetiyle elde etmiş bulunuyor. Nimetsiz külfet olur mu hiç?. Bu bilinen kimse artık Sendikanın işyerlerindeki devamlılığını kontrolü altında tutacak ya.

"Sendikanın yurt dışında eğitim, seminer ve staj gibi geçici faaliyetlerde bulunmak üzere muvakkaten işyerinden ayrılmasını uygun gördüğü(!) işçiler, adedi iki kişiyi geçmemek şartıyla ücretli olarak izinli sayılır."

Görülüyorki sözleşmenin en göze çarpan karakteri, işverenin kendi çıkarları bakımından sendikaca tam selâhiyetli tanınması, işçi sendikası da kendi çıkarlarında çok kârlı olması için işverenin tam müsamahası teşkil etmesidir.

İşçileri sendikada toplamaya, Sendikalıları da idarecilerine körü körüne bağlı tutmaya, Sendikayı da işverenin dilediği gibi harekete mecbur etme çareleri inceden inceye düşünülmüş ve sözleşmeye yerleştirilmiş bulunmaktadırlar.

Sendika işyerinde çalışmakta olan binlerce işçiden ikisini, ücreti işveren tarafından ödenmek şartıyla, her yıl için Avrupa'ya göndermek hakkını sağlamış kendisine, işveren de bağışlamış işçi sendikasına. Kim sendikanın kusurlarını, hatalarını ve işçinin zararına olan faaliyetlerini tetkik ve tenkit etmezse o işçiyi sendika işverene bildirecek, işveren de o işçiyi bir sene izinli ve ücretli sayacak.. Görünür sebep, yurtdışında bilgi arttırmak olduktan sonra kim ne diyebilecek?...

Sözleşmede taraf sendikanın Sendikacılığımıza kazandırdığı, toplumumuza kaybettirdiği nelerdir:

1) Sendikalarda açıktan geçinenleri çoğaltmak, başkan ve idarecilerinin saltanatlarını tam sürebilmeleri için, çevrelerinde tıpkı işverenler gibi bendeler ve mensuplar avanesinin yetişmesine fırsat ve imkân vermek,

2) İşçileri Sendikadan soğutmak, lüks sendikacılık ve bunu yaşatmak için yüksek aidatlar, teberrüer, brüt kazanç üzerinden sendika vergisi meydana getirmek, işçi ile sendikacı arasındaki fark karşısında işçiyi sendikadan soğutmak,

3) Halkımızı işçilerden soğutmak, Millet içinde teşkilâtlı halk sınıfı olan işçilerin teşkilâtı da, işveren partilerinden farksız bir külah kapma ve tahakküm etme cihazı durumuna düşünce, Milleti ümitsizliğe düşürmek, her türlü işçi davasına iyi gözle bakmamayı sağlamak..

Zaten işverenlerin istediği de bu değil mi?

"Biz yarım yüzyıldır; değil işçi hareketlerini, işçinin varlığını bile kabul etmedik.. Bir devletçiliktir tutturduk, serbest rekabeti kandan dışı ettik. Böylece Milli kalkınmamızın iki kanadını da koparıp attık. Sonra, neden Avrupa gelişimine eremediğimize şaştık kaldık. Hem (Devletçilik) parolası arkasından en israfçı ve en miras-yedi işveren tekelciliğini, özel sermaye çapulculuğunu memleket çapında imtiyazlandırma ile öğündük. Hem de, "Neden Avrupa'ya benzemiyoruz" diye yerindik. Bu durumumuz yaban için komedi, kendimiz için dram oldu...

Gerçekleri olduğu gibi görmekten korkmayalım. Bu batakcı gidiş elbetteki işverenlerimizin işine gelir. Onların iktisadi yararları ve anlayışları için bu gidiş cenneti âlâ'yadır. Ama, artık vatanseverlik ölçüsü, yalnız işveren menfaati olmaktan çıkmıştır. Kimse kimseyi aldatamaz artık. Sendikacılarımız, İşvereni ve onun kurt politikalarını 'Ortak menfaat' hikayesiyle yumuşatarak, işçi taraftarı yapacaklarını sanıyorlarsa, (Cin) olmadan adam çarpmaya kalkıyorlar demektir. Yok, işçileri durdurmak için böyle bir oyalamaya giriyorlarsa, ürkmesinler. Modern işçi sınıfımız Kabakçı Mustafa esnafı değildir. Ortaçağ ayaklanmalarıyla makinalarını kırmak ve memleketi çöle çevirmek hiçbir işçinin işine gelmez...

Uzatmayalım, Batı'da ekonomi kalkınışını da, demokrasiyi de getirip gerçekleştiren şu iki dinamo oldu; 1- İşçi mücadelesi.. 2- Serbest rakabet... Biz işveren devletçiliğiyle her iki zembereği birden kırdık. Onun için ekonomik kalkınışımız da, demokrasimiz de gerçekleşemedi. Hem işverenler arasındaki serbest rekabet, devlet ölçüsünde tekelleştirilmiş imtiyazlarla öldürülsün, hem de demokrasi kurulsun.. Bu olmaz. Nitekim olmadı, olmuyor. Hem işverenle işçi arasındaki demokratik mücadele yerine hafiyelik kılıklı 'Ortak menfaat' teranesi

geçirilsin, hem de Türkiyemizde Modern kalkınma ve ekonomi yükselişi beklensin. Bu da olmaz, nitekim olmuyor, olmadı.

İşveren istedi mi, zarar iddialarını, vereceği verginin miktarını kendi eliyle hazırladığı defterlerini öne sürerek ispat ediyor. Bu tutmazsa sermayesini sağ cebinden çıkarıp sol cebine koyuyor, -firma değiştiriyor- ve ilh. Böylece de beğendiği lokavtı, istediği zaman ve dilediği gibi yapıyor. Bunu önleyecek kanun var mı? 'Var' denilse bile de uygulanıyor mu?

Beri yanda işçinin (Grev) yapması, bir saniye içinde -sanki elektrik çabukluğuyla polisinden Çalışma bakanlığına kadar bütün Devlet cihazını işçinin karşısına dikiveriyor. Tıpkı vergi kaçakçıları bir türlü yakalanamazken, işçi ücretlerinden her verginin peşinen ve hemen kesilmesi gibi...

Gerçeklerin gerçeği bu değil mi? Çalışan her işçi gibi, doğrusu her sendikacı da bu gerçeği her gün görüp bilmiyor mu?"

(Türkiye İdeal Mensucat İşçileri Sendikası bülteninden. 26 Ağustos 1962)

Gerçeklerimiz ortada iken, sözleşmede taraf sendikanın çok evvelden pazarlıkta hak kazanabilmek için ilim heyetleri marifetiyle hazırlıklarını tamamlayarak müzakerelere öyle başladığı hakkındaki iddiasının gerçekliğine inanmanın zorluğunu, iddia olunan çalışmaların ise Sendikaya menfaat sağlamak bakımından gerçekten başarılı olduğunu, işçilere, sendikalılara ve toplumuza hiçbir yarar sağlamadığını da belirtmek isteriz.

İLK UYARI

Türkiye'de 27 Mayıs devrimine gelinceye kadar işçi hareketi olarak işçi hareketinin her biçimine iyi gözle bakılmıyordu. 27 Mayıs devriminin getirdiği "SOSYAL DEVLET" anlamı, sayın Gürsel'in Türkiye'de SOSYALİST bir parti gereği ve önemi üzerine yapılmış bildirimlerinden sonra Anayasaya girdi. Bu genel sözlerin Türkiye Toplumunu içindeki anlamına ve uygulanımına işçi sınıfımızdan başkasının sahip çıkmadığı, bu gün safları arasında 294 bin 697 işçiyi teşkilâtlı Türk-insan olarak toplamış TÜRK-İŞ (Türkiye İŞÇİ Sendikaları Konfederasyonu) ile bir yol daha ispat edilmiş bulunuyor. Bugün Türkiye'de, şanlı Türk Ordusu dışında 300 bin Türk'ü kapsayacak bir devlet kadroları, bir de TÜRK-İŞ vardır. Sivil, asker, resmi kadrolar dışında; ne köylü, ne esnaf, ne aydın, hele ne de işveren sosyal sınıf ve zümrelerimiz içinden hiçbirisi işçi sınıfımızın milyonluk örgütlenme amacını ve çabasını gösterememekle, 27 Mayısçıların ve sayın Gürsel'in öngörüsüne hak verdimiş bulunuyor. İşveren sendikaları birkaç 100 kişiyi Ticaret-Sanayi-Ziraat odaları ve birlikleri birkaç 1000 kişiyi güç geçerlerken, İşçi Sendikaları şimdiden 500.000 kişiyi, yarım milyon Türk işçisini, demek iki buçuk milyon işçi nüfusunu örgütlemiş, yurt ve milli kalkınma hizmeti, insanlık ideali uğruna yöneltmiştir. Türkiye nüfusunun 10 kişide 1 kişisi şimdiden işçi teşekkülleri içinde alınıyızısı birliğine ermiştir. Türk-İşin yakın amacı 1 milyon üye bulunduğuna göre, 27 Mayıs ülkücüleri pek yakında Türk Milletinin 5 kişide 1 kişisini aziz amaçları yönünde tek saf olmuş görecekler, demektir.

Bu basit rakam, sayının kemmiyetçe kesin ve yalınlığı, ister istemez gene daha bu günden Türk Milletini, bir avuç insanın yığınlarına dayanamadığı için çırpındığı birçok çıkmazlardan kurtaracak yeni keyfiyetler getirmiştir. Şimdiyedek, azınlığın azınlığı işverenlerin üstü kapalı tekellerinde kaldığı için verimsiz kalmış birçok

toplumsal örgütler ve davranışlar, artık işçi sınıfı önünde tarafsız görünmedikçe ulusal ve uluslararası ölçüde etkili olamayacaklarını iyice anlamışa benzemektedirler

Bakanlar Kurulu Türkiye'nin en büyük SİYASİ kuruldur. Onunla gizli açık temas mutlak surette işverenlerin tekelinde idi. Ve bu iş hep sessizce, millet gözönünden uzakta yapılıyordu. Bakanlar kurulu ile gizli açık değinme SİYASET idi. 27 Mayıs'tan beri, Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu, gerekince, Türkiye Büyük Millet Meclisindeki SİYASİ partilere halkın "DİRENME GÜCÜ"nü hatırlatmıştır, gerekince işverenler gibi Bakanlar Kurulu ile toplantı yapmış ve siyasi sonuçlu kararlara varmıştır.

Birinci efsane böylece sönmektedir.

Düne kadar dış münasebetler gibi uluslararası değinmeler ve örgütlenmeler, işverenlerin imtiyazı idi. Özel sermaye: Adı üstünde, sırf kişi girişkinliğini kıskırtan, Hitler'in bile "İçlerinde satın alınmayacak kişi yoktur" dediği oligarşik kişilerin, kişi çıkarı güden aygıtı iken, her türlü dış münasebetlerde onun aracılığı ve öncülüğü milletimizin yararını tek sağlayıcı biliniyordu; bu toprağın elbirliği ile kalkınmasından başka çıkar düşünmesine fiilen imkân bulunmayan işçilerimizin dışarıya, Türk-İş raporunun deyimiyle, -"Pencereden bakması" bile, eski zaman kaoslarının "NAMUS" anlayışlarını andırırca- kuşku ve dehşetle karşılanıyordu. Bugün adlarını duymadığımız AİD, İCFTU, İLO, EPA (OECD), İTSGBS ve ilh. gibi adları iyi-saatte-olsunları andıran hep ecnebi teşekküllerle harıl harıl münasebete geçmiş Türkiye işçi müessesileri ve Türk-İş normal karşılanıyor. O yabancı teşekküllerden çoğu: "Amerikan Milletlerarası Kalkınma Teşkilatı", "Milletlerarası İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilâtı", "Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı" gibi cihan siyasetinde belirli geniş roller oynayan, tümüyle siyasi örgütlerdir. Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonunun bu örgütlerle değinmesi şöyle dursun, onlarla alışveriş işbirliğine kalkışıp onlardan milyonlarca lira para alması, bir bakıma Türkiye İşçi sınıfının uluslararası politikaya, -Türk-İş raporunda belirtildiği gibi- "Pencereden bakmak"la kalmayıp, "Kapıdan içeriye girmesi" demektir. Çünkü işçilerimizin dünyadaki benzerleri ve işçi örgütleri ile buluşmalarında işverenlerden daha az yurtsever düşmeleri gerekmeceği ortaya çıkmıştır. Gerçek yurtseverlik ve Milliyetçilik hiç de bir işveren işi ve uzmanlığı olmadığı her gün biraz

daha iyi anlaşılıyor. Gene işverenlerin uydurdukları ikinci efsane de böylece sönmüştür.

Adını ister koyalım, ister koymayalım: çocuk doğmuştur, büyümüştür, delikanlı olmuştur. Kendini bilmez birçok "Aydın" kurnutuları da ölmüştür. İşçi delikanlı düne kadar, yok yere İşveren adlı "vasi"nin hacri altına sokulmak isteniyordu. İşveren vasi, çok bilmişçe, "aklı ermez" saydığı işçi çocuğu işyerine kapatıp dilediği gibi işlemekte "Haklı" çıkıyordu. İşçinin ağzına beğendiği bulamacı mama olarak tıkıyordu. Bu gün işçi delikanlı, uslu akıllıca Sendika kaşığı ile Toplu sözleşme çatalını eline almış, bir yerini keser diye bir türlü eline verilmeyen grev bıçağını da masanın üstüne koymuştur. Milletın ve kendisinin önüne "çocuk maması" diye "kaz bulamacı" konulmasını istemiyor. Türkiye toplumunda işçi sınıfının arka safa itilmesiyle, bütün can alıcı problemlerin, hele geri kalmış ülke kördüğümlemlerinin çözülemeyeceğini duruşu, oturuşu ile bile ortaya koymuş bulunuyor. Türkiye'de henüz en "tecrübeli" yöneticiler "çıkamaz"da olmanın kararsızlığı ile şekil mi daha önemli, yoksa öziç, "muhteva" mı kaygısında. İşçi sınıfımızın şekli kurulmuş: "Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu". Öziçi de Beşinci Genel Kurul Raporlarında sunuluyor:

Planlamaya göre pahalılık her yıl yüzde 4,6 ile 7 artmakta. Bu taksitli enflasyondur. "Eğer fiyatlarda son aylarda o kadar yükseliş görülüyorsa, bu dış borç yükünü tehlikeli şekilde arttırmak ve döviz mevcudunu tüketmek pahasına geniş çapta ithalat yapabilmesi ve psikolojik faktörlerin istikrar lehine işleme"si sayesinde mümkün olmuştur." diyor. "İstihlâk malları ithali kısılmak", Dış ticaret yoluyla döviz ve vergi kaçakçılığı önlenmeli" diyor. Yatırımda Devlet Sektörü: "İsraflı, verimsiz çalışmalarının cezasını, düşük ücret ödeyerek" işçilere çektirmemeli; Özel Sektör "Fazla kapasite (aşırı kar, vurgun) yaratılan işkollarında, (makina yerine lüks eşya çıkararak) işsizliğe ve düşük ücretler ödenmesine yol açabilir" diyor. Plancılıkta: "Zevâhiri kurtarmaktan başka bir gaye gütmeyen iki günlük (Danışma Toplantısı)ndan beri Türk işçisi planlama faaliyetinden ve plan tatbikatından habersiz bırakılmıştır" diyor. Ortak Pazara gelince: "Kalkınmamızı ve sanayileşmemizi engelleyemeyecek, bilakis kolaylaştıracak" olmalı; "Hazırlık devresinde işçi hakları pamuk ipliğine bağlanmıştır.. Sanayileşmeyi feda edip bir tarım ülkesi kalmaya rıza göstermekle kalınamaz" diyor.

"Aklı ermez" işçilerin benimsedikleri bu düşünceler açıktan açığa Anayasanın koyduğu "SOSYAL ADALET" kolluyor. Bin yıllık sosyal ve politik güdücü sınıflarımız, tüccarlarımızla ağlarımız işe, 27 Mayıs'ı istavroz çıkararak çelmelemek için "ADALET" perdesi ardında gizleniyorlar. TÜRK-İŞ böyle kritik bir durumda 5. kongresine giriyor. Kimi SOSYAL, kimi KİŞİSEL: sahnede herkes "ADALETÇİ" geçiniyor. Adalet, kendi eksikliğini görmekle başlar. Bir kişi bir sınıf ve bir millet gibi TÜRK-İŞ de ilkin kendi nefsinde ADALETİ gerçekleştirirse, Türkiye'de SOSYAL ADALETİ korumaya güç kuvvet buluyor. Kendi nefsinde yapılacak en büyük adalet: SÖZ ile İŞİN birbirini tutması.

Türk-İş, ekonomi politikamızı eleştirirken şöyle diyor: *"Günü kurtarmaktan başka hedef gütmeyen geçici tedbirlere artık itibar etmemeli."* Hükümete çevrilen bu kocaman öğüt; günün adamı olmaktan kaçınmak, kişiye güç gelse de, Tarihsel görev için tek şarttır. Türk-İş'in 5. kongresi, yurdumuzun biricik umudu ve işiği işçi sınıfımızın tarihsel görevini en merkezietli örgüt olarak kitaptan hayata geçirmeye çağrılıdır. Türk-İş, bakanlara çektiği bildiride, şu sözünü anlıyor: "Dost acı söyler!" onun için "Tatlı söz"lerimizi uzatmayalım.

Bundan sonraki uyarılarımızda, TÜRK-İŞ'in en gerçek dostu olduğumuzu candan yürekten belirtmeye çalışacağız.

Türkiye işçi Sendikaları 5. Kurultayı işçi sınıfımıza mutlu ve kutlu olsun.

27 Ocak-2 Şubat 1964
Bursa

İKİNCİ UYARI

TÜRK-İŞ'İN TEŞKİLÂT İŞLERİ

Türk-İş'in "Teşkilâtı Merkezileştirmek" sözü güzeldir. O sözün işe çevrilmesi nasıl olacak?

Türkiye işçi sınıfının teşkilâtlanma çabası en az 150 yıldır sürer. Bu olayı Türk-İş raporcuları şöyle özetliyorlar: *"Türk sendikacılığı 1947 yılında kabul edilen Sendikalar Kanunu ile gerçek teşkilâtlanma devresine girmiş ve bu teşkilâtlanma mevzuu yurdu-muz için yeni oluşu, işin başlangıcında ideolojik sebepler yüzün-den kurulmuş ve milli ihtiyaca cevap vermeyen teşkilâtlanma ha-reketlerinin maalesef mevcut oluşu yüzünden gerçek foksiyonunu gösterememiştir."* (R., s.77)

Raporcular kendilerinden önce "Mevcut" dedikleri işçi teşkilâtını neden "esef verici: maalesef" buluyorlar? Kendilerine 2000 lira maaşlı makamları canlarını dişlerine takıp hazırladıkları için mi? Yoksa, dünyanın kendileri ile başladığı mı anlatılmak isteniyor? Bu son amaç, Türkiye işçi sınıfının acı tarihini yok eder mi bilmiyoruz, ama o tarihin bugünkü basamağına tünemişleri yüceltmez, cüceleştirir gibimize geliyor. En eski Doğu saltanatlarının hepsinde yaygın olan şu Tarihi kendisiyle başlatmak, çıktığı yumurtanın ka-buğunu beğenmemek antikaliğı, modern işçi sınıfımıza iftira olur-du. Çetrefil cümleye bir daha bakıyoruz, esefle karşılanan şey: "İdeolojik sebepler yüzünden kurulmuş teşkilâtlar" imiş. Bu açık-lama bir Türk işçisi için büsbütün içinden çıkılmaz kalıyor. Sendi-kaları baskı değil, ideoloji engellemiş!

İnsanın bütün hayvanlardan farkı, tek farkı: yapacağı her işi önce kafasında tasarlamasıdır. Bu tasarlama "FİKİR" denir. Frenççe fikir sözü "İDE"dir, derli toplu fikirlere "İDEOLOJİ" adı ve-rilir. Bu bakımdan "İdeolojik sebepler yüzünden" kurulamamış bir

teşkilât, insan teşkilâtı sayılamaz. Türk-İş, fikirsiz, kafasız, ideolojisiz bir kurul mudur? İnanılmaz öyle şeye... Türk-İş 1 Kasım 1962 yılından beri "Bünyesinde bir araştırma bürosu" kurup, nice bilim yığıtlarına 130 bin lira yolluk, 131 bin lira demirbaş, 381 bin lira ücret, 481 bin lira masraflar ödüyor. Hiç değilse işverenler önünde gülünç düşmemek için, ne demek istediğini daha kara cümlesi düzgün kişilere yazdıramaz mıydı? Cahilliğin kimseye, hele işçi sınıfına hiç lüzumu yok.

Fikiri bırakıp, gelemim davranışa. Türk-İş'in kendisi bilindiği gibi, yukarıdan etkiyle, yahut zorla doğmadı. İşçi sınıfımızın her türlü baskı ve engeller ile kıvrandığı İkinci Cihan Savaşı sonunda, aşağıdan yukarıya doğru gelişmeler sonucu Bursa'da başbaşa vermiş birkaç sendikacının girişkinliği üzerine 31 Temmuz 1952 günü kendiliğinden kuruldu; Onun için geç ve güç de olsa oldu ve Türkiye toplum hayatında kolay kolay geri alınamaz, unutulamaz kaldı. Bu uzun, boğazlanırca tarihli kendiliğinden doğumlu teşkilâtın davranışları nasıl olmalıdır? Sütten ağzı yanmışın yoğurdu üflemesinde bile, doğuş gerçeklerine uygun bulunmalarıdır. Yukarıdan atan, zor kullanan efendilik taslamamalıdır.

Türk-İş'in icra heyeti 3 kişidir. "Gelişmiş ülkelerde yapılan seyahatler ve incelenim sonunda" 17 Nisan 1962 günü, 3 kişilik bir "Teşkilat Komisyonu" seçiliyor. Komisyon şu kararlara varıyor: "Tek Üst Teşekkül" olarak Türk-İş "inisiyatif sahibi"dir. *"Bütün teşkilatlarımızın üzerinde ittifak ettikleri bir husus, komünizme karşı olmaları ve milli bir teşekkül etrafında birleşmeleri gerektir."* "Sendikaları, tasarruf sandıkları hüviyetinden kurtararak gerçek hizmet müesseseleri" yapmalıdır. Demek Türk-İş'in "ideoloji"si zor yolu güden "Komünizme karşı" olmaktır. Kendisi, besbelli, "zor"un zıddı olan "Demokratik" yolu tutacak. Şimdi, Sendikacıların hangi milli sendika etrafında birleşmeleri gerek". Türk-İş, "Gerçek sendikacılığa uygun hareketi tespit edilen sendikaya sahip çıkacak." Ve "Gerçek" sendikacılık vücut buluncaya kadar müdahalecilik hüviyeti taşıyacak. İki defa "GERÇEK SENDİKACILIK" denen şey nasıl anlaşılacak? Söylenmiyor. Yanlış: Çünkü herkesin açıkça bilmesi gereken şey odur. Sonra, yapılacak "müdahalecilik" (işe karışmak) hangi yoldan olacak? Demokrasi yolundan, bekliyorsunuz. Karşınıza şu karar çıkıyor: *"Diğer teşekkülleri milli teşekküller ile birleşmeye icbar etmesi ve bu icbar yollarına ait metodları tespit etmesi şarttır!"* (**Rapor:** 80)

"İcbar": zorlamaktır. Hani ya Türk-İş zor kullananlara karşı idi. Böylece iş sözü tutmuyor. "İcbar metodları" işçiler arasında tepki yaratıyor. 15 Ocak 1962'de Mümessiller Meclisi toplanıyor. Sendikacılardan "Feragat", "Olgunluk" isteyerek, ilk satırı, -Menderes'in bile kolayca atamadığı- "Bölge Birlikleri"ne atıyor, "uluslararası temas" adını verdiği etkiler altında, nispeten demokratik birliklerin yerine, kendi mutlak emrinde tek memur kişilerden ibaret "Bölge Mümessillikleri" emrine 16 Milli Sendika kurulmasını kararlaştırılıyor. Asıl içyüzü açıklanmayan daha başka bir sürü na hoş "icbar metodları" karşısında yeniden tepkiler fıskırıyor.

Hoşnutsuzluğun açık sebebi, 3 kişilik "icra Heyetinin kendi koyduğu prensipleri kendisinin çiğnemesidir. 1- İşçi Sendikası işçilerce kurulur. Dışarıdan dayatmayla olmaz. İşçilerin kendi kendilerine "İcbar: Zorlama" değil "İkna" (inandırma) metodu söker. Bir insanın kendisini zorlaması, şuur yolu ile olduğu gibi, işçi sınıfının da bir zarurete katlanması için, eğer yabancı bir kuvvet araya girmemişse, işçi şuurunu aydınlatma yolu tutulmalıdır. Ancak işçi şuuruna seslenmeyi bilmeyenler, yahut istemeyenler yabancı zorbalığa başvururlar. İcra 3 kişisi bu gerçeği çiğnedikleri için hoşnutsuzluk yarattılar. 2- İcraat Sendikaları "Merkezileştirmek" uğruna idi. Uygulamada merkezîyet sözünü Türkiye ölçüsünde kendi kendine başarmış, işe çevirmiş sendikalar (Birlikler, Federasyonlar, Türkiye tipi Sendikalar) "Fesh" ediliyor, dağıtılıyordu. Örneğin: Yapı-İş olayların itişiyile, (işveren aynı Bayındırlık Bakanlığı olduğu ve işçiler aynı tip ve görevli buldukları için) 4-5 bin yapı, 1271 enerji ve 10 bin yol inşaatı işçisi gibi yığınlarla 40 bin kadar üyeli bir Türk-İş kolu olmuştu. Yapı-İşçileri "icra" 3 kişisinin kara gözlerine âşık olmakta kusurlu görüldüğü için, 40 bin kişi, birkaç bin kişilik 3 parçaya parçalandı. Yarattılan moral bozukluğu da caba kaldı. Hani ya amaç birikti? Böylece İcra 3 kişisi, gene kendi verdiği sözü işiyle çiğnediği için hoşnutsuzluk yarattı.

Siz misiniz anlaşılmayan? Bu İcraçılar, Milli Sendikalardan çağırılmış her üçünün ve bir büyük sendikanın katılmadığı bir "ih-tilâfları Uzlaştırma ve Giderme Komisyonu" topladılar. Mümessiller Meclisinin "KAFA-KASA BİRLİĞİ" şiarına uyardığı gibi, kendi yaptığı 16 sendikayı da 3 yılda 27 parçaya bölmek üzere sözde "Merkezileştirdi". Çalışma Bakanlığı da acele bir "iş yönetmeliği" ile, bugün hepsi 34 tane olan Federasyon ve Türk Tipi Sendikaları 36 iş koluna parçalanmaya "icbar" etti, zorladı. Türk-İş acaba

Avrupa ("İNCELEME" seyahati ve dolgun ücret göstererek avlanan sendikacı yerine militan halk çocuğu sendikacılara değer verse ve "icbar: zorlama" yolunu kendi eliyle selamlamasa idi, "Sosyalist" suçlaması ile santajlanmaktan ürkmüş Çalışma Bakanlığı 18 Milli Sendikayı 36'ya parçalama yoluna gider miydi?

Demek, MİLLİ, birleşmek sözü altında dağıtmak ve ülkücü sendikacı yerine ecnebi parasıyla tutulmuş emirber memur sendikacı tipini geçirmekmiş maksat. Zaten devletin belini büken aşırı memur kadrolarına bir sendika memur kadroculuğu ile tüy dikmek, o kadar vaiz edilen milli kalkınmayı baltalamaz mı?

Şimdi Türk-İş'in "İş yönetmeliğine" göre serdiği 36 işkolundaki Sendika durumu, hep o külah ve para kapma "İCBAR" metodunun yürekler acısıdır. Türk-İş'in oluşumunu "TAM" sözüyle mühürlediği Milli Sendika 36 işkolunda yalnız 6 tane: (3) Kömür, (4) Petrol, (6) Şeker, (7) Dokuma, (25) Demiryol, (36) Savunma... Dikkat edelim: Bu 6 koldan 4'ü (Kömür-Şeker-Demiryol-Savunma) Devlet babanın koludur. Nitekim, söz dinleyen (1) Tarım işkolunda Devlet çiftlikleri, (8) Deri işkolunda Devlet işletmesi ağır basar. Demek Türk İş icracılarının "İCBAR"ları Devlet kanalından söküyor! Kendi kerametleri. Lütfen "icbar", "Satılma" Komisyonculuğundan cayılm. Sonu gelmez.

Özel sektördeki ecnebi sermaye kaynaklı Petrolde: "ihtilafı Batman Sendikasıyla, Türk-İş bünyesinde olmayan bir iki sendika daha mevcut" diyor, rapor. Kendi milli birliğini çoktan başarmış Dokuma İşkolunda üyemiz olan 2 lokal 1 sendika kalmış. Dokuma gibi aidatını muntazam ödeyen Tütün-İçki Sendikaları da yarı Devlet, yarı Özel işkolu olup, Raporcuların kendilerinden çok önceleri "Maalesef mevcut" saydıkları işçi teşekkülleridir. Demek, yalnız "Türk-İş'in ilk kurucuları"na değil, daha eski işçi teşekküllerine de "Saygı ve Şükran" borcu unutulmamalıdır.

Geri kalan bütün işkollarında Türk-İş'in raporu birkaç sözcükle şu görüntüyü çiziyor:

İŞKOLU

DURUMU (Türk-iş raporundan aynen yazıldığı gibi)

(2) Avcı, balıkçı

"YOK"

(5) Tütün, müskirat

"13 MÜSTAKİL SENDİKA

(9) Ağaç

"PEK YAKINDA.."

Kâğıt	"4 SENDİKA"
Basın	"MAALESEF.."
Lastik	"İŞÇİLER HENÜZ MEVCUT BULUNMAMAKTA"(?!)"
Ecza	"GELİŞME GÖSTEREMEZ"
TOPRAK	"MUHTELİF FEDERASYON, MİLLİ SENDİKA, MAHALLİ SENDİKA"
Cam	"BAZI HUZURSUZLUK"
Çimento	"İÇ İHTİLAF"
Metal	"BİRLEŞME TEŞEBBÜSÜ NETİCE VERMEMİŞ"
Gemi	"GEMİ LİMANI AYRI"
Yapı	"BÜNYESİNDE PARÇALANMALAR"
Karayolları	"İHTİLAF"
Enerji	"MAALESEF..."
Ticaret	"DAĞINIKLIK"
Banka	"BÜNYEMİZDE YOK"
Kara taşıt	"CİDDİ ÇALIŞMA GEREK... 5 LOKAL SENDİKA"
Deniz taşıt	"ÇOK İHTİLAF"
Hava taşıt	"HENÜZ YOK"
Ardiye	"İKİ MİLLİ SENDİKA İHTILAFTA"
Haberleşme	"GELİŞME İSTİDADI"
Genel hizmet	"KISA... ÜMİT..."
Sağlık	"MAALESEF..."
Otel, Lokanta	"YAPIDAN DEĞİL"
Büro	"BEKLENMEKTE"
ÇAMAŞIR vs.	"HENÜZ YOK"
Basın	"BİRLİK YOK!"

İşte yukarıdan buyurtma ve ayartma yoluyla yapılan "ZORLA GÜZELLİK" budur. Böyle bir bilanço önünde, Türk işçileri "İCBAR" tabancasını alıp ne başkalarına, ne kendi kafalarına sıkmasınlar. İşçi şuuru ve erdemiği ile önce "ideoloji" softalıklarını yensinler. Sendika: İlkçağ tapınağı, Osmanlı medresesi değil, FİKİR HÜR-

RİYETİ besleyen işçilerin toleransı en geniş sosyal okuludur. Kısa va-deli, günün adamlığı başarısı yerine davranışta demokrasi: Şu-ur-la, inançla birleşme metodu, tek yaraşır, tek çıkar yoldur.

Doğru yola girilirse, yanlış hesap Bağdat'tan dönebilir. Çalışma Bakanlığının "iş yönetmeliği" gökten inmemiştir. Ayrıca Türk-İş'in 27 parçasından daha esnektir. Örnek olarak, biz o yönetmeliğin bölümleri çerçevesinde, bütün Türkiye işkollarının en çok 14 KAFA-KASA birliği yapmış MİLLÎ SENDİKA içinde derlenip toplanabileceğini şöyle teklif ediyoruz:

1- DOĞAL-İŞ	A- TARIM-İŞÇİK (1)
(BU sayılar yönetmeliğindir)
	B- AV-İŞÇİK (2)
Balık sünger, kara avı, vs.)
2- MADEN-İŞ	(3) (Yeraltı, yerüstü, yerden
filiz çıkartma)
3- YAPI-İŞ	A- TOPRAK-İŞÇİK (14)
B- ÇİMENTO-İŞÇİK (16) (Seramik, vs.)
C- YAPI-İŞÇİK (19)
D- YOL-İŞÇİK (20)
(Yol, köprü yapımı, tesviye, vs.)
E- ENERJİ-İŞÇİK (21)'in baraj vs.
İnşaat kısmı)
4- BESİ-İŞ	A BESİN-İŞÇİK ve ŞEKER-İŞÇİK (6)
(Her gıda maddesi)
B İÇKİ-İŞ (Tütün, müskirat) 5
5- KİMYA-İŞ	A- PETROL-İŞÇİK (4)
B- KÂĞIT-İŞÇİK (10)
C- PLÂSTİK-İŞÇİK "(12)
(Lastik vs. İçinde)
D- ECZA-İŞÇİK (13)
(Kimyevi madde, vs. İçinde)
E- CAM-İŞÇİK (15)
(Aslında kimya işidir.)
6- AGAÇ-İŞ	(9)
7- DERİ-İŞ	(8)
8- DOKU-İŞ	(7)
9- METAL-İŞ	A- METAL-İŞÇİK (17)
B- GEMİ-İŞÇİK (18) (Gemi inşaatı vs.)

- 10- TAŞIT-IŞ : A- KARAYOL-İŞÇİK (24)
(Yapım, bakım değil; taşıt)
B- DEMİRYOL-İŞÇİK (25)
C- DENİZYOL-İŞÇİK (26)
D- HAVAYOL-İŞÇİK (27)
E- ANTREPO-İŞÇİK (21)
(Ardiye, Tahmil, tahliye vs.)
- 11- BAKIM-İŞ : A- BARIN-İŞÇİK (32) (Otel, Lokanta vs)
B- TEMİZ-İŞÇİK (34) (Çamaşır, ütü vs)
C- SAĞLIK-İŞÇİK (31)
- 12- BÜRO-İŞ : A- TERCİM-İŞÇİK (22)
(Toptan, perakende ticaret)
B- FİNANS-İŞÇİK (23) (Banka)
C- YAZI-İŞÇİK (33) (Banka)
- 13- KÜLTÜR-İŞ : A- BASIM-İŞÇİK (11)
(Matbaa, klişe vs.)
B- HABER-İŞÇİK (29)
(Haberleşme, PTT vs.)
C- BASIN-İŞÇİK (35) (Gazete)
- 14- GENEL-İŞ : A- SAVUN-İŞÇİK (36)
(Milli Savunma vs.)
B- KAMU-İŞÇİK (30)
(Devlet ve Belediye memurları)
C- BAYINDIR-İŞÇİK (21)'in
(İşletim alanı: Elektrik havagazı vs.)

Olumlu teklifimiz bu. Devlet baba makul adamdır. "İcbar" taşını biz kendimiz andırmazsak ona, dinler. Uzmanlığa bayılır: Yukarıki bölümler ise, sendika görevi uzmanlığı bakımından uygundur.

Bir an için ne kadar kolay ve yağlı olursa olsun, Türk-İş, kendisine "Taktika" ve "İCBAR" aklı veren "KÖHNE" kargaların kılavuzluğundan yeterki başını kurtarsın. Gövde: İşçi sınıfı bu toprağın en sağlam biricik dayanağıdır-.

ÜÇÜNCÜ UYARI

TÜRK-İŞ'İN PARA İŞLERİ

Biz işçi sınıfı, başkalarının nasıl bir "Ekonomik faktör" sayılırsak, tıpkı öyle, Toplumun ve insan davranışlarının da ekonomik faktörle en iyi ölçülebileceğini kavrarız. Türk-İş 4. dönem yöneticilerinin ne oldukları ekonomik işlerinden en kestirmece anlaşılır. Kendileri de, mali raporlarına: "Para ilk planda akla gelmelidir!" sözüyle başlarlar.

1961 sonuna kadar 10 binleri kasasında görmeye hasret kalan Türk-İş, bu gün kati hesap bilançosu genel toplamını, Borç: 5,6 milyon, Alacak: 5,7 milyon lira olarak sayıyor. Spor-Toto gelirden 75 milyon liralık tesisler yapan bir ülkede, 300 bin sendikaliya 6 milyon, işçi başına 20 lira çok görülemez. Çok azdır. Az olduğu için ise, hesabı aşırı titizlik ister.

Yöneticilerin çok laf ve çok az rakam verdikleri raporlarındaki bütün para işleri üzerine konuşmak gerekse, o Rapor gibi on cilt yetmezdi. Biz burada en kabalama birkaç noktaya değinmekle yetineceğiz.

I- GELİR TRAJEDİSİ:

Muzâaf usullü defter hesapları, işveren için ne kadar çıkarlı ise, işçiler için o kadar içinden çıkılmaz bir dehlizdir. Rapordaki Defteri Kebir ve Bilanço hesapları bir yana, şuralardan şu kadar para geldi, bu kadar parayı da bu yerlere harcadık, diye açık bir gelir, gider listesi uzman muhasip olmayan işçilerimizce daha kolay izlenebilir. Rapor net geliri: 3.776.802.32 lira gösteriyor. Evet, bu para hangi kaynaktan gelmiş? Orası azıcık karışıyor. Rapora göre: "*Türk-işin öz gelir kaynakları yeknasaklık ifade edecek bir seviyeye henüz gelmemiştir.*"

Bu bay bakan ağız ne nemek istiyor? Türk-İş'in "ÖZ GELİR"i: üye aidatıdır. Aidatın "yeknasaklığı" değil, masraflara nisbeti mühimdir. Türk-İş'in 3 yıl 3 ay içinde üyelerinden toplayabildiği para 683.705 liradır. 29 bin bayrak, 9 bin rozet, 4 bin faiz, 56 bin teberu ile tesadüf eseri çıkan 62 bin ikramiyeyi aidata katarsak, hepsi 844 bin lirayı bulur. Türk-İş'in normal geliri budur. "Net gelir" denilen şeydeki 3 milyon nereden çıkıyor?

Rapor: "Devre içinde Türk-İş yarattığı ortamla mali yardımlara mazhar olmuştur" diyor. Gerçekte Türk-İş'i "Mazhar Osmanlık" eden iki anormal yardım var:

1- Çalışma bakanlığından 310 bin lira

2- Ecnebilere: 2 milyon 487 biri 355 lira (55 kuruş)

Raporcular mı, "ORTAM" yarattı, yoksa "ORTAM" mı raporcuları yarattı? Orasını Bakırköy diplomalıları dahi bilir, Çünkü bu yol: Bakanlığın verdiği para işçilerden kesilmiş cezalardır. Türk-İş bu lanetli paraların her yıl çoğalıp kahasına akmasını isteyebilir mi? Sendika görevinin başlayacağı, işçilerden, firavunca kesilen para cezalarını azaltmaktır. Türk-iş, işçilerin gözyaşı sinmiş geliri işverenle birleşip arttırmak isteyemez. Böyle gelir eksik olsun.

Ecnebi yardımlarına gelince: Onlar da iki yıl için verilmiş görünüyor. Demek her iki anormal gelir kaynağı da, Raporcuların poz alarak Hükümete yaraştıramadıkları "günlük politika" yatırımlarıdır.

Dahası var: İki buçuk milyonluk yabancı parasının yalnız 733 binini ICFTU (İşçi teşekkülü), öteki milyonları Ecnebi devletler veriyor. ICFTU da, AİD de, dünyayı parmaklarında oynatan bal gibi siyasi kurumlardır. Siyasete her oturup kalktıkça "Tü-Ka-ka" diyen Raporcuların, böylesine kökü dışarıda siyasi paraya nasıl "MAZHAR" oldukları kendi bilecekleri iştir. Bizi üzen şu gerçektir: Ecnebi parası alınırken hoş gelir. Ama, hiç tekin değildir. Türkiye tarihinde denenmiştir: Kırım harbiyle, müttefiklerimizin akıttıkları dış yardımlar, Osmanlı İmparatorluğunun ipliğini pazara çıkarıp, Türkiye'yi sömürgeleştirmiştir. İkinci cihan harbinden sonra açılan dış yardımlar da, tesadüf, Türkiye'nin DP yıkımı ve bugün herkesin "çıkılmaz" dediği durum ile paralel düşmekte Osmanlı borçlarından aşağı kalmamış görünüyor.

Koskoca ülkeler için o denli uğur taşımayan ecnebi parası, Türk-İş için taşır mı? Raporun rakamlarına göz atalım. Tekrar edelim: Ecnebi verdiği 2 buçuk milyonu "Eğitim" adına reklamın dışında

harcatmamıştır. Fakat, havadan kudret helvası yerine dolar gören ve bunu kendi "Ortam yaratma" kerametine veren Türk-İş yöneticilerine olanlar oldu. Açtılar kesenin ağzını, bakın ne masraflar çıkardılar işçi sınıfımıza:

393.644 lira 66 kuruş: Devlet ve Bankalara.

524.519 lira 99 kuruş/ Ücretlerle yolluklara
(Ne sana ne bana)

642.233 lira 36 kuruş: Vesair masraflara...

Türk-İş'in "ÖZGELİR"i aidatı 682 bin, masrafları 642 binle kapanıyor. Yolluk, ücret, Devlet, banka harcamaları 917.164 lira. "Umumi ödeme": 1.560.398 lira 01 krş. Demek Türk-İş yiğitleri, az gelişmiş ülke devletlerinin dış yardımla milletini "yönettikleri" uçurumdan daha derinine "MAZHAR" olmuşlardır. Şimdi bu sayın "yönetici"ler, işçi sınıfımızın toplu sözleşme, asgari ücret, mesken, sağlık, grev vs. gibi entipüften işlerine mi bakacaklar, yoksa, köşe başına mendil serip, iftar topu beklerce 1 gelire karşı 2-3 giderle iflas topunu beklerken "Ortam yaratma" remili mi atacaklar? Elbet, kumda çelik oynayacaklar ki bir yerlerine batmasın!

II- EĞİTİM TRAJEDİSİ:

Türk-İş'in 1961 geliri ayda 4480 liradır. O yıl 6 seminerde 160 sendika yöneticisini, (Hemen büyük Kongreye getirdiği delege sayısı kadar üyesini,) 30'ar günlük süreyle eğitmiştir. Sonra; aylık geliri birden 17.460 liraya çıkıyor ve:

1962 yılı 16 seminerde 426

1963 yılı 48 seminerde 1755.. topyekun: 64 seminerde 2 yıl, 2181 "yönetici"yi, çoğu 3-4 günlük, birkaçı 15 günlük seminerden geçirdiği için övünmekten kınılıyor. Haklı mı? Raporcuların burada bir rakam oyununu yakalıyoruz. 1961 yılı aylık geliri 4460 lira ise, yıllık gelir: 54.520 lira eder, 38 aylık net gelir 3.776.862.33 liradan 54 bin çıkarılınca kalan 3 milyon 771 bin liranın 24 aya bölümü 17460 lira değil, tam: 140.000 lira eder. 1961 yılına nisbetle 1962 ve 63 yıllarında gelir 33 buçuk mislinden fazla arttığına göre, eğitimin de en az 33 kat fazla yapılması gerekirdi. Yani, 1961 yılındaki aylığı 4460 lira gelir ile 12 ayda 6 seminerle 160 kişi eğitilirse, ondan sonraki 140 bin lira geliri 26 ayda tam:

64 yerine 415 seminer açılmalı, orada 2181 yerine en az 11.040 işçi eğitilmiş bu iunmalıydı. Sayın "yöneticiler" (hepsi 11 kişidir), ellerine geçen imkânları eski çabalarıyla kullansaydılar, tam 350 semineri boşuntuya getirmezler ve 9859 işçiyi eğitimden yoksun bırakmazlardı. Yani başarı gibi göstermeye çalıştıkları davranışları, tam bir baltalamadır.

Gerçek ondan da acıdır. Türk-İş, ay başına düşen gelir bölümü ile değil, kendisine 2 yılda verilmiş 2 buçuk milyon liranın hepsi ile eğitim yapacaktı. Yapmıştır da. 1961 yılı EPA'nın hesabıyla, öğretmeni kendisinden, her seminer 1850 liraya pekâlâ çıkmıştır. 1,5 milyonu bu rakama bölelim: O parayla 1366 seminerde 36.882 sendikalı işçi eğitilebilirdi! Böylece, Türk-İş icracısı 3 kişi; ellerine geçen milyonları har vurup, harman savurarak. 34.700 sendikalı işçiyi eğitimden uzak tutmuştur. Kendi verdikleri rakamlar bunu söylüyor.

Sayın sendika bunaltıcılarının şu itirazı olacak: EPA'nın 1820 liralık seminerlerine öğretmen masrafı yapılmamıştır. Ama, EPA seminerleri de 30'ar günlüktü. 1962 ve 63 seminerlerinde 15 günü geçeni pek azdır, öteki çoğu seminerler, sıra savma çeşidinden 4-5 günlük kaptı kaçtı el çabuklukları idiler. Yöneticiler verilmiş eğitim paralarını yağma Hasan'ın böreği etmişler, 64 kısa seminer için 1 milyon 366 bin 695 lira 48 kuruş (öyle ince hesap ki kuruşunu unutmamışlar!) ücret 499 bin 533 lira 18 kuruş da yolluk dağıtmışlar... Nerede bu bolluk? 1952 yılı Ankara Üniversitesi 24.040 yüksek öğrenciyi 360 gün okutan 8 Fakülte öğretim üyelerinin hepsine 2.822 bin lira, günde 7922 lira ücret ödüyordu. Yönetici döneticilerimiz 25-30 işçiyi, toplasan (Üniversitenin binde birinden az insanı) 3-5 günlük hava civa seminerinden geçirmek için her seminere 29.559, lira ücret-yolluk dağıtsın. İnsaf edin!

Haydi biz o ücret bollukları ile yollukları da, helal olsun, diyelim. O hovardalık masrafları dışında harcanan 1.503.618,85 lira, gene seminer başına ayrıca 23.495 lira sunar. 30 günlük bir seminere 1820 lira, 4 veya 5 günlük başka bir seminere 23.500 lira... Türkiye'de yaşıyoruz, hey! "Sen herkesi kör alemi sersem mi sanırsun!" Kendinize gelin 3 buçuk "ulu önder". Dönderebildiğiniz bu dönme dolap, Menderes üstadınızın bile başını yedi. Karşınıza seçtiğiniz birkaç yüz delege bunu kabul edebilir. Siz fatura, hesap pusulası gösterebilirsiniz. İşverenler de, Devlete karşı hep öyle faturalar gösterir. Ama, siz bile RAPORunuzda işverenin "döviz ve

vergi kaçakçılığı" yaptığını ilân ediyorsunuz. Çünkü, biz kırk kişiyiz, birbirimizi biliriz. Kimse yutmaz. "Devletçisiniz" anladık. İşçi "lider"liği ile DP liderliği arasında hiç mi bir fark bulunmayacak? Kendi 7 bölgenizin 38 aylık tüm masrafı 29.050 lira. Bunu Raporunuz yazıyor. Bu bizim işçimizin alçakgönüllü normal masrafıdır. Sonra bir seminer için 53.554 lira, üç-beş gün "eğitim" için aynı bölgelere 882.175 lira dağıtımı. 38 ayda 99 bin, beş on gün için 1 milyona yakın para.. Etmeyin, eylemeyin. Yenilen "gâvur" parası da olsa günahdır, ayıptır! Bize ne mi?

Hepsinden kötüsü, en sonunda kabak gene biz Türk işçilerinin başında patlıyor. Yenilen sarımsakların kokusu çıkmasını diye, başlıyorsunuz "TÜRKİŞÇİLİK"ten, "TÜRKEŞÇİLİK"e; "Han'ı yağma"dan mız çıkmaması için, Raporunuzda "İCBAR METODU" adını verdiğiniz ayartamadıklarınıza zart zurta! kırdığınız cevizlerin ceremesini, birbirine düşürülen sendikalar ve işçiler çekiyor...

III- BÜTÇE TRAJEDİSİ:

"Ocak 1964'ten 31 Aralık 1964 tarihleri arasında 1 yıllık Türk-İş Hesap Bilançosu" gözümüz önünde. Bir Önceki Kongreden 4. devreye bırakılan Kasa mevcudu 99 bin lira idi; bu seferki Kongreden 5. devreye (elden milyonlar geçmiş) bırakılan kasa mevcudu 47 bin lira. Tam yarıya düşüş. (215 bin liralık Banka mevcudu: Yalnız 3 ecnebi alacaklının eğitim için verip de artan 192.926 lirasını karşılar)... 4. dönemin 38 aylık (3 yıl 2 aylık!) aidatı: 628 bin lira idi; bu seferki 1 tek yıllık aidat 1 milyon 200 bin lira. 2 misli mi? Yıl hesabına göre (ayda 16 yerine 100 aidat verildiğinden) gerçekte 6 misli, altı kata aidat yükselişi!.. İşte Türk-İşçi değil, işçilerin "Türkeşçi" adını taktıkları (Üniversitelileri kurşunlatan Menderes'e sadakat telgrafı çekmişlerin arttığı) sendika ağalarının Türk işçilerine adadıkları "NURLU İSTİKBAL" budur.

Üç beş ağamız haksız mı? Bir yol milyonları eritmeyi tattılar. 6 katına çıkardıkları aidatlar onların artık dışlarının kovuşunu bile doldurmaz. Yalnız ücretleri 1 milyon 250 bin lira. Karaman'ın koyunu gibi oyunu sonradan çıkacak "YOLLUK" bolluklarını Allah bilir... Ayrıca 256 bin lira (Tazminat, Borç, Demirbaş, ICFTU'ya aidat, evet, alması kolay değil, şimdi de verilecek ecnebiye!) ile, 572 bin lira (Merkez ve Bölge Ofis Masrafları) ücretlere katıldı mı: "YÖNETİCİ" baylarımızı beslemek için sırf 2 milyon 207 bin küsur

liracık gerek... Eşi dostu "GÖRMEK" için de en azından 460 bin lira "Seminer" fonu biçilmiş (Eski Osmanlıcada "Semin: Yağlı" demekmiş; demek: Yağlı er) ve "Eğitim" Yenitürkçe "Eğitim" sözcüğünün aslı da "Eğiltmek"ten gelir. Hacıağalarımız önlerinde "eğiltme"yi pek severler! Türkeşlerimiz, Yağlılar: Seminer yolu ile kayırdıklarını kendi yönlerine eğiltirler, eğitirler...) Böylece: "Türk-İş Tahmini Hesap Bilançosu": Topyekûn 3 milyon lira yalnız dış kirası (Yönetim parası) keser.

Bu milyonlar nereden çıkacak? Ecnebi yardımı kurtarsa Menderes'i kurtarır idi. 1,5 (bir buçuk) milyon ecnebi yardımı fassafisodur. Bilançoda "Fevkalâde" ve "Diğer" adı verilen öteki gelirlerse 80 bin lira gibi, Türkeşçilerimizin ağızlarına alamayacakları rakamlardandır artık. Onun için her Türk işçisi (tam Derebeyi usulü: Anayasanın yasak ettiği ANGARYA olarak) bir gün Türkeşçi ağalara çalışacaklar: Bilançonun "Müşterek Grev Fonu" adını verdiği 3 milyon lira toplanacak... Ey Türk işçisi görüyorsun ki, "ortam yaratmak" yahut "Sadece ve sadece Türk-İş bir hükümet olmadığı halde AID teşkilâtına bir işbirliği programında taraf teşkil etmekte" gibi özü kabahatinden büyük lâfların sonunda bizim sırtımızın derisi yüzülecektir. Bu deriden biz işçilere çarık çıkacakları yerde, beş on amelimanda Türkeşçiye "yüksek topuklu" iskarpin yapılmasına parmağımızı kaldırıp oy verecek miyiz?

İşverenlerimiz Milli Gelirin yüzde 32'sini ceplerine indirip, ancak yüzde 7 kazançlarını yatırıma kıyışıyorlar. O devde kulak yatırımlarının da arslan payını şehirlerde lüks beton binalara harcıyorlar. Niçin? Çünkü, Menderes vurguncu ağalarının köyleri dar getirdikleri insanlarımız şehirlere akın ettikçe kiralalar ve iratçı kazancı, taş atıp kol yorulmadan Bayezit kulesi gibi yükseliyor. Türkeşçilerimiz niçin işverenlerden aşağı kalsınlar? Sermaye "Turizm" ve "İnşaat"ı mı akın ediyor. Bizim Türkeşçiler de... Yanlış anlaşılmasın, elbet işçilerin yıllık dinlenme ve eğlenme haklarını işçiler ele alırsa Türkiye çalışanları gibi bütün dünya işçilerine de uygun masrafla ülke güzelliklerimizi tadarlar ve Türkiye'nin Turizm geliri yüz misli, bin misli artar. Fakat Turizm vurgunculuğu en elverişli alan olduğu için sıkı kontrol ancak işçilerin geniş yığınları işe el korsa sağlanır. Gene, İratçı işveren zümrelerinin Türk milletini haraca kestikleri Kira işkencesi altında batakhanelerde yaşamaktan önce işçilerimizi kurtarmak en kutsal Milli görevdir. Ama, "İşçi kooperatifi"

maskesi altında, en namuslu görünen sendika liderlerinin Avrupa gezileri ve kişiliklerine Araba, Apartman uydurdukları gözlerimiz önündedir. Bu işi üç kişinin namusuna bırakırsak, insan çiy süt emmiştir. Uzatmayalım, belki o üç kişi de "İCBAR METODU" yerine "İŞÇİ DEMOKRASİSİ" yoluna getirilirse, israfın, çapulun önü kesilir. Turizm gibi mesken yapıcılığı da, birkaç bin "EĞİTİLMİŞ" sendika "LİDER"ini avlayacak sıçan yolu olmaktan kurtulur.

Tahmini bilanço bize bu kazdıkça altından çapanoğlu çıkan alanda açık örnek veriyor. 3 yılda yarım milyon aidatı güç veren işçimize "*Maliyeti 6 milyon civarında*" bir Sendika Sarayı sunulacak. Helâl olsun. Bunun parası için "*Karşılıklı para fonundan (Amerika'dan) alınan 2 milyon lirası hibe*" deniyor, Raporda. 1,5 milyon lirası, İşçi Sigortalarından 20 yıl vade ile kredi olacak... Geriye, 6 milyon lira için 2 buçuk milyon mu kaldı? Raporda aynen şu yazılı: "*Binanın tahmini maliyeti belli olunca, mevcut 2 milyon liraya ilaveten 4 milyon liranın daha temin edilmesi zarureti hasıl olmuş, bu hususta da İcra Heyetinizin yaptığı çok cepheli (bu sözcüğün üstüne mim koyun, çok önemlidir!) ve ...ciddi bi mesâi sayesinde karşılıklı paralar fonundan (Gene Amerika'dan) 4 milyon liranın daha verileceğini AİD teşkilâtından alınmıştır. Durum şu anda olgunlaşmaktadır. Çünkü Maliye Bakanlığının muvafakatı gerekmektedir.*" (Rapor, s. 124)

Anlaşıldı mı işçi kardeşler? "İcra Heyetiniz", tıpkı sizin "fazla mesâi" "gece mesâisi" yaptığınız gibiden üstün "çok cepheli" (yani: bir yüzlü, iki yüzlü değil, çok yüzlü) "Bir mesâi" yapıyor; 6 milyondan 3,5 milyon çıkınca, geriye 2,5 değil 4 milyon kalıyor,

O da "icra Heyetiniz SAYESİNDE", Siyasi Amerika "AİD Teşkilâtından" olgunlaşmakta... Hesap artığı 1,5 milyonluk ne olacak? Şimdiden 1,063.764 lirası Bankaya bitişik arsaya yatırıldı, 170 bin lirası projesini yapacak bir tek yüksek mühendise... Kalan 266 bin 236 liraya da bir "diş kovuğu" bulunur.

Biz işçi sınıfımıza 6 veya 16 milyonluk sarayları çok görmüyoruz. Allah versin, 60 milyonluğunu az buluruz. Yalnız kağıt üstünde projesi için (Mesken bahsinde hesabını Emlâk Bankası Türk-İş'e vermiş; kaloriferli 6 tane işçi apartman dairesini satın alacak para ödenince, milyonların da "Yağlı-er", "Semiz-er" yetiştiren seminerler ve bolluklu yolluklar gibi harcanacağını anlıyoruz. Bir mühendise, birkaç aylık emeği için 6-7 kaloriferli apartman dairesi

bağışlayabilen Türkeşçilerimiz fazla "EMEKTEN YANA" kaçmıyorlar mı? O kadar demedik.

Asıl korkuncu ise şu: On milyonluk inşaata kendini veren "İcra Heyetiniz" 3 kişi, başka bir işiniz için başını kaşımaya vakit bulabilecek midir? Örneğin: Türk-İş yöneticileri için Sarayda oturmak-tan önce gelmesi gereken, işçinin toplu sözleşme ve grev silâhını kullanmasına yaramaktır. "Müşterek Grev Fonu" bilançosunun SO-Lunda (İşçiden toplanırken) 3 milyon liradır; bilançonun SAĞında (işçi için kullanılacağı zaman) 1 milyon lira düşürülüyor! Anlaşıldı mı? "İcra Heyetiniz" 3 kişi, siftah bismillah biz işçilerden "GREV PARASI" diye topladığı 3 milyonun yalnız bir milyonunu (o da AİD müsaade ederse) grevde kullanacağını, 2 milyonunu deve yapacağını açıklamaktan çekinmiyor. Yani, 1964 yılı allah etmesin, işçilerin başlarına kopabilecek her 3 grevden 2'sini, en başta Türkeşçiler baltalayacaklar, işverene sıra kalmayacak... Daha şimdiden, önlerine gelen her grev teşebbüsünü, yüce tanrı katlarından ya "gayrimeşru", ya "Gayri kanuni", ya "Gayrimakul" fermanlarıyla yıldırımlıyorlar. 2 milyon dile kolay.

Peki, Grev kanununu niye kutluyorlar öyleyse? Hamamın namusunu temizliyecekler, diyelim. Ya işçiden grev yapacağız diye 3 milyon angarya parası? O da Tören ve Şölenlerle KUTLAMAK yolunda işçi haklarını KURLATMAK için harcanacak; Kutladıkça kurtlaşacaklar. Kurtlar Sendikada Seminerle semirip Semizer olacaklar. Bütün işçi meselelerini temize havale edecekler. Asıl korktuğumuz bu.

Yoksa, biliyoruz. Denilebilir ki: Yahu, siz müslüman değil: misiniz? Bırak gâvurun parasını bir az da fakir sendika "yöneticileri" yesin hep işverenler mi yiyecek?...

Önce, göstermeye çalıştığımız gibi, gavurun parası, döner işçinin parasını sakatlar, yarasına merhem olmaz. Sonra biz müslüman olmakla, çapulcu değiliz. Haydan gelen paraların huya gitmesine yanmayız, işçilerimizi çoktan beri yakan şey, yağmacılığın ve prensipsiz israfın vardığı şu kötü sonuçlardır:

1- Sendikacılıkla yükünü yapan nice keskin işçi "Yönetici"leri, bu gün öbür yana geçmiş, irili ufaklı işveren olmuştur. Örneklerini saymakla bitiremeyiz. Bu memleket hep o tersine akıntılardan bin yıl geri tepiyor. Hiç değilse artık işçi sendikaları işveren fideliği olmamalıdır-.

2- Gözlerimiz önündeki sendikacı ekifmeleri, iŒi sınıfının yararını kendi çıkarı sananların para veya külah paylaŒmakta birbirlerine d Œmelerinden ileri geliyor. Eğitim gibi aydınlığı karanlığa eviren, Grevin g zyaŒılı lokmalarını saray dalgasına kaydıran yalancı pehlivanlar ortalıkta kol geziyor. Onlar, baŒları boŒ bırakılıp çıkarları uğruna tepifsinler diye Türkiye iŒi sınıfının hareket ve teŒkil tları dejenere edilmemelidir.

3-  l  gözünden yaŒ almakta usta özel sermayeci ecnebi devletler; Türkiye'de iŒi yöneticilerinin kara gözleri için balıklara inci atan Osmanlı PadiŒahı kadar deli, hele iŒi hareketine metelik verecek enayi hiç değildirler. Verdikleri paraları çarçur ettiğimizi onlara aktırmıyoruz sanırsak, kurnazlığımızdan beynimiz ufalmıŒ demektir. Onların Allah'tan istedikleri bir göz (iŒverenlerimiz)d r, ama birkaç milyonla iŒilerimizi de yağma hırlaŒmasında soysuzlaŒtırabilirlerse, Allah vermiŒ olur iki göz! Bu toprakta, ecnebi önünde iŒverenler gibi baŒları kel iŒi yöneticileri üreyip, t rememelidir.

Bu dünyanın, namuslu kalmaktan baŒka hiçbir ama hiçbir menfaati bulunmayan tek sosyal sınıf iŒi sınıfıdır. Çünkü, nereden kal­kar, nereye varırsa varsın, her dalavere, malaverenin ardında iŒi Mehmet nöbete çıkar. Onun için biz dalavere istemiyoruz. Dalaverenin ne büyüğünü, ne küçüğünü, ne kendimiz için, ne baŒkaları için istemiyoruz. Dalavereden iŒiye hayır gelmez.

SONUÇ

KOMİSYONCU AĞALIK VE SENDİKACILIK

Mustafa Kemal Paşa, yenilikler düşünürken, kurnaz kişiler sordular: *"-Paşam! Anadolu'da kuvvetli bir Osmanlı ağalığı var, o mütegalibe eşraf ve ayanla ne yapacaksınız?"*

Paşanın karşılığı, kesin, oldu:

"-Hiç! Sizin o ağa dediğiniz mütegalibe eşraf ve ayan komisyoncudurlar. Basbayağı, Devletle Halk arasında komisyoncu... Bütün güçlerini devletten alırlar. Halka giderler/ 'Hükümette görülecek bir işiniz olunca bize gelin, aracılık edelim' derler. Devlet, ağaların aracılığına yer vermezse, eşraf ve ayan mütegalibeliği sıfıra iner."

Bu kanı bizde "Devletçilik" geleneğinin Osmanlılıktan Modern çağa aktarılmış açıklamasıdır. Osmanlı Tarihinde Ağalık mı Devletten çıktı, Devlet mi ağalıktan? Cumhuriyet Türkiyesinde "Komisyoncular" mı Devlete dayandı, Devlet mi Komisyonculara? Bu problem konumuz dışındadır.

Yalnız, Türk-İş 5. Kurultay Edebiyatı gözden geçirilir geçirilmez, Rahmetli Paşanın "KOMİSYONCU" sözü gözönüne dikilivermekten geri kalmıyor. Hele, 27 Mayıs 1960 geçidinde beliren özelliklerden beri, bütün Sendika çalışmaları, Devletle İşçi sınıfı arasında "YÖNETİCİ" adını almış kişilerin bir çeşit "KOMİSYONCULUK"u biçimine girmiştir. İktisadi Devlet Teşekküllerinin idaresine Sendikaların katılması mı şart? 27 Mayıs kurbanı işçilerin eski yerlerine alınmaları mı? Devlet İşletmelerindeki işçilerin "YEKNESAK"laştırılması mı? Devlet kapısındaki "muvakkat" işçiliğın kaldırılması mı? Hatta, Hükümete kafa tutan Siyasi Partilere (Evet SİYASET'e!) gözdağı verilmesi mi? İş alabildiğine kolay. Konu çetrefilce ise, "İCRA HEYETİ" denilen paravana ardında, konu su götürürse paravananın hemen önünde birisi "DEMİR", ötekisi "TUNÇ" soyadlı iki yiğit kişi "Ciddi

bir mesâî" yapıyor. Taslağı önlerine konmuş "BİLDİRİ"yi imzalayıyorlar. "Sayın Başkan"a, yahut, o "İcra Heyeti" ile karma toplantı yapmış "Bakanlar Kurulu"na sundular mıydı? Akan sular duruyor. Teklif "Makul ve makbul" sayılıyor. O kadar ki, Yönetici İcra Heyeti 3 kişi (Aslında 2 kişi) Artık, bütün işlerimize yetip artıkları için, Dışişlerine de (Tabii Devlet kanadıyla) uçmak üzere, Avrupa'daki Türkiye Elçiliklerinde Askeri Ataşelik, Ticaret Ataşeliği gibi, bir de işçi Ataşeliği istiyorlar. Avrupa'ya 40 bin işçi gitmiş; bu yıl sayıları 100 bin olacak. Türk-İş'in bunca Türk işçisi içinde bir tek adamı yok. Etkisi hiç. İcra Heyeti orada da, Türk işçisinin başına Devlet kuşu olarak konmak için tüneyecek elçilik arıyor!

Sendikacılık bu mudur? Öyle olsaydı, ne mutlu idi sendikacıym diyene. Al karşına bin yıllık Anadolu ağalarımızı. Onlar nasıl yapıyorlarsa, öyle, gir Devletin koltuğuna. "Hem ye, hem yedir." Hem "Yönetici" (ÂYÂN) ol hem en şerefli (EŞRAF) insan ol.

Türk-İş mütegalibesi, yalnız işçi arasında eşraf sayıldıklarına güveniyorlar. Türk-İş'in Genel Kurul Toplantısı da kim oluyor? Nasıl olsa bizi seçecekler. Çünkü Devlet katında itibarımız büyük, diyorlar. İşte 21 Haziran 1962 günü Devlet Başkanına şu çektiğimiz "SERT İKAZ": *"Sizlere son defa sesleniyoruz: Ulusa (Bu "Ulus" Halk Partisinin gazetesi değil, Türk Milletidir) zulmetmekten vazgeçiniz? İşbirliği yapınız. Zulmünüz devam ettiği takdirde Ulusun zulme mukavemet hakkı olduğunu unutmayınız."*

Nasıl? Böylesine kabadayılık rolüne çıkarılmış komisyoncular, kendi kumandaları altına sokulmuş, ayda 200 liraya fit baldırı çıplak işçi kalabalığından mı ürkecek?

Bir yanda "Sendikaların Siyasetle Uğraşma Yasağı"nın başı üstüne yemin ediyorlar; ötede "Siyasi hayatımızı verimsiz, zararlı ve hatta tehlikeli çekişmelerden kurtarmak" toplantısına "Müşahit" olup, "Batı Almanya'daki Metal İşçileri Sendikasının aylık dergisinden tercüme" ettiklerini de gizlemedikleri "Fikir"lerle: *"Türk işçileri adına Siyasi Partileri ikaz etmenin zamanı"* geldiğini haykırıyor. 5-8-1961 günü Saraçhanebaşında: *"Ne olursa olsun Türkiye'de gericiği ortadan kaldıracak"* hükümet istiyorlar; 22-12-1962 günü dönüp: *"Türk işçisi servet ve sermayenin dostudur!"* çığılğını basıyor.

Doğrusu, bu hiç zahmetsizce itildiğin yerde kükreyen arslan, kuyruğundan çekildin mi el pençe divan duran terbiyeli maymun

rolleri Türk-İş eşrafı için biçilmiş kaftandır. Türkiye işçi sınıfının böyle ısmarlama ucuz kahramanlıklarından başka hiçbir şeye ihtiyacı kalmamış olsaydı, diyecek kalmazdı. Belki, kara halk yığınları içindeki "komisyoncu" ağalara alışık olan devlete de, yeni yeni kaynaşan işçi sınıfı içinde böyle bir sendikacı "Eşraf" lâzımlıktır. Hatta, belki, köyde ağa "EĞİTİM"inden yeni çıkmış birçok işçiler için Devlet Komisyoncusu sendika ÂYÂNı ilk ağızda aykırı gelmez. Ama, bu Devlet komisyonculuğuna ne dünyanın başka yerlerinde, ne bizde Sendikacılık adı verilemez gibimize geliyor. Verilemeyeceği Yöneticilerimizin İşçi ataşeliği peşinde koşmalarından daha açık itiraf edilemez. Sen sendikacı isen, Türk işçilerine bir inanç verebildiysen, gitsene, kendini gösterecene bakalım o Avrupa'daki 40 bin Türk işçisi arasında O Avrupa'daki, hiç değilse sendika işi kimsece engellenemez. Yok, Yönetici komisyoncularımız, o işi de Devletten bekliyor. Avrupa'da ise başka türlü Devletler bulunduğu için, 100 binleri bulacak (Bütün Türk-İş üyelerinin yarısını tutacak) Türkiye işçilerini korumak üzere, elçilik, ataşelik istiyor!

Devlet Komisyonculuğu Sendikacılık değildir. Çünkü, Devlet, artırma eksiltmeme Kanununun buyurduğu gibi: İhaleyi yapıp yapmamakta ve dilediğine yapmaktan hürdür. Karma ekonomi, ancak özel Sermaye açısından planlanmıştır. Özel sermaye ise önce işvereni düşünür. İşçi Sendikası da önce işvereni düşünebilir mi? O zaman ona işveren sendikası denir. İşte Türk-İş Raporunda yazılanlar:

İŞ KANUNU: *"İşçi niteliğine haiz olan bir grubu ikiye ayırma gibi sakat ve yanlış bir tatbikat"tır* diyor Rapor. Doğru. Çünkü İş Kanunu, adı üstünde: "İŞÇİ KANUNU" değil, "İŞ KANUNU"dur. O yüzden kanun dışı bırakılan işçiler, İş kanunundan faydalanan işçilerin üç beş mislidir. Türk-İş Batıdaki anlamda bir İşçi Sendikası olsa, bütün o kanun dışı işçileri kendi çatısı altında birleştirmenin yolunu bulur ve o sayede, milyonlarca çalışan Türk'ü kanun dışı şartlardan kurtarır. Türk-iş ne yapıyor? Kendi sözü şu: *"(Mesele) Bakanlar Kurulu Toplantısına getirilmiş... Çabalarımıza rağmen, bu güne kadar bu yolda müspet bir ilerleme kaydedilmemiştir."* Yani, Devlet Komisyonculuğu sökmemiştir. İşveren Komisyoncular daha baskın çıkmışlardır. Teşkilâtda gördük: Türk-İş'in bütün "Sendikacı" kabadayılığı, Devlet işletmelerinde işçi ücretlerinden önce kendi aidatlarını devlete kestirtmektir.

ÇOCUK YUVALARI: Rapor diyor ki: *"Özel sektörde" bu mecburiyete uyan işyeri yok denecek kadar azdır.*

Cümleden de anlaşılıyor ki, burada işçiler; kanun içi bir hak edinmişler. Yukarıdaki gibi "İŞ KANUNU DIŞI" bir durum yok. Ama İşveren kanuna kulak asmıyor. Türk-İş, Batıdaki anlamda bir sendika olsa, bütün o kanun dışı davranan işyerlerine karşı harekete geçecek, kanunun emri yerine gelinceye dek silâhını elden bırakmayacak. Bizimki ne yapıyor? Tam Devletten yüz bulmamış, kapı dışarı edilmiş bir züğürt komisyonculuk. Önce mızıklanıyor: Çalışma bakanlığı çocuk yuvaları meselesine "EĞİLMEMİŞ"! Birader, sen eğildin de ne oldu? Kreşleri "Mevzuatımız mecburi kıldığı halde.." Evet "Hükümetlerin alakasızlığı" varmış. Ha şunu bileydin. Ya sen ne yapıyorsun Türk-İş?

İşçiler adına Tüzel kişiliğin var. Gördüğün kanunsuzluk üzerine dava olsun açabiliyor musun? İşçileri bu haklarını almak üzere kanun yolunda harekete geçirebiliyor musun? Ne gezer. Komisyoncu çelebi, Hükümet koridorlarında "Daha sıkı kontrol" için iltimas arıyor. Ve hiç sıkılmadan itiraf ediyor; *"Bütün gayretimiz çalışma bakanlığının bu konuda daha hassas davranması!"* Canım bunu işçiler de istida vererek daha iyi yapabilirlerdi. Sen Sendika mısın, yoksa, Yenicami istidacısından "Dilekçeli" iş takipçisi mi?

İŞ MAHKEMELERİ: Rapora göre *"İş davaları 2-3 senede dahi neticeye bağlanamıyor... İşçilerimizin yüzde yüz haklı olduğu durumda bile işverenler mahkeme yolunu göstermekte..."*

İyi ama seni ne diye Sendika yapmışlar? Hükümet işçinin her dediğini yapacak, mahkemelerde başka türlü davranacak olduktan sonra Sendikaya ne lüzum vardır? Grev diye nutuklar çekmeniz ne hacet kalırdı?

Türk-İş keşlerinin bu şikâyetini de Bakanlar "haklı ve yerinde" bulmuş. Tabii bulacaklar. Senden ne haber? Sen ne yapacaksın? Karşılık: *"Bunun üzerinde Konfederasyonumuz ciddiyetle durmuş ve bundan böyle de duracaktır."* (Rapor, s.51) Duracak!

Kıyamete dek "dura"bilirsin. İyi öğrenmişsin, şirin papağanım sahibinden. Raporu da boydan boya o öğrendiklerinle sıvamışsın. İşçilerimiz insan gibi konuşmayı bilirler, konuştukları gibi yazı istertiler. Bunlar nasıl da o Osmanlı kalem efendisinin en uydurma uyuz kâtipliğine özenmişler yârabim! Şu ağızlara bakın:

- "Düşülmesi gerektiğine işaret isteriz"
- "... bir kenar köşede kaldığı hakkında bir kanaatimizi ifade etmeden geçemeyeceğiz." "Yurtdışına gönderilecek sendikacı seçimi, bu safiye hareketin fayda ve zaruretine bir defa daha işareti bir vazife telakki ederiz."
- "...cereyanlara karşı gereken tedbirin alınması lüzumu zaruret haline gelmiştir."
- "...için yeterli bulunmadığı bir vakıadır... artmış olduğu bir vakıadır."

Türk işçisinin ve Türkiye halkının anlamadığı için kasma derecesinde öğrendiği bu resmi kitabet cevherleri, üzerine tükürülmek için yumurtlanmıyor. İşçinin karşısında, illâki efendilerine benzecekler ve gevelemeler altında kendini beğenmiş fikir yoksulluklarını yaldızlayacaklar.

Tıpkı vicdanları ve kafalarının içi gibi bir "Beşinci Genel Kurula sunulan İdari ve Mali Rapor" gümüş yaldızlı, non figüratif biçimi özentili kapak; içeriğini açıyorsunuz, avukatça şişirilmiş kaba kağıt yüzüne sucuk istifi yığılmış, harfleri silik, okunmaz bezdirici bahri tavil, bahri zeceze sayfa 9 bin lira satış yapmadıkları 37.608,80 liralık dergi çıkartmışlar. Şu üç yılda bir gelen Raporu bastırarak para bulamamışlar, 1.653.421,49 lira masraf etmişler, 630.407,55 lira Yolluk dağıtmışlar, 1.751.694,17 lira ücret vermişler (bütün faaliyetlerinin topu bu) yaptıklarını işçiye anlaşılır biçimde anlatacak hatta o boşa 184 daktilo sayfası yazıyı temcit pilavı gibi ısıtılıp ısıtılıp önümüze sürülen tekrarlamalardan kurtarıp yarıya indirebilecek insafli bir adam bulamamışlar.

Dedik ya; tıpkı, yaşı benzemesin, Kırtasiyeciler Devlet'in manyak mümeyyizlerince doldurulmuş evrak mahzenine çevirmişler, 300 bin arslanın yuvası Türk-İş'in Kongre Raporunu. Adım başında aynı yuvarlak laf ebeliği.

34. sayfanın son satırları: *"Zaman zaman alakalıların işsizlik sigortasının ihdas edileceği yolunda beyanlarda bulunmalarına rağmen, tatbikatta bir ilerleme görülememiştir."*

35. sayfanın ilk satırları: *"Sendikalarımız bir taraftan ekonomik gelişmeyi hızlandırmak için harekete geçerken (Bakın siz ne işler yapmışlar meğer), diğer taraftan yukarıda bahsettiğimiz gibi, asgari işsizlik sigortasının ihdası için mücadelelerine devam etmelidir."*

Osmanlılar: "Ettekrar'ü el hasan, velev kane yüz seksen!" derlerdi. Raporun 184 sayfası tekrar ve bocalamalarla yüklü. Ve asıl işçinin ücret meselesi, kanunda 8 saatken, 12-16 saate çıkan müddet meselesi, batakhane işyerleri, işçinin ırzına kadar varan aykırı tasarruflar vs vs, işçinin yakıcı konuları arada kaynayıp gitmiştir. İri iri sözler: "Ekonomik gelişmeyi hızlandırmak için hareket".. Bırak şakayı Efendi: O "Hızlı kalkınma" edebiyatını bu millet kırk yıldır dinler. Ekonomi kaptanı sen değilsin, işverendir. Sen yapacağın "HAREKET" söyle. "Alâkalılar" diyorsun. İşsizlik sigortasıyla işçiden başka kim "alâkalı"? Belki biraz da işveren... Sence ikisi de değil. Komisyoncu sendikaların başvuracakları "Komisyon"lardaki memurlar alâkalı ha? Yahu: "MEMUR" (emir kulu: işi yerine getiren kişi)dir. Onlar "Âmir" olsalar değil, Bakan, Başbakan, Başkan da olsalar, Devlet statüsünce gene memurdurlar. Kimin memuru? Herhalde işçi Sendikasının değil. Öyleyse: "Yolunda beyanlarda bulunmalarına rağmen.." diye ne kınayıp duruyorsun adamcağızları? Memur bir yerden "EMİR" almadıkça "alâkalı" olamaz. Niye şaşa kalıyor da, bir türlü anlayamıyorsun?

DEVLET BABA VE ÖZEL SERMAYE

Diyeceksin ki:

"- İşveren de bir, Komisyoncu Devlet yanında, biz işçi Sendikası da... İşverenin Komisyonculuğu Devlet Babanın ince iliğine işliyor da, bizim işçi komisyonculuğumuz neden sökmesin?"

Öyleyse, sen Devlet Babayı tanımıyorsun oğlum, onun bir kabahati yok. Gidip Aysefetu (ICFTU)lara danışacağına, Osmanlı Tarihçilerinden iki yaprak "Fezleke" okusana. Dünyada Devlet Babayı onlardan güzel ve doğru tanımlatan olmamıştır. Babacan Tarihçilerimiz Devleti bir canlı vücuda, basbayağı insan vücuduna benzetirler. Devlet Baba adlı İnsanın, bütün öteki insanlar gibi bir içi, bir de dışı vardır. Bir maddesi, bir de ruhu demek istemedim, sakın ha. Bildiğimiz insan vücut yapısının dış görünüşü, bir de iç yapılışı olur. En toy Avukata sor, Devletin üç şeyini bülbül gibi sayacaktır sana: 1) İcra [Yürütme] Kuvveti, 2) Teşri [Yasama] Kuvveti, 3) Kazaa [Yargı] Kuvveti... Sen gene Osmanlı tarihçilerinden şaşma.

I- DIŞ GÖRÜNTÜ: İnsana şöyle bak, deri ile kaplı bir kalıp kıyafet: Kaşı gözüyle yüz, baş; eli ayağı ile gövde. Tüm vücut budur

dersin. Devlet baba denilen kişinin görünen vücuduna HÜKÜMET denir. Hükümetin saçı, sakalı, burnu, kulağı, hatta o heybetli ka-
vuğu ile görünen yüzü: BAKANLAR KURULudur. Baş gibi duran ba-
kanlar kurulu, kendi kendine hiçbir iş göremez. Vücudun başlıca
işleri gibi, Hükümetin hemen bütün işlerini gören de, Devlet ba-
banın eli, kolu, bacağı ayağıdır ki, ona İDARE avadanlığı, kadrosu,
bin bir devair adı verilir. Devlet Babaya dışarıdan bakınca görülen,
bu Devlet baba, en toy avukatın bölümleşimindeki "İCRA KUVETİ:
YAPARGÜÇ'tür. Vücudun baş görüntüsü BAKANLIK, SİNİR KABLO-
ları ile kırmızı ETler idaredir.

II- İÇ GÖRÜNTÜ: Devlet babanın dış kalıbı ardında yatan kos-
koca bir iç dünyası vardır ki kolay anlaşılacak üzere biz onu ikiye
bölebiliriz: a) sinir sistemi, b) İç organlar.

A) SİNİR SİSTEMİ: Beyin, murdarilik ve iplik iplik uzanan kab-
lolu sinir, dizi dizi tesbih taneli gangliyonlar, Devlet Baba vücudu-
nun en saklı yerlerinde iki bölüktürler.

a) Dış işlerine bakan Beyin, Murdarilik: her kumandanın çıktığı
yerdir. Devlet Babanın Milletvekili, Senatörler bölümlü Büyük Mil-
let Meclisi, toy Avukatın TEŞRİ KUVETİ (BUYRULTU GÜCÜ) budur.

b) İçişlerine bakan, hiç farkına varılmaksızın kendi kendine
işleyen "MUHTAR: OTONOM" ve bütün iç organları güden veya
kontrol eden teşbih tanesi ise toy Avukatın "KAZA KUVETİ: YARGI
GÜCÜ" dediği Mahkemelerdir.

Bu muhtar gangliyonlar ne kadar "aleni", açıkta iseler, Beyin ve
Murdar ile o kadar gözden irak, kafatası, belkemiği gibi çelikten
kasalar içinde gibi korunurlar. O kadar ki, ilâçlar bile dışarıdan be-
yin zarını aşip içeriye kolay kolay işleyemez: illâ içinde olacaksın,
etkileyebilmek için.

Gene bilinir ki: gerek iç gerek dış işlerine bakan sinir (TEŞRİ
ve KAZA kuvvetleri) kendi başlarına hiçbir işe yaramazlar: ancak
yönetilecek vücut organları varsa onları işletirler. İşletimi SİNİR
kablolarıyla güderler.

III- ORGANLAR: Gayda miğde, inceli kalınlı barsak boruları,
aklı karalı ciğerler, uzun uzun damarlarıyla Kalb, böbrek, erkekli
dişili tenasül aygıtları vs., vs. vücudun EKONOMİ yapısıdır. Ağız,
burun, kulak, göz dahi içeride organdırlar. İcra Kuveti ancak ve
yalnız bu organların dış görünüşü ile sinir merkezlerine gidip gelen
kablolu kablosuz sinir telleridir.

Tarihçilerimizin çizdikleri DEVLET portresi budur. Frenk ne derse desin.

Devlet babayla komisyonculuk mu yapacaksın? Onun Dışarıdan BAŞ görüntüsü ile değil, bütün iç dünyası, arapsaçı sinir telleri ve kasları ile deri altında işleyen İDARE cihazları, karında göğüs-te görevli EKONOMİ yapısı, kemik muhafazaları içinde saklı veya organlar ardına dizili gangliyonları ile komisyonculuk yapacaksın. İşveren öyle yapıyor.

Türk-İş'in Devlet Baba önündeki komisyonculuğunu izleyelim. O, Bakanlar kurulu ile yuvarlak masada diz dize oturup nutuk attı mı, Devlet babayı fethettim sanıyor. Bakanlar kurulu bütün Hükümet bile değildir, hükümetin dışardan baş görünüşüdür. Türk-İş onun kaşına, gözüne, saçına, sakalına, hele pek heybetli kavuğuna değindi mi, çocuklar gibi el çırpıyor keyfinden: Devlet baba bizden, diye. Oysa bakanlar kurulu, Devlet babanın bir yüzüdür. Önüne çıkarsın, şahane gözleriyle seni süzer; söylersin, kulağıyla güzel güzel dinler; burnuna yaklaşabilirsen, mis gibi koklar; diline değersen senin tadına da bakar. Hele dert yanar ve akıl sorarsan: ses verir, en parlak söylevler çakar. Ama, bilmeyen yok: gören göz, işiten kulak, tadan dil gibi görünse de, bütün o duygular Beyin adlı yerde olur biter. Bakanlık başının emrinde sayılan devair sinir ve kasları, beyinden çıkan buyrultular, kanunlarla harekete geçer. Bakan emrine uyduğu için Yassıada'da az mı memur sigaya çekildi?

Demek, Türk-İş'in yarıldığı yer, Devlet baba diye, onun dış görünüşü olan Hükümetin bile en dar ve doğrudan doğruya hiçbir iş görmeyen yanılla, Bakanlar kurulu ile, her işin yoluna konulabileceğine inanmasından başlar. Bakanlar Kurulu neylesin? Görüyor, dinliyor, kokluyor, konuşuyor, bütün duyduklarını doğru beyine iletiyor. Memurlara Genelge yaysa bile, idare aygıtları o genelgeden çok, Murdar ilikle bağlı bulunduğu beyinden gelmiş buyrultu olmadıkça kıpırdayamıyor. Bakanlar baka kalıyorlar bize öylece. Biz onu anlamadıktan kelli, Devlet baba netsin? Her söylediğimizi söz olarak: "MAKUL VE MAKBUL" sayıyor, işe çevirmeye gelince; kaşla gözle iş yapılmaz ki, yapsınlar. Meclisten buyrultu gerek. Yoksa adamın gözünü oyarlar. Meclisi afyonlayıp yola getirse bile, Yassıada var. Devlet babanın ya tümü birden yürür, ya kılı kıpırdayamaz.

Rapor havanımızda şu keskin suları dönüştürüyoruz: *"Hükümet adamlarımızın gerekirse ikbal ve mevkilerini kaybetme tehlike-*

sini sene seve karşılayabilme cesaretini göstermelerini bekliyoruz," diyoruz... İnönü'nün dediği gibi: "Hadi canım sen de!" a Türkişçi, sen kendin mevkiini değil, yanlış düşüncelerini olsun seve seve bırakabiliyor musun? Âleme verip talkımı, kendin yutacaksın salkımı. Yağma yok. Bakanlar da senden farksız insan.

Bak işveren öyle mi? Onunki de komisyonculuk. Lâkin komisyonculuğunda olsun dürüst ve ayık, Devlet babanın her yerinde komisyonculuğunu yürütmesini biliyor, seninle ihaleye girdiği zaman... Devlet babanın Beyni: Büyük Millet Meclisi. Oraya etki yapmanın tek yolu var: SİYASET. İşveren siyasette tutmuş yükünü. Seni bile avlamış. Sen ateş püskürüyorsun Kongre Raporunda:

"İşçi adı altında bazı siyasi oyunlar oynanmıştır. Devlet radyolarında 1848 nutuklarını tekrarlayanlara kulak tıkanmıştır!" diyor-sun düpe düz.

Kulağını tıka, gözünü kapa, ağzını aç, bekle Aysefetu [ICFTU]'nun tükürüğünü, ecnebi devlet balgamını ki, karnın doysun: "Aman, Cısss! Sakın değme, elini yakar: Siyaset ateştir!" diyorsun işçi çocuğa ve çocuk kandırdığına inanıyorsun. Kaç tane işçi Milletvekilin, işçi senatörün var ilâçlık olsun diye? Hiç. 400 kişi içinden 2 insan, ülke gerçeği bakımından işçi yanlısı çıkıyor. Sen ona "SİYASİ OYUN" diye çirkef atmaya kalkıyorsun. Asıl "Siyasi Oyun"u ise, ecnebi parayla sen oynuyorsun. Hem de işçi sınıfı içine girmiş, çiftetelli göbek havası oynuyorsun parsayı işveren toplasın diye. Kim üflemiş kulağına o 1848 piresini? Senin gibiler bu ülkede Lasalizmin bile namuslu yönlerini yontarak 1848'leri hortlatıyor.

Millet Meclisine giden siyaset yolunu kulakların gibi tıka. O meclisten çıkarılmış ve Meclise karşı sorumlu Kabinenin karşısına geç, aşık oyna. Bakanlar kurulu denilen kaştan, gözden, kulaktan, burundan, heybetli baştan ne istiyorsun? İçerideki beyin olmazsa, baştan medet umulur mu? Devlet babayı sen kendin gibi beyinsiz mi sandın? Beyinle komisyonculuk yapmaksızın, surata çeki düzen verilebilir mi? Beyinde iğne ucu kadar yer bozulsa, suratın ağzı burnu karışır, vücudun iler tutar yeri kalmaz, ne eli ister, ne ayağı, her yanı inmeli olur. Siyaset böyle bir şeydir. Onun için seni, her boyacı küpüne sokarlar.

Mahkemelere (Kaza kuvetine) çatışına gelince: Mahkeme bağımsızdır, tıpkı tesbih tanesi sinir ganglionları gibi. OTONOM: MUHTARDır elbet. Ancak, Devlet babanın vücudundan ayrı değildir.

Millet Meclisi: BEYİN, bütün kabloları ile o "MUHTAR" kaza, Yargı gangliyonlarına etki: KANUN ve Buyruklarını iletir. Mahkeme, siyasetin buyruktusu olan kanunların kıl kadar dışına çıkamaz. Öte yandan, değindiği bütün vücut organları ile sıkı sıkıya etki-tepki içinde, toplumun ekonomi bağıntılarına göre yukarıdan aldığı buyrukları uygular. Mahkemelerin "ORTAM" budur. Sen "Ortam yaratmak"la böbürleniyorsun. Bütün kanunların ekonomi yönünden uygulanmasını sağlayacak bu ortamı, yargı gücünün gerçek ortamını yaratabiliyor musun? Sağdan, soldan para dilenmek "Ortam yaratmak" adını alamaz. Yargı gücünün ortamı: yukarıda SİYASET, denilen "YAŞAMA GÜCÜ" etkileriyle, aşağıda EKONOMİ denilen SOSYAL Gücün tepkileriyle doğar. Mahkeme öyle otonom bir makinedir ki, içine hangi çark takılmış ise, onunla döner, hangi nesne konulmuşsa onu öğütür. Kendi başına bir şey yapamaz. Yargı gücü makinesinin ise, çarklarını SİYASET kurar, ham maddesini EKONOMİ sunar.

Sen siyasette işçi sınıfının kulaklarını tıkamakla görevlisin, belli. Beyinsizlik, siyasetsizlik birinci kaygın, EKONOMİK olmakla övünüyorsun. Ekonomi nedir? Devlet babanın ve toplumun asıl hayat organları, CAN EVİdir. Daha doğrusu, Devlet babanın bütün dış görünüşü, kalıp kıyafeti, heybeti; bağımlı bağımsız sinir sistemleri (Yasama ve Yargılama Güçleri: vücudun Beyini ve Gangliyonları) hep ve sırf İÇ ORGANların: Ekonominin gidişi içindir. Midesi, barsağı, kalbi, böbreği, ciğerleri, erkeklik ve dişiliği bulunmayan bir vücut, dünyanın bütün beyinleri, gangliyonları, sinirleri, kasları ile doldurulsa ve en gösterişli baş, gövde, el ayak takılsa da, hiçbir şeye yaramaz, ölüdür. Bizim bütün komisyoncularımız, toy Avukatın öğrettiği (TEŞRİ-İCRA-KAZA) güçlerinde eksiksiz işlese bile, organlarda komisyonculuğumuz yoksa, gene Devlet baba ile alış verişimiz aksar. İşverenin bütün üstünlüğü, asıl Devlet babanın CANEVİ olan iç organlarında, ekonomi alanında komisyonculuğu kimseciklere bırakmamak pusulasını hiç şaşırmasındandır.

İmdi, en domuzuna İşveren Siyaseti yapıp da, keskin siyaset düşmanı geçinenlerin, faaliyetlerini sırf İKTİSADİ sayışları, sadece EKONOMİK etkiye inanışları olsun samimi ve ciddi midir? Her yerde olduğu gibi Devlet babanın canevi: Ekonomi üzerindeki komisyonculukları da sözle devletçiliktir.

Bakanlar kurulu ile Devletçi olarak konuşurlar. Gerçekte, hiçbir lâfı kimseye bırakmamış olmak yoluyla hiçbir iş görmemek ve

gördürmemek isteyen Efendi politikası gütmektedirler. Edindikleri akıl hocaları: altlarına otomobil, ceplerine "Avrupa'da inceleme gezisi" bileti sunan ecnebi patentleridir. Onlardan öğrendiklerini saklayamadıkları Sendikacılığı: 1- Tekâmülcü, 2- İhtilâlcı diye ikiye parçalarlar. Yönetim Kurulu "Birleşmeliyiz. Toplanmalıyız." diye bağırırken, ikiye böldüğü sendikacılığın bir parçasını, öteki parçasıyla zitlığa sokup dağıtıcılık kışkırtır. Çünkü bu memlekette herkes gibi kendisi de "Atatürkçü" geçinir. Atatürkçülüğün alfabesi, eski Anayasada "inkılapçılık.." Yeni Anayasada "Devrimcilik" sözcükleriyle özetlenmiştir. Arapça "İhtilâlcı" sözcüğünün öztürkçe karşılığı "Devrimcilik"tir. Türk-İş Raporcuları "Tekamülcülük" yolumuz, diyorlar. Nedir o? denince:

"Düşüncelerimizi şöylece belirtmenin faydalı olduğu kanısındayız" diyorlar. "Evvel emirde Sermayenin Devlet elinde toplanması manasına gelen kollektivizmin karşısında olduğumuzu unutmamalıdır."

Ya kimin elinde toplansın Sermaye? Devletin olmayınca: Özel kişilerin elinde... öyleyse sen kimin ajanısın Efendi? Özel Sermayeci işverenlerin. Ne arıyorsun işçi sendikasının başında? İşçileri kandırıp, işverenin hesabına bağtırtmak. Demek, bu efendiler, işçi sınıfı içinde ve devlet babanın koltuğuna sokulmuş işçi maskeli ispiyonlardır. Şimdi anlıyoruz, Özel Sermayeci büyük ecnebi devletlerin bu bayları neden özel davetli olarak Amerika, Avrupa gezilerine çağırıp otomobillediklerini ve emirlerine milyonlar verdiklerini. Fakat babadan olsun biraz utanmak lâzım değil mi?

"Özel sektörde kreş yok" diyor. "İşverenler işçinin yüzde yüz haklı olduğu konularda dahi mahkeme çıkmazını gösteriyor" diye yazıyor. Kendisinin işçiyi kandırmak için "başarı" diye şişirdiği bütün kazançları hep Devlet sermayesi sektöründe kazanılmıştır-. Türk-İş çerçevesinde muntazam sendikaların hemen hepsi Devlet sektöründe kurulmuştur. Daha tuhafı, bu efendiler aldıkları yağlı maaşların, yollukların parasını çıkardıkları aidatı da bu güne dek hep Devlet eliyle işçi ücretlerinden peşin peşin kestirmektedirler. Bu şartlar altında namuslu bir sendikacının Devlet sermayesini özel sermayeci işverene aktarmayı istemesi delilik olur: mevcut kreşleri kaldırtmak, bütün işçi haklarını yıllarca mahkemelerde süründürmek, hatta bindiği dalı kesip aidatları toplayamamak demektir bu. Şu anda, Devlet Sermayesinin Özel kişiler eline geçmesi, şu efendilerin kendi pis çıkarları için bile tehlike. Çünkü,

"Sermayenin Devlet elinde toplanması" düşmanlığı; Sermayenin Özel işverenler eline geçmesini ve raporda Özel sektöre atfedilen rezaletlerin bütün işçilere yayılmasını getirir.

Devlet Sermayesi düşmanlığı, Sendikacılar (Ama işveren sendikacıları için değil, işçi sendikacıları için) yalnız zekice ve namusluca bir iş olmamakla kalmaz, Türkiye gerçeklerine de uymaz. Bu gün Devlet sermayesi ne? Devlet baba vücudunun yalnız mide ve barsakları ile kimi damarları sayılabilecek ekonomi işyerleridir. Çok defa, silâh yönü dışındaki bütün Devlet işletmeleri: oralarda öğütülen değerlerin, hazırca ve kolayca Özel Sermaye işletmelerine aktarılması ve yaraması amacını güder. Bu işveren kayırma ve işverence israf, lüks yüzünden Devlet işletmelerinin büyük çoğunluğu zararına işler. Yani, gene vergi verenler, bizde gene halk ve işçiler, çalışanlar aleyhine işler. Sindirim ve kan boruları Devlet baba sermayesi biçiminde, ama, ciğerler, böbrekler, kalb, tenasül organları ve ilh. şartsız kayıtsız özel sermayenin komisyonculuğu altında. Özel sermaye, bu gün istese, hakkından gelebileceğine inansa, Devlet babanın elinde avucundaki bütün sermayeyi mızıka çala çala özel Sektöre aktarmakta saniye kaçırılmaz. İşçi Sendikası "yöneticileri"nin yarıdakılığına pek ihtiyaç duymaz. Daha dün D.P. Devlet Sermayesini Özel Sektöre aktarmaktan başka fark göstermeyen programıyla bayrak kaldırdı. Davul zurnayla iktidara geçiverdi. Devlet Sermayesini özel kişilere satabildi mi? Özel sektör, görünüşte Devlet işletmelerini "RANTABL" (irad getirici) bulmadığı için, gerçekte bugünkü tartışmasız imtiyazlarını yitireceği için, bir hayli hazır yeyici sokağa döküp başına iş açacağı için Devlet işletmelerini, bedavadan ucuza verildiği halde satın almadı. Ve almıyor.

Öyleyse, Devlet sayesinde adam sayılan Türk-İş'çi keşçiler nasıl özel sermaye tellallığı yapıyor? Kendisi de Sermayenin Devletleşmesini yerer yermez şu saklanmayı yapıyor:

"Sermaye (Türkiye'deki özel Sermaye) hareketinin de, işçi hayatının gelişmesi için yeterli bulunmadığı bir vakıdır. Bu sebeple Statik ve dinamik servet olaylarıyla, az parayla kısa zamanda çok kazanç sağlamayı gerektiren ekonomik kısır yapıya da son vermek lüzumuna da inanmaktayız."

Artık burada geveleme develeri güldürüyor. 2 tane frenkçe, (Statik-Dinamik) laf, 1 tane arapça (Servet), 1 tane öztürkçe (Olay) ile ucuca getirildi mi, bizim allâme taslakları çatır, çutur işçi

kandıracaklar: "*Statik ve dinamik servet olaylarıyla!..*" Anladık, ama, ne yumurtlamak istiyorlar? Bir yanda "Devletçiyiz" yaygara paravanası ardında, özel sermayeci herifçioğulları, ötede özel sermaye de işlerine gelmez. Besbelli, bunlar hiçbir şey değiller. Bu gün bu, yarın şu.. Arttıranın üstünde kalacaklar. Vah sevgili işçi kardeşler, kimlerin ellerine düşmüşüz? Acep maksatları ne?

"Az parayla kısa zamanda çok kazanç" istemez görünüyorlar. Yalan. Nice benzerleri "Sendika Yöneticisi", işçi liderliğinden vurgun yaptığı üç beş sermayecikle, daha çok kazançlı işverenliğe döktü, çabasını. Sermayenin Devlet elinde derlenmesine için için düşmanlıkları bundan çapkınların. Gel, İşçilerin başına tebelleş kaldıkça başka şey döktürüyorlar, "BU kısır yapıya da son vermek!". Hele, hele: Türkiye de ekonomik "YAPIYA SON VERMEK" bir "ihtilâlcı" "Devrimci" yol değil mi? Hani tekamülcü idiler? Demek, ne dediklerini bilmiyorlar. Besbelli, asıl efendilerinden ezberlediklerini ötüyorlar.

Efendilerinin amaçlarını araştıralım. "Az sermaye ile çok kazanç" Türkiye'deki, Devlet düşmanı geçinen Özel sermaye işverenliğidir. Kediye göre budur. Mademki Devlet Sermayesine (sayesinde yaşadığımız halde) karşıyız; özel sermayemiz ise kit, az çok kazanacak ki biriksin. Şu boylarından "büyük atmasyonlarına bakın: Devletimizi beğenmezler, Özel sermayemizi beğenmezler.. Ne isterler? Onu diyorlar.

Biz söyleyelim: "Çok sermaye ile az (orantıda) kazanç" Amerika'da olur. Demek, sendika eşrafımızın Amerika'ya gide gele, cıyak cıyak özledikleri şey, Türkiye'yi, kendi milli özel sermayesine dahi değil, ecnebi sermayeye peşkeş çektiler! Niçin? Çünkü ICFTU'dan, AID'den, EPA'dan birkaç milyon daha kursaklarına girecektir... E, 30 milyonluk Türk Milleti de bu kadar ucuza satılır mı dostlar? Demek Sendika ağalarımız onun için "Padişah ekmeği (Devletçilik) yiyip Krala (Özel sermayeye) dua ediyorlar! Devletçi değiller, bizdeki Özel sermayeci de değiller, başka bir dördüncü yol kalmıyor: Gelsin başımıza BÜYÜK ECNEBİ SERMAYE... Hem de Bunu Türkiye'nin en milliyetçi işçileri adına diyorlar. Ellerimizi Derdiment Mehmet Âkif'le birlikte gökyüzüne nasıl kaldırmayalım:

"Göster Allahım, bu millete kurtulur, bir mucize:

"Bir UTANMAK hissi ver gaip hazineden bize!"

EMPERYALİZM VE İŞÇİ SINIFI

Türkiye'de Sendika Gangsterliği'nin iç yüzü nereden aktarılıyor? Genel Politika Gangsterliğinin aktarıldığı yerden: BATI UYGARLIĞIN-DAN! Bunun her günkü örneklerinden birini İngiltere'den aktaralım.

İNGİLTERE'DE İŞSİZLİK

İngiliz Emperyalizmi, Amerikan U.S. kuyruğunda gitmekle nereye vardı? Şubat ortasından Mart ortasına dek işsizler sayısı 33.000 kişi artarak 753.810 rakamını buldu. Bu işsizler sayısı, faal nüfusun yüzde 3,3'ü ve Sunuştan beri en yüksek rakamdır. Ona Kuzey İrlanda'nın 39.012 işsizini de katarsanız, aylıklar 792.822'yi bulur. Gizli servislerin Katoliğe karşı kanlı Protestan Saldırılarını kışkırtması yaraya merhem olmuyor.

Geçen yıla oranla bu yıl İngiliz işsizleri 13.000 kişi fazladır. Bir yılda 5'te 1 aylak çoğalıyor... Sendikalararası Genel Sekreteri Vic Feather'e göre, eğer hükümet ivedilikle ekonomi faaliyetini yaylandırmazsa, önümüzdeki kışa işsizlerin sayısı 1 milyonu geçecektir.

İŞÇİLERİN BAŞINDA İŞVEREN DEMOKLES'İN KILICI

Buna karşı, Tatalak (Muhafazakâr) Hükümet: "Sanayi İlişkilerinde Carr Reformu Projesi" diye, kopacak grevleri: "Protesto grevi", yahut "Siyasi grev" bahanesiyle önleme kumpasları kuruyor. Çünkü daha şimdiden, 1 Mart'ta yapılandan daha büyük, pratikte hemen bütün endüstriyi, hele otomobil, gemi tersaneleri, doklar ve basın işçilerini kaplayan 18 Mart Protesto Grevi 1 milyon 200 bin kişiyi buldu. Gallup Enstitüsü, İşçi Partisinin yüzde 7,5 ile 12 arası önde gittiğini belirtti.

İŞÇİ SENDİKALARI O KILICIN KABZASI

Bu durum önünde "İşçi Partisi"nin dayanağı olan ünlü Trade-Union'lar ne yapsalar beğenilir? Craydon'da toplanan olağanüstü

T.U.C. Kongresinde, önce İşçi Sendikaları ikiye parçalandı, kendilerini "Sol kanat" sayanlar, o yasakçı kanuna uyup, yetkili katlara Sendikaların yazılmayı reddetmelerini istediler. "Ak yakalılar" denilen Banka, Öğretim, Belediye memurları gibi emekçi sendikaları, bu teklifi çıkarlarına aykırı buldular. Reddetmede diretilirse, Trade-Union'ları bırakıp gideceklerini bildirdiler. O zaman 1.300.000 oya sahip Sol kanadın teklifi 5.000.000 oyla aldedildi.

SAĞ SENDİKACI: AÇIK BEKÇİ KÖPEĞİ

"Sağ kanat": Dokuma, Memur, Yersel İdare İşçileri Carr taslağına karşı protesto grevine bile ateş püskürüyor. Tatalak Efendilerine bekçi köpeği olduklarını açıkça söyleyemiyor. Çamaşır ve Boya sanayii Sendika liderleri, sözde "Sola" karşı: tepemize çıkamazsınız, bizi ürkütmezsiniz diye yavuz hırsızlık ediyorlar. Tezleri; o maskara "Genel grev" oyununu bile işçiye oynatmamak. Niçin? Çünkü, diyorlar, Genel Grev ya başarı kazanır, ya şapa oturur. İkisi de Sendika ağaları için ölüm:

1- Başarı kazanırsa: "Yalnız Hükümetin değil DEMOKRATİK SİSTEM'in ve PARLEMANTARİZM'in de sonu olur.

3- "Ya Grev şapa oturursa, biz ne yaparız? İHTİLÂL!"

Bu gerekçe üzerine, bütün Sendikalizm Sosyal Emperyalist bekçi köpekleri susta durdular. 3.992.000 oya karşı 5.366.000 oyla Sağ Kanat ağaları, İngiltere İşçi Sınıfına, Tatalak efendilerinin emrettikleri gibi, Grevi bile çok gördüler!

SOL SENDİKA AĞASI: MASKELİ FİNO

Pekiy, Grev bile yapmayacaksa, 10 milyona yakın işçiyi haraca bağlayıp topladığı aidaatla Emperyalizme itlik eden bu Sendikalizm yükü niçin taşınınsın? O zaman, işçi sınıfı içinde işveren sınıfının en namussuz ajanları olan Sendikacı köpeklerin "Sol Kanat" ikiyüzlülüğü sahneye çıkıyor. Carr Kanununu madem "protesto" edemeyeceğiz, bari ona göre tescil edilmek var ya, onu reddetmek üzere "Kuvvetli tavsiye"de bulunulsun!.. İnsanca aktif direniş yok. Eşekçe direniş: "Boykotaj" yapılacak: Sağrının sağ yanına sopayı yedin mi, inleyerek sol yanını çevireceksin.

Yalnız, işçi denilen Hazreti İsa Kuzularını Sendika ağılından kacırtmamak lazım. Siyasete karışma sakın. Onu Patronlara bırak. Ama "Grev Silâh" mı dedin? Ne demek. Trade-Union Genel Sekre-

teri Mister Feather, Grev silahının da, kimi durumlarda: "Kullanılması, hele pratik bir sonuç hesapta varsa, esaslı ve hakedilmiş gözükabilir" diye, afyonlu macunu İşçi arslanlara yutturuyor.

O zaman Sendika Gangsterleri'nin "Sol Kanat"! ne yapıyor? Hani o, demin "Genel Grev" diye kükreyen Mister Jones'lar, Scanion'lar "Hamamın namusunu" kurtardıklarına" inanıyorlar:

"Mevzilerine pek sıkı tutunduklarını, askerlerine (İşçilerine) inandırdıktan sonra, solun liderleri olan Mister Jones ve Scanion'lar hiç güçlük çıkarmaksızın, çoğunluğun gerisine katılıp saf bağladılar."

EMPERYALİST CANAVARIN TEK DİŞİ: SENDİKALİZM

Dünyada en eski işçi sınıfının 10 milyonunu örgüt ağlarıyla sirk hayvanlarına çeviren Sendika ağaları içinde, çatlak ses çıkarıncılar mı var? Onlar için, bizim Siyasi Bezirgan Partilerin hocaları Tatalak Parti Başbakanı Mister Heath, 18 Mart günü "Sorumsuz-anarşistler" etiketini koyuyor. Bunları da Emperyalizm: "Komünist"lere karşı "Trotskist-Maoist"leri çıkartarak birbirine düşürmekle ince yollarını rahatça uyguluyor. Tatalak Başbakan: "Sendika hareketini katletmek" istemiyoruz, maskesi altında "Sendika kitlelerini" sürüleştiren, Sendika Ağalarını hükümetle "işbirliği"ne sürüklüyor.

Gereğe de şu: İşsizlik çoğalıyor, dikkat, İşverenlerin kuyruğuna sıkı tutunun. İngiliz Emperyalizmi dünyayı soyup, Anayurduna çuval çuval aşırı kâr getirsin. Elbet Sendika ağalarına da bu Evren haydutluğunun parsası torba torba verilecektir... Böylece, İşçi Sınıfı kadar sömürülen en insancıl sınıf, Sendikalizm övendiresi ve "Demokrasi" maskeli "Parlamentarizm" Öksesi ile yeryüzünün iler tutar yeri kalmamış Emperyalizm haydutluğuna yataklık eden Şamar oğlanına çevriliyor.

DİSK (DEVİRİMCİ İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU)

Sosyalist Sayı: 3
4 Mart 1967

İkinci Evren Savaşı bittiği gün; "Demokrasi" sözcüğünü ciddiye alan tek sosyal kümemiz işçi sınıfımız oldu. Ansızın, ortalığı (zamanın İçişleri Bakanının dediği gibi) "Yerden mantar biterce" işçi sendikaları kapladı. İktidar ürküdü. Hepsini baskınla kapattı. Milli Emniyet kanalından "işçi liderleri" sağladı. Belirli ve bezirgan partilerin o gölgeleri altında İşçi Sendikaları kurdu. O sendikaların ve "lider"lerin, yabancı ve başta CIA ajanları öğüdü ile derlenip yükseltişi, en sonra: Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu biçimine sokuldu.

Konfederasyonu'n kısa adı TÜRK-İŞ idi. Bu sözcük daha söylenişinde bile, Sarhoş bir Amerikan ağzından çıkmışa benziyordu. Gavurcuklar Türkiye ile ilgili anlamını "Türk-İş" sözcüğü ile deyimlendirirler. Türk-İş: Türk'e ait demektir, Batıcada. Hitler zamanı Türkiye'yi faşizme yakıştıran Almanca gazetenin adı: "Türkişe post" idi. Velhasıl, Türk-İş'in adı bile Türkçe değildi.

Adı bir yana, Türk-İş sahididen Türkiye işçi sınıfının başına geçirmiş bir alaturka Amerikan külâhi olmakta gecikmedi. Türk-İş'te; Amerikan casus teşkilatlarının resmen ödedikleri milyonlarla (yıl da beş on milyon), kendilerine Türk ve işçi pozu veren işçi düşmanı kollar besleniyordu. Ayrıca, Türk işçisinin dışından tırnağından artırdığı birkaç milyonu da dış kirası yapıyordu. Türk-İş'in tepesine çıkarılanlar, o milyonları Kontvâri yaşamak için deve etmekle kalmıyorlardı. Türkiye işçi Sınıfının ikinci Milli Kurtuluş savaşını baltalamak için de sistemlice kullanıyorlardı.

Türkiş'çilere ne denebilirdi. Mademki, paralarının çoğunu Amerika veriyordu, düdüğü de Amerika çalacaktı. Mademki, Sendi-

kalar Kanununun yasakları atlatılarak, yabancı parasıyla Türkiye içinde Türk-İş'in ajanlar ağı olarak çalışmasına Hükümet bir şey söylemiyordu: Demek Hükümete böyle ecnebi casus parası ile döndürülen bir ağ lâzımdı. Bu ağ, Türkiye işçi Sınıfının her davranışını baltalamakla görevliydi. İşçi sınıfımız, Devlet eliyle kesilen aidatlarını Sendika ağalarına haraç olarak kaptırıyordu. Ve buna, ko desinler "Sendikacılık" adı veriliyordu. Daha namuslusuna müsaade edilmediği için ise, sosyalizme yapıldığı gibi Türk-iş'çiliğe de, sakın dokunmayın, bölücülük olur, deniyordu.

Ondan daha anormal ikinci bir olay vardı. Türkiye'de İkinci Milli Kurtuluş Savaşı parolasını bayrağına geçiren Türkiye işçi Partisi'nin kurucuları Sendikacılar, Türk-İş'e bağlıydılar. Bir yanda TİP: Amerikan Emperyalizmine karşı "Bağımsızlık" savaşını savunurken, ötede, TİP kurucularının yüzde seksen Amerikan dolarıyla işletilen Türk-İş içinde üye olmaları, aklın alacağı ilişki değildi. Daha inanılmaz: Türk-İş'in yüzde yüz Amerikancı tayfası, TİP kurucusu Sendikacılara karşı en utanmazca suikastler tertiplemeye başlamışlardı. Zonguldak Maden İşçileri grevi sırasında Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç, TİP Genel Sekreteri B. Rıza Kuas'ı askerler üzerine işçileri ihtilâl kışkırtmak suçuyla teşhir etti.

Türk-İş'in elebaşları olan Sendikacılar, bu provokasyon usullerini daha önce 1954 yıllarında Vatan Partisi kurucularından Ahmet Cansızoğlu için epey daha başarıyla tertiplemişlerdi. Beş yıl ağır hapis hükmünü Temyiz bozmuştu ama onlar da sendikaların o zaman yeni başlayan hırsızlıklarını kovuşturan temiz işçi arkadaşı, Sendikalardan aforoz etmişlerdi. Bu metodları gözönünde tutulursa, TİP kurucusu Sendikacıların Türk-İş içinde kalmaları, önce kendi hayat ve hürriyetleri için tehlikeli olmuştu. TİP'in Malatya Kongresinde, tabandan gelen birçok samimi delegeler, bu göze mertek gibi batan anormal duruma son verilmesini şiddetle istediler.

Türk-İş'e karşı olan "vahşi" sendikalar, çoktan yeni bir Konfederasyon fikrini ve teşebbüsünü ortaya attı. TİP kurucuları daha geniş madde imkanlarını kullanarak öne geçtiler. 12/1/1967 Pazar günü, Çemberlitaş sinemasında Maden-İş Sendikasının olağanüstü Kongresi toplandı. İlk teşebbüse geçen fakir sendikaları aralarına katmaksızın, eski Türkiş'çi dört zengin Sendika; "Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu" sözlerinin baş harflerinden toplanmış, DİSK adlı örgütü kurdular. DİSK sözcüğü, Türkiye İşveren Sendi-

kaları Konfederasyonu denilen patron kuruluşunun TİSK adından daha güzel düştü. Türkiye İşçi sınıfımıza uğurlu olmasını dileriz.

Demek, acı da olsa, "Eskilerin" yaptıkları tenkitler, Küçükburjuvaca değil, işçi içgüdüleriyle dinlenildi mi, olumlu sonuçlar verebiliyormuş.

SOSYALIST'in bütün dileği, DİSK'in, küçük, büyük demeyip, Türk-İş'e karşı direnmiş bütün Sendikaları, işçi eşit kardeşliği havasıyla sarması, "Dinim kinimdir" diyen aydın katır inadına kapılmamasıdır. Kapılmaması için, şimdiden iki putu birden kırdı:

1- Pisliliğin adına "Bad'ı sabâ" denilmesi gibi, işçileri politika dışı etmenin adına Türk-İş'çiler "Partiler üstü kalma" demişlerdi. Siyaset subaşlarını bir avuç vurguncu Finans-kapital tekelsine bırakıp, işçi sınıfını metelik metelik ücret arttırma çabasıyla soyan ve her zamlarla bir daha delinen pahalılık fıçısını (masal cehennemindeki Danae gibi) doldurmaya mahkûm eden şeydi bu sözde "Partiler üstülük". Amerikalı ustalarının Türk-İş bülbüllerine alkış toplattıkları bu alicengiz oyunu, DİSK kongresinde suya düştü.

2- DİSK'in su yüzüne çıkarttığı ikinci kırık putu izleyenler gördüler: Salonu dolduranlar ve kürsüyü canlandıranlar hep İŞÇİLERİN KENDİLERİ oldu. Artık o karlı dağları kendileri yaratmış çalımı mahkeme avuktlarının afurtafuruları yoktu. Ne dediklerini bilmeyen parlak "öz türkçe" edebiyat keşişleri yerine, söylenenleri dinleyenlerin anlaması geçirildi. Ya, aydınlar işçileşerek bu deveyi güdecekler, ya deveye hendek atlatmak isterlerse, bu diyardan gideceklerdi.

"Almış yükünü, şöyle ki, seyrinde halelsiz" İŞÇİ sınıfı dünya gibi yürüyor.

Bir küçük eleştirme. Burjuva toplantılarında bir adet vardır: Açık söylenecek özet düşünce bulunmadığı için, halkın gözü parlak lâfla uzun uzun boyanır. İşçi az konuşur, öz konuşur. Pek az olan boş saatlerini, boş tekrarlamalarla baş ağrısı ve uyuklamada harcamamalıdır. 5 olağanüstü Kongre mi yapılacak? Aynı salonda 5 ayrı masa konur. Rıza Kuas, Nebioğlu gibi özel sözcüler meseleyi korlar. Yazılı belgeler, basılıp dağıtılır. 20 saatlik iş 2 saatte bitirilir. İşçi sınıfı teşkilâtçidir. Teşkilât düşünce ve davranışta emek (dolayısıyla vakit) ziyanlığını önlemektir. Kalan saatte, herkes, çoluk çocuğuna, kültürüne, sıhhatine bakar. Emeğe saygı budur. Gönül, o burjuva alışkanlıklarının da silkinilmesini, "Kadı kızında o kadcarcık kusurun" bile bulunmamasını ister.

DİSK olayı, sarı sendikacılıktan çok aşağılara düşmüş ajan Türk-İş Sendikacılığa inen bir tokat oldu. Yön'cülerin Teşkilât dışı tahrikat yanlışlarını açıkladı. TİP kurucularının, bu yeni aşamada, Trade unionizme sapmadan ikinci Milli Kurtuluş Savaşımızda öncü olmaları özlenir.

GREV NEDİR?

Son günlerde cemiyetimizi (toplumumuzu) derinden derine ilgilendiren Grev, nispeten çok eski olmayan bir frenk sözünden gelir. Fransızcada grev: Çakıllı ve kumsal kıyı demektir. Fransa'nın başkenti Paris şehrinde Belediye, anlaşılan Sen ırmağının öyle bir kenarına kurulmuş.

Vaktiyle o çakıllı kumsalda, mahkum olanlar idam cezasına çarpılırlarmış. Başka işi gücü olmayanlar o gibi hadiseleri daha mı çok seyredeler? Yoksa, işsiz kalanlar, hayallerinde beliren ölümü bir de gözleriyle sehpa da asılı görmeye mi heves etmişler?

Herhalde, Fransız halkı, başı sıkışınca belediyeye koşar. O münasebetle *"Kadıym rejim zamanı, Paris işçileri iş bulmak üzere, belediye binası önünde Greve meydanında toplaşarlardı. Bu işsiz amele pazarı, yeni yeni şartlar geliştikçe, işbaşı edilmek için toplaşan işçilerin hareketlerine verilen isim oldu."* (L. de Seilhac **"Les greves"**, 103)

Bugün, grev deyince, bütün dünya dillerinde, işçilerin işlerine gelmediği zaman bir işyerinde çalışmamakta hür olmaları anlaşılır.

Zamanımızın bu en heyecanlı olayını ilmi ve tarihi şekilde araştırmaya çalışalım.

Grev nerede çıkar? İstismar (sömürme) olan yerde. Grev niçin çıkar? İstismar (sömürü) azıttığı için. Şu halde grevin içyüzünü anlamak için evvela istismarın ne olduğunu aydınlatmalıyız.

İstismar, frenkçe: "ekspluvasyon" sözünün arapçası olup, "meyyalandırma" karşılığıdır. Bir madeni, bir tarlayı, bir sürüyü işleyip faydalanmak hayırlı bir istismardır.

Bir insanın başka bir insandan faydalanması, hemen istismar olamaz. Herkes yıllarca aile insanlarından geçinir. Karı koca birbirinden faydalanır. Arkadaş arasında gönül rızası ile yapılan fedakârlıklar istismar sayılmaz. Bir ideal sahibi insan, millet veya

sınıf uğruna bütün emeğini, hatta ömrünü verir. O kimse, topluluk tarafından istismar edildiğini sanırsa, içinden pazarlıklı bir sahtekârdır. Gerçek alim, çalışmalarından bütün insanlığın bedava faydalanması ile sevinir.

Acaba sadece gönül rızası yeter mi? İşçi kız patronuna âşik olursa istismar edilmekten çıkar mı? Tersine, çocuğa zorla ilaç verir gibi iş öğretmek, tembeli, tufeyliyi çalışmaya zorlamak, istismar mıdır? Hayır. Her inkılap bir kısım insanlara zor gelir. Ne hacet, cemiyetimizin bütün kaideleri azçok insanları zorlar.

O halde, bir insanın kendi emeğinden başkalarını faydalandırması ne zaman İSTİSMAR adını alır? İstismarın olması için bir şart bir de sebep lâzımdır-. İstismarın ŞARTI: Cemiyette bir kısım insanların çalışmadan yaşayabilmelerine İMKÂN bulunmasıdır-. Vahşiler esirlerini istismar edemezler, çünkü işletmelerine imkân yoktur. Lakin imkân da yetmez. Barbarlarda başka insanı işletme imkânı vardır. Ama, barbar, yabancıyı işletmek için istismar etmez, aile efradı arasına katar.

İstismarın asıl Sebebi: Cemiyette bir kısım insanların iş imkânlarını tek ellerinde tutmaları; ve bu sayede imkânsız kalanları ister istemez çalıştırabilmeleridir. İnsanların, böyle iş imkânına sahip işleyenler ile kendi başına çalışma imkânı kalmamış, işleyenler diye ayrılmaları, istismarın tek ve asıl sebebidir. İşçi kız, emeğini patronuna seve seve de verse, istismar edilmiştir, çünkü iş imkanı elinde değildir ve kendisi işletilen durumundadır-.

SINIF ZARURETİ

Hayvanlar aleminde İSTİSMAR yoktur. Hiçbir at, öteki beygirleri çalıştırıp, kendisi yem biriktirmez. Hiçbir kedi veya arslan, kendi cinslerinden mahluklara: "uğraşın, yaratın. Getirin bana teslim edin" demez. Hayvanlar başka cins mahlukları da kendi hesaplarına kullanamazlar; hatta cansız şeyleri bile kullanamazlar. Vücutlarıyla çevrelerini işleyip yaşarlar.

Alet kullanmak gibi başka canlı mahlukları (bitki ve hayvanları) kullanmak gibi, kendi cinsinden başkalarını kullanmak da insana mahsustur. Acep insan, insanı istismar etmekle doğru mu, yanlış mı yapmıştır? Yanlış dersek, o zaman kendisine "Eşrefi mahlukat" dediğimiz insanın, binlerce yıl hayvan kadar bile düşünemediğini kabul etmiş oluruz. Kendimizi o derece kötülelemeye hakkımız yok-

tur. Dünya, Ademoğlunun avucundadır. İnsan hergün bir mucize gösteriyor... O halde?

İnsanlık yüzbinlerce yıl Vahşi ve Barbar iken yoksuldu. Bugünkü zenginlerimiz istismarla başlayan Medeniyetin mahsulüdür. Lakin medeniyet bu zenginlikleri en az 7000 yılda biriktirebildi. İlk medeni zenginlik doğduğu vakit herkes o zenginliği paylaşsa ortalıkta medeniyet kalmazdı. Hikâye meşhurdur. Derviş Acem Şahına davacı olur: "Madem hep Adem'le Havva çocuğuyuz, demek kardeşiz. Hazineden payımı isterim!" Şahın cevabı şudur: "-Al şu pulu, kaç Derviş! Öteki kardeşlerimiz duymasın. Yoksa adam başına bir pul da düşmez." Onun için medeniyet doğarken insanların ikiye bölünmesi icabetti. Bir avuç azlık, medeniyet nimetlerini tekellerine alıp üst sınıf oldular. Geri kalan çoğunluk fakir alt sınıf kaldı. Aksini düşünmek ve yapmak, medeniyetten vazgeçmek, barbarlığa hatta vahşete dönmek olurdu. İşte medeniyet onun için ister istemez istismar ile doğdu.

GENEL GREV-SENDİKALİZM-ANARŞİZM

Sosyalist Sayı: 5
5 Ocak 1971

Bundan önce çıkan "Genel Grev" adlı yazılar, bir arkadaşın genellikle Grevler üzerine araştırmasıdır. Genel Grev, o yazıda da kısmen söylendiği gibi: Sendikalizm adlı akımın parolasıdır. Her iki sözcük de, göründükleri ve ilk bakışta sanılabilecekleri gibi, sırf sözlüklerdeki sözcüklerin masum anlamlarını taşımazlar, işçi sınıfının genel hareketinin normal eğilimi içine dışarıdan sokulmuş sapkınlıklardır... İlk bakışta insanı aldatabilirler.

Sendika İş, yahut Sendikacılık başkadır, Sendikalizm terimi başkadır. Grev yahut yığın direnişi başkadır, "Genel Grev" terimi başkadır. Hatta bu iki ayrı deyimlerin başkalığı, birbirini çürüten zıtlığa dek gider. Onun için Sendikalizm adlı sapık akım ile Genel Grev denilen sapık parola üzerine kısaca açıklama yapmak yararlı olur.

"Sendikalizm", sözcük olarak, 1890 yılı Fransızca Sosyalist gazetesinde, Fransız işçi ve sosyalist liderlerinden Jules Guesde'in kaleminden çıktı. Bu ilk kullanımı ile Sendikacılık anlamına geliyordu. Ne var ki, Fransa: Derebeyi artığı küçükburjuva ülkesi idi. Bu geçmiş toplum kalıntıları, her yeni olaya kendi gerilik ne sapıklıklarını bulaştırmazlar olmazdı.

Modern İşçi sınıfı Sosyalizm mi dedi? Antika sınıfları sosyalizm sıkıyordu. Onlar öyle açık, duru bir sosyal ülkü ve düzene gelemezlerdi. O saat bilimcil proletarya Sosyalizmine karşı, Antika mistik perdeler ve taşkınlıklarla süslü Anarşizm eğilimlerini önerdiler. Onlar, böylece, sözüm ona sosyalizmden de baskın çıkacaklardı.

Modern işçi Sınıfı ekonomik savaşını Sendikacılık ile mi yürütüyor? Antika sınıflar, hemen daha öngörünüşlü atılışlarla sendikacılığı Allahlaştırdılar. Sosyalizm de ne imiş? İşçi sınıfının dev-

rimciliğine başka bütün öteki sosyal sınıf, tabaka ve zümrelerin hoşnutsuz devrimcilerini de katmak ve toplum ölçüsünde milletin bütününe kaplayan bir kurtuluş hareketi yaratmaktır.

Antika sınıf artıkları, biraz da Kapitalist Sınıfının kıskırtması ile, sosyalizmi doğrudan doğruya sendikalar eliyle kurduracaklardır. Lanet olsun şu siyasi partilere. Yaşasın sendikalizm!

İşçi Sınıfı, sen sosyalizm mi dedin? Ben, küçükburjuva, öyle bir Anarşizm yaparım ki, feleğin şaşsın. İşçi Sınıfı, sen siyasi parti mi dedin? Ben, küçükburjuva bir sendikalizm tuttururum ki, senin partin o yığın örgütleri yanında halt etmiş. İşçi Sınıfı, sen Grev mi dedin? Dur ben küçükburjuva sana bir genel grev icat edeyim ki, yer yerinden oynasın., ve ilh.. ve ilh...

Lenin 1899 yılında sürgünde bulunduğu sıralarda; yazdığı bir makalesinde grevler hakkında şöyle diyordu:

"Bazıları birleşmiş bir işçi sınıfında ve küçük grevlerde bile ne denli bir güç bulunduğunu görünce, işçi sınıfının kapitalistlerden ve hükümetten istediği her şeyi elde etmesi için, işçilerin bütün ülke çapında sırf bir genel grev yapmalarının yeteceğini sanırlar. Bu fikir, işçi sınıfı hareketinin ilk aşamalarında, işçiler hâlâ tecrübesizken, başka ülkelerin işçileri tarafından da dile getirilmmişti. Bu, yanlış bir fikirdir... Grevler, işçi sınıfının kurtuluş uğrunda mücadele yollarından biridir. Fakat tek yolu değildir, işçiler dikkatlerini diğer mücadele yollarına çevirmezlerse, işçi sınıfının gelişmesini ve başarılarını yavaşlatacaklardır."

Aynı yazısında Lenin; grev konusundaki düşüncesini şöyle tamamlıyor:

"Üstelik, işçi sendikalarının açık bir şekilde kurulmuş olduğu ve emirlerinde muazzam paralar bulunduğu ülkelerde bile işçi sınıfı gene de mücadele yolu olarak grevle yetinemez. Sanayinin durumunda (bugün Rusya'da yaklaşmakta olan buhran gibi) bir bozukluk olursa, fabrika sahipleri grevleri kasten körükleyeceklerdir. Çünkü işin bir süre durması ve işçi fonlarının tüketilmesi yararlarına olacaktır. Bu yüzden işçiler, hangi şartlarda olursa olsun, sadece grev eylemleriyle ve grev dernekleriyle yetinemezler. İkinci-si, grevler ancak işçilerin yeterince sınıf bilincine sahip oldukları, grev yapmak için elverişli zamanı seçebildikleri, isteklerini nasıl öne süreceklerini bildikleri ve sosyalistlerle bağ kurmuş oldukları ve onlar aracılığıyla broşür ve bildiri sağlayabildikleri yerlerde

başarılı olabilir... Rusya'da bu durumdaki işçilerin sayısı hâlâ çok azdır... Bunların sayısını arttırmak, kitlelere işçi sınıfının davasını öğretmek, onlara sosyalizm ve işçi sınıfı mücadelesini tanıtmak için büyük çaba harcamalıdır. Bu, sosyalistlerin ve sınıf bilincine sahip işçilerin bu amaçla bir sosyalist işçi sınıfı partisi kurarak, birlikte yüklenmeleri gereken bir görevdir. Üçüncüsü, görmüş olduğumuz gibi grevler, işçilere düşmanlarının hükümet olduğunu ve hükümete karşı mücadelenin gerekliliğini gösterir. Gerçekte, bütün ülkelerin işçi sınıfına, işçi hakları ve bir bütün olarak halkın hakları için hükümete karşı mücadele gereğini öğreten grevlerdir. Daha önce de belirttiğimiz gibi, ancak bir sosyalist işçi partisi, hükümet ve işçi sınıfı dâvası hakkında doğru anlayışı işçiler arasında yayarak bu mücadeleyi sürdürebilir. Başka bir vesileyle Rusya'da grevlerin nasıl yönetildiğini, sınıf bilincine sahip işçilerin bunlardan nasıl yararlanması gerektiğini tartışacağız. Burada grevlerin, yukarıda belirtmiş olduğumuz gibi, savaşın kendisi değil, 'Bir Savaş Okulu' olduğuna, grevlerin mücadelenin sadece bir yolu, işçi sınıfı hareketinin sadece bir yanı olduğuna işaret etmemiz gerektir. İşçiler, bütün ülkelerde fiilen yapmakta oldukları gibi, grevlerden bütün çalışanların kurtuluşu için tüm işçi sınıfının mücadelesine geçebilirler ve geçmelidirler."

Lenin, şartların uygun olduğu ve Rus İşçi sınıfının partisine sahip bulunduğu 1905 yılında siyasi nitelikteki genel grevlerin başlatılmasını tasvip etti. Ve siyasi nitelikteki genel grevleri o zamana kadar hiçbir ülkede görülmemiş yeni bir mücadele biçimine soktu. Fakat bu grevlerle yetinilmemesini ve asıl devrimci savaşa hız verilmesini öğütlemekten ve uygulamaktan da bir an geri kalmadı.

(BİR-İŞÇİ)
TÜRKİYE BİRLEŞİK İŞÇİ SENDİKALARI
ANA TÜZÜĞÜ

AD VE YER:

Birinci madde: Türkiye Birleşik işçi Sendikaları adıyla, bir Türkiye Sendikalar Birliği kurulmuştur. Birliğin kısa adı: **BİR-İŞÇİ**'dir. Merkezi: İstanbul'dur. Ankara'da mümessillik bulundurabilir.

KONU VE AMAÇ

Madde 2.- **Bir-İşçi**'nin konusu ve amacı (Cemiyetler Kanununun 9, 10, 11 ve Sendikalar Kanunu gereği) Siyaset, Kayırma, Din, Mezhep, Tarikat, Aile, Cemiyet, Irk, Gizlilik, Bölgecilik ayrıcalıkları tanımaksızın en Demokratik biçimlerde, en bağımsız Milli Varlık olarak şu işleri gerçekleştirmektir:

A) İşçilerle İşverenler arasında şöyle:

1- DAVRANIŞLAR'da bulunmak:

- a) Genel sözleşmeler yapmak,
- b) Toplulukla iş ihtilâfı çıkarmak,
- c) Hakem kurulları ile bütün mercilere mütâlaa ve çözüm şekilleri sunmak.

2- TEMSİLLER'de bulunmak:

- a) İşçi Sigortaları Kurumunda,
- b) İş ve İşçi Bulma Kurumunda
- c) Çalışma Bakanlığı ve resmi kurullarda.

B) İşçiler arasında:

1- YARDIMLAŞMA sandıkları, İşçi yararına HASTALIK, İŞSİZLİK, SAKATLIK, ÖLÜM VS. SİGORTALARI KURMAK; ve PARA'nın (Enflasyon, Deflasyon gibi) oynaklarında İŞGÜCÜ'nün değerini gözetken KONTROL'u sağlamak.

2- Her türlü çalışanların ve SENDİKASIZLARIN da ortaklığı ile karma veya basit ÜRETİM, TÜKETİM, KREDİ, YAPI vs. KOOPERATİFLERİ yaratmak.

3- Gereken kanun yollarıyla Milletlerarası İŞÇİ kurullarına el vererek, İNSAN HAKLARI ve Birleşik Milletler kurulu amaç ve araclarını kitaptan hayata çıkartmak ve işbirliği yapmak. Gizli açık işsizleri manevi üyesi bilmek, örgüt gücüne kavuşturmak.

C) İşçiler içinde:

1- HUKUKİ SAVUNMA: Hizmet akdinde, Genel sözleşmede, Mesleğin Ortak menfaatlerinde, Sigortalarda üyelerinin veya Mirasçılarının haklarını aramalarına her türlü hukuki yardımlar sağlamak.

2- MANEVİ SAVUNMA: Üyelerin;

a) MESLEK Bilgilerini arttırmak,

b) Genel KÜLTÜRLERİNİ geliştirmek

için gereken her türlü BÜRO, YAYIN, KONFERANS, KURS, OKUL ve benzerlerini, açıp organize etmek, ve her değerli MİLLİ ve İNSANİ kurumlarla bu yolda yardımlaşmalara girişmek.

3- MADDİ SAVUNMA:

a) İşçilerin boş zamanlarını DOĞRUya, İYİye, GÜZELe yönlendirmek.

b) İşçi SAĞLIĞI ve İşçi SPORU için en modern teşebbüslere girişmek.

GİRME-ÇIKMA VE ORGANLAR

Madde 3.- Bütün KOL ve KAFA işçilerinin kanun, usul, nizam ve talimatnamelere uygun olarak kurmuş oldukları her TEŞEKKÜL (Sendika, Sendika Birliği ve Meslek Federasyonu, vs.) **BİR-İŞÇİ**ye TABİİ üye olarak katılabilme hakkına doğuşundan, eşitçe ve hürce sahiptir. Katılmak isteyen her teşekkül (Sendika, Birlik, Federasyon vs.) doğrudan doğruya ve kendiliğinden mevcut üyeleri sayısının ÜÇTE İKİSİ, Kongresinde (Genel Kurulunda) oy verdiği, yahut yazılı muvafakatnameyi imzaladığı an **BİR-İŞÇİ**'nin tabii üyesi olur. Ve bu karar, gerçek işçi kararı Bir-İşçi'nin Güvenlik Konseyi (Yönetim Kurulu)nce TESCİL olunur. Bir-İşçi her çalışanın kendi öz malıdır; kimsenin tekelinde bir ayrıcalık değildir.

ÇIKARILMAK: **Bir-İşçi**'nin Tüzük ve Kararlarına, Amaç ve Araçlarına bilerek ve uyardıktan sonra dahi direnerek karşı koyanlara, ancak KURULTAY (Kongre) kararıyla tedbir uygulanır.

Madde 4.- Bir-İşçi'nin Teşkilât Katları, Organları şunlardır.

- 1- KURULTAY (Kongre, Genel Kurul),
- 2- KÜÇÜK KURULTAY (Konferans, Temsilciler Meclisi),
- 3- GÜVENLİK KONSEYİ (Yürütme Kurulu, İdare Heyeti),
- 4- YÜRÜTME SEKRETERLİĞİ,
- 5- DAVRANIŞ KURMAYLIĞI,
- 6- YARGI KONSEYİ (Haysiyet Divanı),
- 7- KONTROL KONSEYİ (Teftiş ve Murakebe Heyeti.)

KURULTAY:

Madde 5.- KURULTAY (KONGRE) **Bir-İşçi**'nin en yüce katıdır.

A) Kuruluş: Büyük Kurultaya bütün üye teşekkülleri (Varsa ilk 100 işçiden 500 işçiye kadar 1 delege, ondan sonraki her 500 işçi için (sayı 200'ü aştıkça) 1 delege daha gönderirler.

Kurultay delegeleri, mahalli kurultaylarda, ikişer yedekleriyle birlikte seçilerek, seçim zabıtları **Bir-İşçi** Güvenlik Konseyine yollanır.

B) Çağrılış: Kurultayın yeri, günü, saati ve gündemi, Güvenlik Konseyi kararıyla en az üç gün önce 2 gazetede yayınlanır, ayrıca üyelere ve hükümete yazı ile bildirilir.

Kurultay geri kalırsa, en az 3 gün önce, sebepleriyle birlikte, yeni toplantı yeri, tarihi ve gündemi yayınlanıp bildirilir. Birden çok geri bırakılamaz.

Olağanüstü Kurultay, en az 1/5 üyenin dileği veya Konferans, Güvenlik, Yargı, Kontrol Kurullarının gerekçeli çağrılarını üzerine toplanır.

C) Yer ve Gün: Kurultay her iki yılda bir, Mayıs ayında toplanır. Toplantı yeri ilkin kurucuların, sonra kurultayların belirtecekleri değişik yerlerde yapılır.

Ancak, en az 1/5 üyenin dileği veya Davranış Kurmaylığının gerekçesi ve Güvenlik Konseyinin, Yargı, Kontrol Kurullarının toplu kararıyla, tüzüksel mehillere uyularak yer değiştirebilir.

D) Yetki ve Kararlar: Büyük Kurultay toplantısının GÜNDEMİ, Güvenlik Konseyince koterılır.

Gündem dışı madde: Mevcut üyenin en az 1/20 si isterse, gündeme konur.

Nisabı belirtilmeyen kararlar mevcut üyelerin çoğunluğu ile alınır. Aşağıdaki kararların alınmaları şöyledir:

1- KOMİSYON inceleme raporlarından sonra, tartışılıp, salt çoğunlukla karara bağlanan konular:

- a) Kontrol Kurulunca verilmiş raporlarla birlikte bütün geçmiş hesapların, Komisyondan geçirilerek, ayrıca tartışılmasından sonra ibra veya mahkûm edilmesi,
- b) Yargı Kurulunca verilmiş raporun ve yargılamaların Komisyondan geçirilmesi üzerine, genel tartışmayla kabul veya reddedilmesi,
- c) Gelecek bütçenin Komisyonca incelenme raporundan sonra genel tartışmalı düzeltmelere göre onanması.

2- Doğrudan doğruya tartışılıp salt çoğunlukla karara bağlanan konular:

- a) Geçen Güvenlik Konseyi çalışmalarının ve bütün sendika iş ve problemlerinin tartışılıp karara bağlanması,
- b) Gelecekte amaç ve araçların uygulanmaları için yeni kararlar alınması,
- c) Yeni Güvenlik, Yargı, Kontrol kurullarının yedekleriyle birlikte seçilmeleri.

3- Komisyonca inceleme raporundan sonra tartışılıp 2/3 çoğunlukla karara bağlanan konular:

- a) Tüzük değişikliği,
- b) Teşkilatın feshi.

Bir tek işçi teşekkülü **Bir-İşçi**'yi yaşatmayı üzerine aldığı sürece bu teşekkül feshedilemez. Fesih kararı alınırsa, Güvenlik Konseyi feshi 5 gün içinde yazıyla, yerin mülkiye amirine bildirir. Feshin uygulanması, hükümet komiseri denetiminde yapılır. Fesih sonucunda **Bir-İşçi**'nin taşınır taşınmaz varı, amaçlarına en uygun bir işçi teşekkülüne emanet edilir.

E) İşleyiş ve sonuç: Kurultayı Genel sekreter veya Güvenlik Konseyince seçilecek bir üye açar. Yoklama yapılır. Toplantıya üyeler çoğunluğu gelmişse, bu üyeler içinden bir başkanla 2 yardımcı ve gereğince kâtipler seçilir. Başkan ve yardımcıları toplantıyı, kâtipler zabıtları yürütürler.

Tüzük ve gündemce gerekli komisyonlar seçilir. Demokratik usullerle ve açık olarak işlemlerine girişirler.

Bütün zabıtlar, raporlar başkan, yardımcıları ve kâtiplerce imzalanıp saklanır. Kurultayca yapılmışsa, Ana Tüzük değişmeleri ve Güvenlik Konseyine seçilmiş üyelerin hüviyetleri 1 hafta içinde yerin en büyük mülkiye amirine bildirilir.

Kurultayda oylar, gizli yapılan oylama sonucu, her zaman açık olarak sayılır.

KONFERANS (Küçük Kurultay):

Madde 6.- Konferans, (Mümessiller Meclisi, Küçük Kurultay) **Bir-İşçi'**ye bağlı birlik, Federasyon, Sendika vs. teşekküllerin, Yönetim Kurullarınca seçilecek birer "Mümessil"den kurulur. Her mümessilin oy gücü, Kurultay delegeleri için yürürlükte olan sayı oranlarına göre hesaplanır. Güvenlik Konseyince denetlenir. Mümessil masrafları sendikalarca görülür.

Normal olarak her Büyük Kurultaydan 6 ay önce ve 6 ay sonra Konferans toplanır-. Ayrıca her davranış dönemi yahut herhangi Kurultay kararının doğru yorumunu gerektiren kritik olay ve problemler önünde veya ihtiyaç duyulan konularda görüş ve kanaatleri alınmak üzere Güvenlik Konseyince veya 3 sendikanın yazılı dileği üzerine Konferans olağanüstü toplantıya çağrılabilir.

Konferans toplantı ve kararlarını Kurultay (Kongre) şekil ve usulleriyle yapar. Konferansın görevleri ve yetkileri, Ana Tüzükle Kurultay kararlarının ruhuna ve şekline dokunmamak şartıyla, Kurultayın aynıdır.

Konferans çözümleyemediği meselelerde, Kurultay olağanüstü toplantıya çağrılabilir.

GÜVENLİK KONSEYİ (Yürütüm Kurulu):

Madde 7.- Güvenlik Konseyi, Kurultayca (Kongrece) kapalı oy, açık tasnife göre, eşit sayıda yedekleriyle birlikte seçilir.

A) Sayı: Güvenlik Konseyi üyelerinin sayısı, **Bir-İşçi** üyelerindeki sendikalılar sayısı 50 bin kişiyi geçmediği sürece 2 kişidir. Sendikalılar sayısı her 50 bini aştıkça Konsey üyesi bir kişi daha arttırılır. Yedek üye sırasında yeter üye yoksa Konseyce Kooptasyon yoluyla seçim yapılır.

B) TEMSİL: Güvenlik Konseyi **Bir-İşçi**yi resmi, özel bütün işlem ve katlarda temsil eder. Aylık toplantı aralarında temsil yet-

kisini kendi içinden her altı ayda bir yeniden seçimle kurulu Yürütüm Sekreterliğine verir.

C) Görevleri:

- a) Ana Tüzüğün ve Teşkilât amaçlarının gereklerini, bu gereklere uygun Kurultay (Kongre) ve Konferans (Temsilciler Meclisi) kararlarını yerine getirmek.
- b) Teşkilatın çabuk ve etkili hareketini sağlamak, üyeler ve işçiler arası huzur ve refahla, teşkilât içi güvenliği korumak ve bunu bozacak saldırıları önleyip savmak için gerekli öğüt ve araçları sağlamak.
- c) Bütün üye teşekküllerin her ay göndermeye mecbur oldukları faaliyet raporları ile Kongre ve Konferans zabıt ve raporlarının birer nüshasını etüd ve koordine etmek.
- d) Her türlü yayın ve teşebbüsleri gerçekleştirmek.
- e) Bütün sendika yöneticilerinin, İş ve İşçi Bulma Kurumu yönetmeliğindeki teknikten faydalanarak, fakat gizlilik prensibine sapmayarak, sicillerini en objektif tarafsız yolla tutmaktan sorumlu bulunmak.
- f) Her Kurultaya, geçmiş dönemin eylem ve işlemlerini, gelecek yılların bütçe tasarısını sunup, ölçümü, kıyaslamayı, tartışmayı ve yargılanımı kolaylaştırmak.

D) Toplantı ve Kararlar: Güvenlik Konseyi en az ayda bir toplanır. Toplantının Genel Sekreter veya içinden seçeceği üye başkanlığında yapar. Olağanüstü toplantısı Yürütüm sekreterliği veya 1 üye sendikanın yazılı dileği ile yapılır.

Hareketin ve etkinin çabuklaştırılması ve görevin kolaylaştırılması için, her zaman her yerde toplanabilir.

Güvenlik Konseyi üyelerinden en çok 5 kişisi, Toplantı yerine şahsen gelebilme güçlüğü engelse, öteki üye arkadaşlarından birine kendi yazılı öğüdü ile imzalı kullanma hakkını vererek, Toplantıya gelmeyebilir. Fakat, öğüdü dışında oyu kullanılamayacağı gibi, vekili arkadaşı tarafından ilk fırsatta (telefon veya postayla) Konsey kararlarından haber alarak, 3 gün içinde taahhütlü itirazını postaya verir. Kendisine ihbar süresi Konseyce karara bağlanır. Gelmemesi müracaatı, tarih sırasına göre kabul edilir. Gecikenler toplantıya mazeretsiz gelmemiş sayılır. Güvenlik Konseyinin kararları, daima, toplantıda bulunsun, bulunmasın, mukayyet [kayıtlı] konsey üye sayısının çoğunluğu ile (11 üyede 6 oyla) alınır, imzalanır, saklanır.

YÜRÜTÜM SEKRETERLİĞİ:

Madde 8.- Güvenlik Konseyi, Kurultay biter bitmez toplanıp, içinden 3 kişilik bir Yürütüm Sekreterliği seçer. Yürütüm Sekreterliği, Güvenlik Konseyinin, daimi toplantı halinde sayılan yapıcı eli, koludur. Her 3 üyesi de, orta işçi kazancını aşmayacak bir ücretle ve üçüncü mevki yollukla, bütün vakitlerini **Bir-İşçi** emrine vermiş profesyonel sendikacı ölkü eri olarak çalışırlar. Güvenlik Kuruluna karşı aynı derecede sorumludurlar. Kararları çoğunlukla alırlar.

Yürütüm Sekreterliğinin 3 üyesinden birisi Genel Sekreter, birisi Genel Muhasip, birisi Genel Organizatör olarak seçilirler.

I- Genel Sekreter: Bulunduğu bütün **Bir-İşçi** toplantılarına başkanlık eder. Güvenlik Konseyi adına iç ve dış temsil yetki ve görevini kullanmakta önceliklidir:

II- Genel Muhasip: Bütçeye uygun masrafları, defterleri, aidatı, ve gelirleri yönetir. Kasadaki 500 liradan fazla parayı çift imza ile bankaya yatırır. Üç imza ile harcar.

III- Genel Organizatör: Teşkilâtın tekniği ve personeli ile uğraşır. Sendikalar personelinin ve yöneticilerinin gizliliğe kaçmayan ve Anayasa gereğince özel kişi mahremiyetlerini kurcalamayan, sendika menfaatiyle çerçeveli SİCİLLerini tutar.

Yürütüm Sekreterliği her 6 ayda bir yeniden seçilir.

DAVRANIŞ KURMAYLIĞI

Madde 9.- Davranış Kurmaylığı, Güvenlik Konseyince 5 kişi olarak seçilir. Davranış Kurmaylığı, danışık oyu bulunan yeteri kadar sayıda teknik ve bilim uzmanlarını da emrine alabilir.

Başlıca görevi: Miting, gösteri, grev ve her türlü sendika hareketlerini ve toplu işçi davranışlarını, Güvenlik Konseyince onaylanacak plan, şiar ve teşkilâtlarla kotarmaktır. Kotarılanların uygulanmasında Davranış Kurmaylığı, Yürütüm sekreterliğinin Kurmay Heyeti gibi çalışır.

YARGI KONSEYİ (Haysiyet Divanı)

Madde 10.- 5 işlek 5 yedek üyeden kurulu Yargı Konseyi, Kongrece seçilir. Her 6 ayda bir kendi arasından bir başkan, bir raportör seçerek çalışır. **Bir-İşçi**'nin tüzüğüne, Kurultay kararlarına aykırı davranışlara karşı şu tepkileri sıra gözeterek gerçekleştirir:

- 1- Yazılı soru açıp, yazılı karşılık almak,
- 2- Önce Yargı Konseyinde, sonra Yürütüm Sekreterliği ile ortak olarak uyarıda bulunmak.
- 3- Çoğunlukla gelgeç BOYKOT kararı almak. Bu karar Konferansa onaylanmadıkça kesinleşemez.
- 4- Oybirliği ile sürekli ilgi kesmek. Bu karar Kurultayca uygulanmadıkça kesinleşemez.

KONTROL KONSEYİ:

Madde 11.- Kontrol Konseyi 5 işlek, 5 yedek üyesi Kurultayca seçilerek kurulur. Her 6 ayda bir, kendi içinden bir başkan ve bir raportör seçerek çalışır.

Kontrol Konseyi **Bir-İşçi**'nin bütün para ve maddi gelir, gider konularını, açıkça ve sıkı sıkıya gözden geçirir. Bütçe dışı, elverişsiz belgesiz, işçi tutumluluğuna aykırı gördüğü masrafları günü gününe Güvenlik Konseyine rapor eder. Her Kongre ve Konferansa bütün kontrol sonuçlarını yazılı olarak sunar. En ufak yolsuzluğu Yürütüm Sekreterliğinde durduramazsa, Güvenlik ve Yargı Konseylerini olağanüstü toplantıya çağırıp, konuyu inceletir. Hesap işlerinde Kontrol Konseyinin bir tek üyesi dahi, bir hafta içinde arka arkaya toplantıya çağırabileceği Kontrol Konseyinde, iddiasını çoğunluğa kabul ettiremezse, Güvenlik Konseyini olağanüstü toplantıya çağırıp sorumluluğu üzerinden atmaya mecburdur.

Kontrol Konseyinde görev yapmayan her üye gibi, Kontrol Konseyi üyelerince usule uygun her alarm çağrısını hemen ele almayan organlar bütün üyeleri, adliye önünde şahsen **Bir-İşçi**'nin zarar ziyanından sorumlu olur. Güvenlik Konseyince gerekli tedbirlerin alınmadığına inanan her Kontrol Konseyi üyesi, sorumluluktan kurtulmak için, adli tatbikat açmaya veya açtırmaya yetkilidir.

GELİR-GİDER:

Madde 12.- **Bir-İşçi**'nin gelirleri şunlardır:

- 1) Kendisine doğrudan ve dolayısıyla bağlı üye sendikaların verdikleri ayda 10 lira aidat.
- 2) Üye sendikalarda her üye işçinin ödediği aidatın 40 ta biri.
- 3) Üye sendikaların, Kongrelerinde Bir-İşçi için yapacakları te-berrular.

- 4) Üyeler dışında, patron olmayan gerçek veya hükmi kişilerin yapacakları teberrular.
- 5) **Bir-İşçi**'nin yaptığı yayın, Konferans, kurs, müsamere, piyango, gezi ve benzeri her türlü toplumsal işlem ve hizmetlerin sağladığı meşru ölçülü yararlılıklar.

DEFTERLER:

Madde 13.- Bütün **Bir-İşçi** üyelerine daima ve resmi kimliği ile yazılı yetkisini gösteren ilgili makamlara gerekince açık tutulacak olan başlıca defterler, Yürütüm Sekreterliğinde duran mühürle mühürlenirler. Sayfalarına tarih ve numara sırasıyla ilgili kayıtlar yapılır.

Bir-İşçi'nin başlıca defterleri şunlardır:

- 1- Toplantı defteri: Kurultay ve konferansların zabıtları ve kararları yazılıp, sorumlularca imzalanır".
 - 2- Karar defteri: Güvenlik. Yargı, Kontrol Konseyleri ile, Yürütüm Sekreterliğinin kararları yazılıp, üyelerince imzalanır.
 - 3- Üye Defteri: Üye Sendika, Birlik ve Federasyonların giriş tarihleri, hüviyet ve adresleri ile taahhütleri yazılır. Yürütüm Sekreterliğince imzalanır-.
 - 4- Demirbaş Defteri: **Bir-İşçi**'nin taşınır taşınmaz varlarını yazar.
 - 5- Gelen-Giden yazılar Defteri: (Gelen yazıların asılları, giden yazıların suretleri ayrıca dosyalarında saklanır.)
 - 6- Muhasebe Defteri: Bilançoları, kesin hesapları ve bütün gelirleri, giderleri yazar. (Alınan paranın geldiği yer ve miktarı dip koçanlı ve zincirleme numaralı makbuzlarla, verilen paranın pekiştirici belgeleri özel dosyalarda saklanır.)
- Genel Muhaseplik yukarıdakilere ek başka defterler ve dosyalar açabilir.